

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет перекладознавства

Кафедра англійської і німецької філології та перекладу
імені професора І.В. Корунця

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства

МІЖМОВНІ ОМОНІМИ ЯК ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ПРОБЛЕМА
(НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ МАС-МЕДІЙНИХ ТЕКСТІВ)

Студентки групи МПа 52-18
денної форми навчання
факультету перекладачів
спеціальності 035 Філологія,
спеціалізації 035.041 Германські мови і
літератури (переклад включно),
перша – англійська,
освітньо-професійної програми
Перекладознавство: професійно-
орієнтований переклад (англійська мова і
друга іноземна мова)
Волошиної Діани Олександрівни

Допущена до захисту
«_____» _____ 2019 року

Науковий керівник:
професор кафедри англійської філології і
перекладу, доктор філологічних наук,
Семенець Олег Євгенович

Завідувач кафедри
_____ проф. Ніконова В.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

School of Translation Studies

Korunets Department of English and German Philology and Translation

Master Qualifying Paper in Translation Studies

INTERLINGUAL HOMONYMS AS A TRANSLATION PROBLEM
(BASED ON THE ENGLISH-LANGUAGE MASS-MEDIA TEXTS)

Group MPa 52-18
Faculty of translation
Full-time student
Majoring 035 Philology,
Specialization 035.041 Germanic
Languages and Literature (including
Translation), English as the first language,
Educational Programme Translation
Studies: Specialized Translation (English
and Second Foreign Language)
Diana O. Voloshyna

Research supervisor:
Doctor of Philological Studies
Prof. O.Ye. Semenets

Kyiv – 2019

Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра англійської і німецької філології та перекладу
імені професора І.В. Корунця

Затверджую:

Завідувач кафедри англійської і німецької філології
та перекладу імені професора І.В. Корунця
_____ (підпис)
д.ф.н., проф. Ніконова В.Г.
“10” вересня 2019 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства

студента(ки) _____ курсу _____ групи факультету перекладознавства КНЛУ

(ПІБ студента)

спеціальності 035. Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Тема роботи _____

Науковий керівник _____

Дата видачі завдання “10” вересня 2019 р. _____

Графік виконання кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства

№ п/п	Найменування частин і план кваліфікаційної роботи	Графік виконання	Підписи студента і керівника
1.	Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії	Жовтень 2018 р.	
2.	Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 1)	Листопад 2018 р.	
3.	Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 англійськомовних речень та їх переклад)	Грудень 2018 р.	
4.	Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 2)	Березень 2019 р.	
5.	Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 3)	Травень 2019 р.	
6.	Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду	Вересень 2019 р.	
7.	Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання завершеної кваліфікаційної роботи на кафедру	17 жовтня 2019 р.	
8.	Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи	Жовтень 2019 р.	
9.	Захист кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства	Грудень 2019 р.	

Науковий керівник _____ (підпис)

Студент _____ (підпис)

**ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студента(ки) _____ курсу групи _____ факультету перекладознавства спеціальності 035. Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), , перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова) _____

(ПІБ студента)

за темою _____

Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити √ або +)		
1.	Наявність основних структурних компонентів	_____ усі компоненти присутні , _____ один компонент відсутній _____ декілька компонентів відсутні
2.	Відповідність оформлення, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ незначні помилки в оформленні _____ оформлення неправильне
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам

Особиста думка керівника _____

Кваліфікаційна робота _____ може бути (не може бути)

(ПІБ студента)

рекомендована до захисту

(підпис керівника)

(ПІБ керівника)

” ___ ” _____ 2019 року.

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

студента(ки) _____ курсу групи _____ факультету перекладознавства спеціальності 035. Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

(ПІБ студента)

за темою _____

	Критерії	Оцінка в балах
1.	Наявність основних компонентів структури роботи — загалом 10 балів (усі компоненти присутні – 10 , один компонент відсутній – 5 , декілька компонентів відсутні – 0)	
2.	Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної роботи — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи у форматуванні – 8 , незначні помилки в оформленні – 6 , значні помилки в оформленні – 4 , оформлення переважно не відповідає вимогам – 0)	
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки у формулюваннях – 6 , суттєві помилки у формулюваннях – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві помилки у формулюваннях – 8 , недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – 6 , відсутній критичний аналіз наукових праць – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , неповне висвітлення результатів дослідження – 6 , часткове висвітлення результатів дослідження – 4 , не відповідає результатам дослідження – 0)	

Усього набрано балів: _____

_____ (ПІБ рецензента)

_____ (підпис рецензента)

” ____ ” _____ 2019 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	1
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МІЖМОВНИХ ОМОНІМІВ.....	5
1.1 Міжмовні омоніми як перекладацька проблема	5
1.2 Особливості мас-медійного дискурсу та специфіка його перекладу	12
1.3 Перекладацькі стратегії відтворення міжмовних омонімів у мас-медійному дискурсі.....	20
Висновки до розділу 1	26
РОЗДІЛ 2	
МІЖМОВНІ ОМОНІМИ У ТЕКСТАХ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО МАС-МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ: ЛІНГВІСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ...	28
2.1 Міжмовні омоніми, що мають семантичні відмінності в англійській та українській мовах, в англійськомовному мас-медійному дискурсі	28
2.1.1 Різниця в денотативному значенні.....	28
2.1.2 Моносемантичні слова та полісемантичні слова.....	37
2.1.3. Різні конотації.....	43
2.2 Міжмовні омоніми, що мають структурні відмінності в англійській та українській мовах, в англійськомовному мас-медійному дискурсі	46
2.3 Міжмовні омоніми, що мають стилістичні відмінності в англійській та українській мовах, в англійськомовному мас-медійному дискурсі	50
2.3.1 Сучасні слова та архаїзми.	51
2.3.2 Звичайні слова та термінологія	51
Висновки до розділу 2	57
РОЗДІЛ 3	
ЗАСОБИ ПЕРЕКЛАДУ МІЖМОВНИХ ОМОНІМІВ У ПЛОЩИНІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ: НА ПРИКЛАДІ ТЕКСТІВ МАС-МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ	59

3.1 Лексичні трансформації як засіб англо-українського перекладу міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу.....	59
3.2 Застосування лексико-семантичних трансформацій при перекладі міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу.....	62
3.3 Граматичні трансформації як засіб перекладу міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу	77
3.4 Цілісне перетворення при перекладі міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу	81
Висновки до розділу 3	83
ВИСНОВКИ.....	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	89
СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	95
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	95
ДОДАТОК.....	96

ВСТУП

Дипломну роботу присвячено вивченню міжмовних омонімів як перекладацької проблеми на матеріалі англійськомовних мас-медійних текстів у перекладі.

Постановка проблеми. Для досягнення адекватності перекладу при передачі денотативного змісту в тексті перекладачі використовують спеціальні прийоми, маючи при цьому справу з різними типами лексичних відповідників. Частка абсолютних еквівалентів – одиниць мови оригіналу та мови перекладу, які мають однакову структуру та значення – є при цьому насправді доволі незначною. Набагато частіше перекладач стикається з лексикою, яка може провокувати перекладацькі помилки. Однією з найпоширеніших та найвідоміших перекладацьких проблем такого типу є міжмовні омоніми – слова, які асоціюються або ототожнюються в мові джерела та в мові перекладу у зв'язку з подібністю в плані вираження, а в плані змісту або за вживанням неповністю відповідають або навіть повністю не відповідають одне одному. Вивченню міжмовних омонімів як лінгвістичної проблеми присвячені роботи Е. А. Балаликіної [4], Д. Г. Богушевич [9], Г. О. Вірчак [13], К. А. Власова [14], О. В. Гоміної [17], Л. Гомуло [56], В. В. Дубчинського [19], О. Дутки [20], Н. В. Заславської [22; 23], О. Н. Івкіної [25], А. В. Капуш [26], Т. Р. Кияка [28], В. М. Мірошніченко [36], А. Преда [62], М. М. Пухлій [63], Ф. Рахматі [64], А. А. Турчиної [44], І. Хореа [56].

В наш час існує лише невелика кількість систематизованого теоретичного матеріалу відносно перекладу мас-медійних текстів з англійської мови українською та навпаки. У суспільстві не згасає інтерес до медіа у зв'язку з надзвичайно динамічним характером розвитку масової комунікації в сучасному світі, процесами глобалізації в світі, розвитком інформаційних технологій тощо. Це – роботи Н. М. Акоп'янц [2], К. В. Бикової [7], О. О. Білецької [8], М. Р. Желтухіної [21], І. В. Корунця

[30], В. Н. Комісарова [29], Ф. А. Куйок [32], О. С. Мікоян [35], Н. В. Павлик [37], К. Поповської [40], О. М. Тютєбаєвої [46], С. А. Фаїза [54], О. О. Хорошун [48], О. Черниш [49].

Актуальність теми. Оскільки мас-медійний переклад займає одну з центральних позицій серед тематичних розділів перекладацької діяльності, а проблема міжмовних омонімів постає актуальною в перекладі текстів будь-якого стилю, проблема відтворення міжмовних омонімів у сучасному мас-медійному дискурсі постає актуальною.

Метою роботи є вивчення лінгвістичних характеристик міжмовних омонімів англійськомовних мас-медійних текстів та засобів їх відтворення у перекладі українською мовою.

Досягнення мети дослідження передбачає виконання наступних **завдань**:

- 1) описати міжмовні омоніми як перекладацьку проблему;
- 2) визначити особливості мас-медійного дискурсу та специфіку його перекладу;
- 3) дослідити перекладацькі стратегії відтворення міжмовних омонімів у мас-медійному дискурсі;
- 4) вивчити міжмовні омоніми, що мають семантичні, структурні та стилістичні відмінності в англійській та українській мовах, в англійськомовному мас-медійному дискурсі;
- 5) проаналізувати лексичні та лексико-семантичні трансформації як засіб англо-українського перекладу міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу;
- 6) дослідити граматичні та лексико-граматичні трансформації як засіб перекладу міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу.

Об'єктом дослідження є міжмовні омоніми англійськомовного мас-медійного дискурсу в контексті та в українськомовному перекладі.

Предмет дослідження – типологія міжмовних омонімів англійськомовного мас-медійного дискурсу та перекладацькі трансформації, що використовуються при їх відтворенні в українськомовних перекладах.

Матеріалом дослідження постають 100 текстових фрагментів з газет «Нью-Йорк Таймс» (“The New York Times”), «Гардіан» (“The Guardian”) та «Дейлі Мейл» (“Daily Mail”) і їх переклади українською мовою, виконані автором дипломної роботи.

Методи дослідження: описовий метод застосовано при аналізі окремих лексичних одиниць та їх перекладу; аналітичні методи дозволили визначити специфіку аналізованих лексичних одиниць; порівняльний метод дозволив виявити паралелі між міжмовними омонімами у порівнюваних мовах; методи контекстуального, структурно-семантичного аналізу дозволили виявити спільні і відмінні аспекти між аналізованими одиницями; методи трансформаційного аналізу застосовано при визначенні специфіку відтворення аналізованих одиниць при перекладі.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що в ній здійснено комплексний аналіз міжмовні омоніми, що мають семантичні, структурні та стилістичні відмінності в англійській та українській мовах, в англійськомовному мас-медійному дискурсі, та здійснено аналіз засобів перекладу міжмовних омонімів у площині англійської та української мов на прикладі текстів мас-медійного дискурсу.

Теоретичне значення роботи визначається тим, що здійснене дослідження міжмовних омонімів в українській та англійській мовах та специфіки їх перекладу становить певний внесок в теорію семасіології, ономасіології і міжмовних контактів, а також в методику зіставного вивчення лексичної семантики та теорію перекладу.

Практичне значення роботи полягає в тому, що його результати можуть бути використані у викладанні лінгвістики (лексикології, семантики, зіставної лінгвістики) та перекладознавства.

Структура й обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками до кожного з них, загальних висновків, списків використаних джерел, довідкової літератури, джерел ілюстративного матеріалу, додатку та резюме (Summary) англійською мовою.

Загальний обсяг роботи становить 118 сторінок, основного тексту – 85 сторінок. Списки використаної літератури налічують 74 позиції та викладені на 7 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МІЖМОВНИХ ОМОНІМІВ

1.1 Міжмовні омоніми як перекладацька проблема

Для досягнення адекватності перекладу при передачі денотативного змісту в тексті перекладачі використовують спеціальні прийоми, маючи при цьому справу з різними типами лексичних відповідностей. Частка абсолютних еквівалентів – одиниць мови оригіналу та мови перекладу, які мають однакову структуру та об'єм значення – є при цьому насправді доволі незначною. Набагато частіше перекладач стикається з лексикою, яка може провокувати перекладацькі помилки. Однією з найпоширеніших та найвідоміших перекладацьких проблем такого типу є, так звані, «хибні друзі перекладача» (нім.: *falsche Freunde*; англ.: *false friends*; франц.: *faux amis*). Маючи зовнішню схожість зі словами мови перекладу, але відрізняючись від них змістом, вони є «пасткою» для перекладача, оскільки спричиняють помилки, які можуть викликати при перекладі не лише курйози, але й призвести до значного спотворення змісту та порушення процесу комунікації [26: URL].

Розгляд міжмовних омонімів варто розпочати з трактування поняття «омонімія» взагалі. Уперше Аристотель визначив омоніми як «предмети, в яких тільки ім'я спільне, а відповідна цьому імені мова про сутність різна» [цит. за 9: 104]. Іншими словами, тотожність слів, на думку багатьох вчених, породжувала свого роду «конфлікт» омонімів з подальшим «випаданням» з мови [26: URL; 44: 122]. Слово *homonymous*, вперше зафіксоване у 1621 р., походить від лат. *homonymus*, що, у свою чергу, має за основу грецьк. *homonymos*, що означає «одне ім'я» (-*homo-* «одне й те саме» + *-onymos-* «ім'я»). У своєму найсуворішому розумінні, омоніми – це слова, які не лише

звучать однаково, а і мають однакову графічну форму, однак мають інше значення: *fluke* «паразитичний плоский черв'як класу Trematoda», *fluke* «частина китового хвоста або гарпуна, якоря», *fluke* «випадок, випадкова вдача». Проте, є більш широке трактування цього поняття: слово, яке звучить або пишеться так само, як і інше слово, однак має інше значення, технічно називається омофон (однакове звучання: наприклад, *die* і *dye*) або омограф (однакове написання: наприклад, *metal lead* і дієслово теперішнього часу *lead*). Таким чином, омонімія – це характеристика, яка виражається словом, яке звучить так само та / або пишеться так само, як інше слово, але має інше, не пов'язане з ним значення. Це лінгвістичне відношення може бути або повним (повна омонімія) або частковим (омофонія або омографія) [62: 1048].

Це пов'язано з тим, що слово може мати різну етимологію та позначати не пов'язані між собою поняття (див. рис. 1.2).

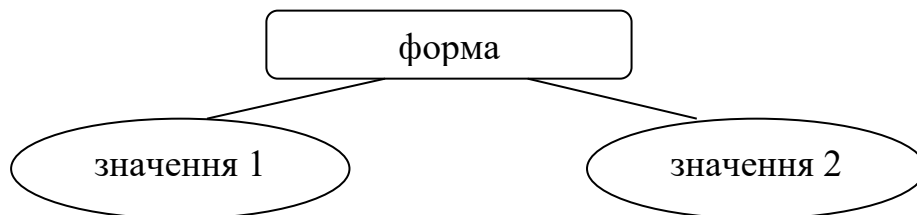

Рисунок 1.2. – Відношення значень при омонімії [58: 56]

Р. Гартман і Ф. С. Сторк погоджуються з тим, що омоніми – це різні слова з однаковою вимовою, які можуть бути або можуть не бути однаковиими в написанні. Таким чином, вони дають їм визначення, яке частково подібне до поняття омофонів [71: 105]. З іншого боку, Ф. С. Уоткінс, В. Б. Діллінгем і Д. Хайєрс визначають омонім так само, як визначають омофони, тобто «слова, які звучать точно як інші слова, але мають різне написання» [65: 269], незважаючи на те, що вони не називають їх «омофонами» поряд з «омонімами», як це роблять В. Фромкін, Р. Родман та Н. Хеймс [55: 71].

Як зазначає Ф. Рахматі, одним із найбільш важливих джерел омонімії є різниця між різними діалектами. Деякі з образних значень, наданих одному слову, визнаються одним з його фактичних значень на певному діалекті через неможливість одночасного використання слова у двох його значеннях. Наприклад, звичайні люди використовують певне слово на позначення вовка, а люди якогось племені використовують те саме слово на позначення лева. Отже, внаслідок взаємодії та злиття різних етнічних діалектів та використання однією етнічністю слів іншої етнічної групи з'явилися слова, які мали таку ж орфографію чи вимову, але мали різні значення [64: 82—83]

Однак слід зазначити, що це явище також могла спричинити різниця між мовами. Наприклад, мова може запозичувати слово з іншої мови, і це слово може мати фонетичну або графічну форму, однакову з уже існуючим поняттям першої мови.

Окрім того, якщо відбувається зміна значення слова у той час, як його вимова чи написання залишаються незмінними, створюється омонім. Іноді слово, яке має одне значення в одному діалекті, набуває іншого значення в іншому діалекті, зберігаючи при цьому і своє первісне значення, тим самим створюючи омонімію. Також іноді два слова, які мають різну вимову та правопис, змінюючись із часом, припускають однакову вимову або орфографію, коли два різні знаки на позначення різних значень перетворюються на один знак з двома різними значеннями, створюючи омонімію [64: 83].

Таким чином, омонімами вважаються слова, що мають або однакове звучання, або однакове написання, або одночасно однакове звучання і написання та при цьому виражають різні поняття. Мовні омоніми існують у площині конкретної мови. Якщо ж порівняння відбувається у площині двох або більше мов, маємо справу з міжмовними омонімами, або «хибними друзями» перекладача. Так, за словами І. В. Корунця, деякі англійські слова своїми мовними формами можуть співпадати з деякими словами української

мови. Наприклад, слово *replica* в українській мові має зовсім інше денотативне значення, ніж в англійській мові (*репліка* та *зауваження* відповідно). Те саме стосується і значень багатьох інших слів [30: 133—134].

Незважаючи на те, що явище міжмовної омонімії уже понад століття активно вивчається як в теоретичному, так і практичному аспектах, проте багато питань досі залишаються невирішеними, як хоча б сам термін «міжмовні омоніми» та його обсяг [50: 90]. Повну або часткову формальну схожість слів різних мов при їх семантичній відмінності в наукових дослідженнях виділяють як системну категорію, для назви якої, окрім вищезазначених «хибні друзі перекладача» [11; 15] і «міжмовні омоніми» [22; 44], використовуються також терміни: «міжмовні пароніми» [4; 69]; «міжмовні синоніми» [47]; «помилкові або неповні лексичні паралелі» [19]; «псевдоінтернаціоналізми» [70] тощо. Той факт, що важко знайти термін, який би охопив усі вияви описуваного ним явища, свідчить про його складність та необхідність пошуку таких підходів в його інтерпретації, які б допомогли уникнути неоднозначності [50: 90].

Міжмовними омонімами називаються пари слів різних мов, що частково збігаються у плані вираження, але значно розходяться у плані змісту (напр., нім. *die Anekdote* «історичний випадок», а не «анекдот»; нім. *die Kompanie* «рота», а не «компанія»; нім. *die Schar* «натовп», «стовпотворіння», «військовий відділ СС», а не «шар»; англ. *also* «також» та нім. *also* «отже»; укр. *неділя* та рос. *неделя*) [20: URL]. Їх визначають як слова, пов'язані та урівняні (через схожість з плану вираження) у двох мовах, але такі, що не повністю відповідають або навіть не відповідають один одному за змістом або використанням [68: 372]; слова, що мають однакову або подібну форму в обох мовах, але різні значення [41: 132]. Л. Л. Нелюбін дає таке визначення: 1) слово (або вираз), яке повністю або частково збігається за звуковою або графічною формою з іноземним словом, але має інше значення (або інші значення) з певною семантичною спорідненістю;

2) семантично відмінні, але схожі за зовнішньою формою лексичні одиниці порівнянних мов; 3) слова двох мов, які збігаються за формою, але мають різні значення [70: 103].

Термін «міжмовна омонімія» використовується в сучасній компаративній лінгвістиці для позначення лексики двох і більше мов, які співвідносяться у плані вираження до міри ототожнення і які розрізняються в плані змісту, наприклад: *гора* (укр.) – *гора* «ліс» (біл.), *also* «також» (англ.) – *also* «отже» (нім.), *неділя* (укр.) – *неделя* «тиждень» (рос.), *čerstvý* «свіжий» (чес.) – *черствий* (укр.), *kalhoty* «брюки» (чес.) – *колготи* (укр.), *čárka* «кома» (чес.) – *чарка* (укр.) [44: 123]. Семантика деяких багатозначних міжмовних відповідників збігається лише частково. Так, укр. *молодий*, *молода* вживаються не тільки у значенні рос. «молодой, юный», але й у значенні «жених, невеста»; *зоря* в українській мові має значення «зірка», «освітлення горизонту перед сходом або заходом сонця, світанок, захід», «військовий сигнал». У російській мові слово *заря* у значенні «зірка» не вживається [23: URL].

Історично виникнення міжмовних омонімів є результатом взаємного впливу мов. Слова, запозичені з одного джерела, у різних мовах проходять різноманітні семантичні зміни, стаючи частиною лексичної системи мови [56: 75]. Т. Р. Кияк зазначає, що іноді слово у процесі запозичення може звужувати своє значення, іноді, навпаки, семантика стає ширшою. Іноді значення передається іншому об'єкту за деякими спільними ознаками [28: 19]. Асиміляція запозичень є унікальним і своєрідним процесом для кожної мови. Ось чому семантика слів, що відносяться до двох мов, але розвинулися з одного слова, відрізняється. Причиною цьому постають відмінності в лексичних системах мов, які створюють такі мовні одиниці [56: 75].

Також вважається, що міжмовні омоніми можуть виникати в результаті випадкових збігів. Крім того, виділяють такі причини випадкової подібності

зовнішньої форми (з різною внутрішньою формою): 1) використання ідентичних слів у різних мовах при формуванні термінів шляхом перенесення назви; 2) первинні асоціації різних предметів з подібними характеристиками, що беруться до уваги при творенні слова; 3) надання переваг різним аспектам змістовної структури міжнародних мовних одиниць у різних мовах [42: 62—63].

Тому, за В. М. Мірошніченком, міжмовні омоніми можна умовно поділити на наступні групи за еволюцією значення:

1) терміни, що придбали в різних мовах різне значення внаслідок зміни значень при запозиченні. Наприклад, такий термін, як *бойлер*. На відміну від англійського *boiler* український термін означає *паро-* або *водяний підігрівач*, у якому пароутворення, тобто кипіння (*boiling*) рідини, що нагрівається, не відбувається;

2) зміна значення слова вже у мові, в яку було запозичене дане слово. Наприклад, термін *комбайн*. У момент запозичення цей термін, як і в англійській термін *combine*, відносився тільки до сільськогосподарських машин, але пізніше український термін став позначати всяку складну машину, що виконує ряд послідовних операцій (наприклад, *гірський комбайн*, *нафтовий комбайн* та ін.);

3) зміна значення слова у мові з якої його було запозичено, але вже після запозичення даного терміну чи слова. Наприклад, термін *танкер* був запозичений українською мовою з англійської у значенні *наливне судно*, *нафтовоз*. Однак пізніше термін *tanker* придбав у англійській мові значення *літак-заправник*;

4) слова не запозичалися з інших мов, а самостійно створювалися у декількох різних мовах [36: 44].

Міжмовні омоніми Е. Ф. Скороходько розділив на групи залежно від їхнього походження:

1) слова, що набули у різних мовах різного значення через зміни значення при запозиченні;

2) міжмовні омоніми, що змінили значення значно пізніше, вже у мові-реципієнті, бо будь-яке запозичене іншомовне слово з часом не сприймається як чужий елемент і в подальшому підпорядковується всім законам розвитку лексики даної мови, змінюючи значення подібно до корінних слів, і, таким чином, порушується змістова відповідність між даною парою слів;

3) міжмовні омоніми, що виникли через те, що те чи інше слово зазнало змін значення у мові-продуценті, в той час як у мові-реципієнті дане слово зберегло попереднє значення [42: 79—81].

З. Г. Прошина також поділяє міжмовні омоніми за галуззю розбіжностей на наступні групи:

1) слова, що мають семантичні відмінності: а) різниця в денотативному значенні: *actual* (*real, existing in fact*) – *актуальний* (*topical*); б) моносемантичні слова та полісемантичні слова (*галантний* (*вишуканий, чемний*) – *gallant* (1. *Той, що має гарний зовнішній вигляд. 2. Статний, величний. 3. Жвавий та сміливий. 4. Уважний до жінок, той, що фліртує.*); в) різні конотації (позитивна або негативна): *aggressive* (*налаштований на перемогу або успіх*) – *агресивний* (*схильний до ворожості*);

2) слова, що мають структурні відмінності, наприклад, *sympathetic* – *симпатичний*, але *sympathetic strike* – *страйк солідарності*;

3) слова, що мають стилістичні відмінності: а) нейтральні та емоційно забарвлені слова: *ambition* (нейтральне) – *амбіція* (часто негативне); *protection* (нейтральне) – *протекція* (книжне); б) сучасні слова та архаїзми: *depot* – *депо* (в значенні будівля, де зберігаються припаси); в) звичайні слова та термінологія: *essence* – *есенція* (*виноробство*);

4) слова, що мають прагматичні відмінності: *Моя мама народилась після революції* (для пострадянського простору *революція* – Жовтнева Революція, для жителів США – Американська Революція) [41: 133—134].

Класифікація В. Н. Комісарова дещо схожа на класифікацію З. Г. Прошиної. Він поділяє міжмовні омоніми на дві групи:

1) слова з абсолютно різними лексичними значеннями: *lunatic* – лунатик;

2) слова з деякими спільними елементами семантики: слова з різним набором умовних значень (*idiom* – ідіома); слова з різними емоційною і стилістичною конотаціями (нейтральне *career* – здебільшого негативне *кар'єра*); слова з різною специфікою використання або сполучуваністю (*defect* – дефект); реалії (прагматичні відмінності) [29: 84—86].

Таким чином, міжмовна омонімія – це часткове явище омонімії, яка передбачає наявність у мові слів, що мають або однакове звучання, або однакове написання, або одночасно однакове звучання і написання та при цьому виражають різні поняття. Міжмовна омонімія, у свою чергу, – це наявність лексики двох і більше мов, які співвідносяться у плані вираження до міри ототожнення і які розрізняються в плані змісту. Причини міжмовних омонімів можуть бути як системними (запозичення декількома мовами слова з однієї і тієї ж мови із певними змінами у плані значення), так і ситуативними (випадкові збіги, перенесення значення тощо). Відповідно, міжмовні омоніми у сучасному мовознавстві та перекладознавстві класифікують за такими критеріями, як еволюція значення (В. М. Мірошніченко, Е. Ф. Скороходько) та галузь розбіжностей (В. Н. Комісаров, З. Г. Прошина).

1.2 Особливості мас-медійного дискурсу та специфіка його перекладу

Масова комунікація – це форма практики спілкування з людьми, те, як люди «говорять» один з одним через вербальні та невербальні засоби, але стосуються повідомлень, які по суті передаються через середовище (канал)

для того, щоб такі повідомлення могли досягти широкої аудиторії [52: 2; 66: 56]. Засоби масової інформації – це канали, що підтримують масову комунікацію, і практично всі дослідження на останньому «ґрунтуються на тій підставі, що засоби масової інформації мають суттєвий вплив на життя людей» [59: 327].

Для того, щоб представити, що таке засоби масової комунікації, зауважимо, що засоби масової інформації в сучасних дослідженнях з теорії комунікації розуміються як «будь-який канал зв'язку, який використовується для одночасного охоплення великої кількості людей, включаючи радіо, телебачення, газети, журнали, рекламні щити, фільми, книги та Інтернет... [а також] новітні категорії “розумних” (“smart”) медіа, які включають смартфони, смарт-телевізори та планшети» [66: 2]. Останні три типи засобів масової комунікації, як правило, є автономними засобами, які дозволяють здійснювати спілкування за допомогою твітів, блогів, текстових повідомлень, повідомлень електронної пошти та інших публікацій у соціальних мережах, а також окремих традиційних медіа жанрах, таких, як новини, реклама, фільми та телевізійні програми [54: 2].

Тому, маючи справу з мас-медіа, говоримо про мас-медійний дискурс, розуміння сутності якого вимагає спочатку визначення самого поняття «дискурс». Становлення когнітивно-дискурсивної парадигми зумовило дослідження дискурсу як одного з основних понять прагматичної лінгвістики, лінгвістики тексту та у подальшому – теорії перекладу [39: URL]. Термін «дискурс» трактується з урахуванням різноманітних теоретичних підходів [6; 18; 24; 27; 67]. Дискурс є складним багатоплановим феноменом і, як відзначає С. Міллз, спектр його можливих потрактувань є ширшим, аніж у будь-якого іншого терміна в літературознавстві й теорії культури [60: 168]. Однак однозначного й загальноприйнятого визначення цього поняття не існує, оскільки його багатofункціональність не дає змоги виокремити чіткі узагальнені критерії до його тлумачення.

Засновником сучасної теорії дискурсу вважається голландський лінгвіст Т. ван Дейк, який розглядає текст як статичний об'єкт, а дискурс – як комунікативну подію (складну єдність мовної форми, значення і дії), відтворену учасниками спілкування, в якій задіяна не лише мова в її фактичному використанні, але й ті ментальні процеси, які постійно супроводжують процес комунікації, а також спосіб актуалізації тексту в певних ментальних і прагматичних умовах [18: 58]. На думку вченого, існує не лише зв'язна послідовність речень семантичної макроструктури тексту, а й зв'язна послідовність мовленнєвих актів – як прагматичної макроструктури тексту. Власне кажучи, Т. ван Дейк окреслив інтегральний зв'язок мови – мовлення (тексту як його матеріального прояву) – комунікативної ситуації та одержувача, адресата [18: 110]. Як зазначає учений, саме дискурс вбирає у себе всю різноманітність історичної епохи, індивідуальних та соціальних особливостей комуніканта та комунікативної ситуації, у якій відбувається спілкування. Тому, у дискурсі відображаються менталітет та культура як національна, загальна, так й індивідуальна, приватна [18: 98].

Російський дослідник В. І. Карасик вважає, що «дискурс» – це логічно обумовлена думка, тобто суворий перехід від одного твердження до іншого, що прослідковується у мисленні за допомогою логічних правил, що має за мету послідовне і систематичне розгортання думки» [27: 315]. Учений передбачає аналіз учасників спілкування як представників тієї чи іншої соціальної групи та аналіз обставин спілкування в широкому соціокультурному контексті.

Якщо спиратися на соціолінгвістичний підхід до визначення терміна «дискурс», то його можна визначити як соціолінгвістичний феномен, що сформувався в певному соціальному середовищі та активно структурує й моделює соціальну дійсність, матеріальним втіленням якого є текст (усний чи письмовий), що відображає спосіб мислення, ціннісні орієнтири, моральні норми як власне адресата, так і середовища в цілому [39: URL].

У роботі дискурс розглядається вслід за О. І. Герус як певна комунікативна подія, що складається із вербальних структур, представлених у різних формах (візуальній, аудіальній, письмовій чи усній тощо), смислових формацій, що складаються із змісту, смислів та понять, що вкладаються у текст, та формується і функціонує в межах певного середовища, обмежується рамками характерних для суспільства соціальних, політичних; культурних та інших норм [16: 102]. Таким чином, дискурс можна охарактеризувати як вид комунікативної події, що окрім тексту включає екстралінгвальні фактори його продукування та сприйняття. Дискурс завжди є зверненням до прагматичної (комунікативної) ситуації, яка залучається для визначення його комунікативної адекватності. У контексті дискурсу «акт», «дія» (мовленнєва, дискурсивна, комунікативна) та «взаємодія» (інтерація) стають центральними поняттями [39: 3].

Мова засобів масової інформації і, зокрема, Інтернет-ЗМІ, представляє собою дискурс мас-медіа, або мас-медійний дискурс. Всі сучасні типології дискурсу так чи інакше виділяють дискурс медіа як самостійний тип дискурсу. Це обумовлено соціальною значимістю тієї комунікативної сфери, яку репрезентує даний тип дискурсу [48: URL].

Мас-медійний дискурс визначається як «зв'язний, вербальний або невербальний, усний чи письмовий текст у сукупності з прагматичними, соціокультурними, психологічними й іншими факторами, виражений ЗМІ, взятий в аспекті подій, що представляє собою дію, що бере участь в соціокультурній взаємодії і відбиває механізм свідомості комунікантів» [21: 132]. Мас-медійний дискурс існує в колективній свідомості носіїв мови як лінгвокультурний концепт і містить певні уявлення про мовну поведінку в мас-медіа як сферу соціальної діяльності. Члени соціуму володіють знаннями про цілі спілкування, що полягають у передачі інформації різних типів; мають наочні уявлення про канали спілкування в даній сфері – газети, радіо-

і телеприймачі, комп'ютери та ін., через які дистантно передається інформація [45: 250].

Засоби масової інформації транслують населенню поточну актуальну інформацію, «розтлумачують» пересічній людині сенс подій, що відбуваються, суджень і вчинків діячів з спеціалізованих сфер суспільної практики [32: 7]. Головне завдання мас-медійного дискурсу – привернути увагу до певних проблем якомога ширшого кола громадян, спонукати їх до дії, викликати відповідну реакцію на інформацію чи просто висловити свою позицію щодо важливих суспільних явищ. Основу змістової частини мас-медійного дискурсу становлять питання суспільного, соціального та громадського характеру. Він покликаний не лише інформувати, але й завдяки активному впливу на читача вирішувати нагальні проблеми суспільно-політичного життя [37: 96]. Спираючись на головні функції ЗМІ в суспільстві, які виокремлюють вітчизняні і західні вчені, можна виділити наступні функції медіа: 1) інформативну; 2) соціалізуючу; 3) установлення “порядку денного”; 4) політичну; 5) впливу на свідомість, або формування громадської думки; 6) розважальну [33: 9].

Учасники мас-медійного дискурсу – як індивідуальні, так і колективні в певній культурно-історичній епосі (адресат і адресант, аудиторія і культурна традиція, читач і текст, автор і широка аудиторія) [32: 7]. У медійному дискурсі використовуються тексти, які створені журналістами та / або поширюються за допомогою преси, радіо, телебачення, Інтернету [34: URL]. Це особливий вид масової комунікації, соціальне явище, основною функцією якого є вплив на масову аудиторію через смислову й оцінну інформацію, яка передається каналами ЗМІ, механізм актуалізації інформації за допомогою різноманітних комунікативних засобів інституту ЗМІ [49: URL]. Продуценти мас-медійного дискурсу відіграють роль посередників між політичними, економічними, фінансовими та іншими інституціями будь-якої держави, які є суб'єктами влади й, відтак, визначають «санкціоновану» думку стосовно того

чи іншого референта, тематизованого у дискурсі, та суспільством як об'єктом влади. Населення як масовий адресат мас-медійного дискурсу є відірваним від подій у світі (люди не є свідками подій, що відбуваються в іншій частині світу), тому саме журналісти виконують функцію формування думки суспільства [7: URL].

Мас-медійному дискурсу властиві ті універсальні якості, які дають йому можливість активно втручатися в процеси нормалізації та обробки літературної мови. Це, насамперед, його масовість, регулярність, здатність швидко проникати у найвіддаленіші райони, територіальна необмеженість, актуальність, інформативність і різноманітність тематики, що дозволяють апелювати до найширшої аудиторії, відсутність соціальних обмежень і зацікавленість у впорядкованості мови. При наявності високої престижності друкованого слова ці якості роблять публіцистичні тексти в журналах і газетах надзвичайно важливими і необхідними [43: 36].

Принциповою відмінністю медійного дискурсу, окрім продукування певних знань, оцінок об'єктів та їх образів як результату мовленнєво-мисленнєвої діяльності, є надання уявлення про способи трансляції даної інформації [10: 26]. Тобто, центральним поняттям медійного дискурсу виступають не суспільно-політичні процеси, а способи їх опису та передачі інформації. У даному разі медійний дискурс здійснює посередницьку діяльність. У медіадискурсі відбуваються процеси конвертації інформації у смисли (конструювання знання), перехід знання з одного рівня (інституційного) на інший (повсякденний), зрощення інформації будь-якого типу (політичної та розважальної, подій та реклами) тощо [49: URL].

За А. С. Мікояном, сьогодні, коли засоби масової інформації роблять такий величезний вплив на життя суспільства, на свідомість і уявлення людей, а також на національні мови і культури, коли так багато залежить від оперативності і адекватності передачі інформації, – як ніколи актуальною стає проблема перекладу текстів мас-медійного дискурсу [35: 23]. Такий

переклад залежить від розуміння перекладачем вихідного мас-медійного тексту, його загального змісту, змісту кожного його елемента, кожного слова – а саме розуміння на всіх рівнях тексту: від рівня окремих слів через рівні речень і надфразових єдностей до рівня всього тексту. Без адекватного розуміння не може бути адекватного перекладу, оскільки дуже часто причина лексичних (і інших) помилок у перекладі лежить саме в нерозумінні (або невірному / неповному розумінні) вихідного матеріалу [8: 639].

При перекладі медіа-повідомлень зустрічається ряд труднощів, без подолання яких, неможливо здійснити адекватну передачу матеріалу. Зокрема, під час перекладу мас-медійних текстів часто виникає необхідність звернутися до стилістичних фігур мови. Такі стилістичні фігури застосовуються тоді, коли прагнуть не зберегти стилістичний прийом, а зберегти його функцію в певному контексті. Звертаючи увагу на стилістичні особливості при перекладі, перекладач демонструє не тільки якісний переклад з мови оригіналу на мову перекладу, а й свої навички та майстерність [2: 60]. Так, наприклад, в дослідженні В. Н. Крупнова прокоментовані основні прийоми, які використовуються в мові англо-американських медіа: рекламна лексика, сленг, прислів'я, метафори, метонімія, епітети, парафрази, порушення фразеологічного поєднання, синонімічні пари, порівняння, гіперболи, слова і фрази, які особливо популярні в даний момент, анонімна побудова тексту, та евфемізми [31: 13–17]. Ще однією проблемою перекладу мас-медійних текстів є наявність у них розмовної, низької, сленгової і ненормативної лексики з метою висловлювання певного ставлення автора матеріалу, створення певного образу і стилістичного ефекту [8: 639].

Текстам мас-медійного дискурсу також характерний високий ступінь стандартизації засобів, що використовуються. Великий відсоток стійких і клішованих виразів, різні журналістські штампи, стандартні терміни і назви тощо. Ця особливість, перш за все, є характерною для інформаційно-

новинних матеріалів і відображає прагнення їх авторів створити враження абсолютної об'єктивності і неупередженості [8: 639]. При відтворенні таких текстів, отже, перекладач має або відшукати відповідники представлених лексичних одиниць, або ж здійснити адекватну заміну їх відповідно до контексту.

Прагматичний аспект перекладу текстів мас-медіа включає в себе політику мовлення засобів масової інформації, фонові знання перекладачів і стратегії побудови медіатекстів. Усі медіапрограми, а отже, і медіатексти, дотримуються однакової структури, але суттєвою ознакою є принципова різниця в підходах подачі інформації у різних ЗМІ. Когнітивна модель, що існує у свідомості перекладача, повинна бути зорієнтована на фонові знання адресата. Перекладач повинен знати, чи знайома описувана реалія адресату, або він потребує знання предмета «за описом». Оскільки перекладач є посередником в міжкультурному спілкуванні, він виконує двояку роль: спочатку виступає в ролі умовного одержувача повідомлення, потім в ролі умовного автора повідомлення при створенні комунікативно рівноцінного тексту. Тобто перекладач повинен сам мати достатні фонові знання, щоб мати можливість зіставляти фонові знання автора і передбачуваного рецептора перекладу і усвідомлено підходити до процесу перекладу їх вербальних репрезентацій [46: 114–115].

Таким чином, мас-медійний дискурс являє собою зв'язний, вербальний або невербальний, усний чи письмовий текст у сукупності з прагматичними, соціокультурними, психологічними й іншими факторами, виражений ЗМІ, взятий в аспекті подій, що представляє собою дію, що бере участь в соціокультурній взаємодії і відбиває механізм свідомості комунікантів. Мас-медійний дискурс характеризується такими рисами: 1) прагматичне завдання – привернення уваги аудиторії до проблеми та викликання в неї певної реакції на цю проблему; 2) зміст – питання суспільного, соціального та громадського характеру; 3) комуніканти – журналісти та масова аудиторія;

4) середовище – преса, радіо, телебачення, Інтернет; 5) масовість, регулярність, здатність швидко проникати у найвіддаленіші райони, територіальна необмеженість, актуальність, інформативність і різноманітність тематики. Основні проблеми перекладу текстів мас-медійного дискурсу полягають у розумінні перекладачем тексту на всіх його рівнях, подолання розбіжностей між мовою оригіналу та мовою перекладу, відтворення стилістичних характеристик тексту, урахування при перекладі характеристик цільової аудиторії текстів оригіналу та перекладу.

1.3 Перекладацькі стратегії відтворення міжмовних омонімів у мас-медійному дискурсі

Міжмовну омонімію можна легко сплутати з інтеромонімією, при якій ми спостерігаємо омонімію слів, схожих за формою та змістом, усередині декількох мов. Дуже часто фальшивих друзів перекладача дослідники відносять до псевдоінтернаціоналізмів. Однак, головною особливістю дослідження міжмовної омонімії є те, що кожне зіставлення певної конкретної пари мов з метою виявлення певних спільних чи відмінних рис є унікальним за своєю суттю, оскільки передбачає врахування їхнього щораз нового ступеню спорідненості, типологічних характеристик тощо [13: URL].

З першого погляду може здатися, що міжмовні омоніми здатні вводити в оману тільки людей, що лише починають вивчати мову і погано володіють нею. Насправді, як відзначають дослідники цієї лексичної категорії [25; 57; 63], справа дещо інакша: основна маса міжмовних омонімів (за винятком небагатьох, найбільш наочних випадків) виявляється небезпечною саме для осіб, що впевнено і практично задовільно користуються мовою, хоча і не досягають ступеня адекватної незмішаної двомовності і тому допускають помилкові ототожнення окремих елементів систем іноземної та рідної мов [14: URL].

Уникнути помилок при перекладі важко, оскільки весь словник міжмовних омонімів вивчити неможливо. Перекладачеві слід завжди пам'ятати про те, що низка слів в обох мовах має тільки формальну схожість, за якою не стоїть спільне для них значення. Наприклад, англійське слово *biscuit* і українське *бісквіт* позначають кондитерські вироби, проте, в першому варіанті це – ‘сухе печиво, галета’, а в другому – ‘солодка випічка із здобного тіста’. Англійське слово *stool* при всій схожості з українським словом *стілець* перекладається як ‘табуретка’.

Ще більші труднощі при перекладі представляють слова, які крім наявності спільної форми з українськими словами мають абсолютно відмінні, непритаманні останнім, значення. Наприклад: *false* – це не тільки ‘фальшивий’, а й ‘помилковий, штучний (про волосся, зуби)’; *conductor* – не тільки ‘кондуктор’, а й ‘диригент’. Подібна лексика вимагає особливої уваги перекладача, оскільки становить більшу частину міжмовних омонімів [17: URL].

Цікаву думку з приводу міжмовних омонімів висловлює О. М. Івкіна: дослідниця зазначає, що цей термін «хибні друзі перекладача», що використовується по відношенню до міжмовних омонімів, далеко не у всіх випадках прийнятний по відношенню до слів, написання і / або вимова яких в одній мові схоже з такими в іншій мові. Зрозуміло, помилковими друзями (тобто замаскованими ворогами) можна вважати випадкові міжмовні збіги типу *баба* (рос.) – *baba* (ісп.). Разом з тим, «етимологічно споріднені лексеми різних мов, значення яких не збігаються, часто не заслуговують клейма “ворогів”, яке за традицією на них ставиться. Так, пара лексем *регулярний* (рос.) – *regular* (ісп.) обговорюється в відомому посібнику з перекладу виключно з позиції відмінностей в значеннях цих слів в російській та іспанській мовах, і виноситься рекомендація не використовувати їх в якості перекладацьких еквівалентів» [25: URL]. Дослідниця вказує, що словосполучення *vuelo regular* має в російській мові відповідність *регулярний*

рейс. Таким чином, не дивлячись на розбіжності в значеннях, є і точки дотику в семантиці даних лексем, що багато в чому пояснюється загальною етимологією. Такі слова становлять серйозну проблему при перекладі, адже завдання перекладача полягає в тому, щоб «навчитися розуміти, коли інтернаціоналізми або псевдоінтернаціоналізми (межа тут умовна) поводяться як друзі, а коли – як вороги» [25: URL].

Серед основних особливостей перекладу міжмовних омонімів С. В. Мірошніченко виділяє наступні.

1. Переклад міжмовних омонімів з розбіжностями у предметно-логічному змісті. У розбіжностях понятійного, предметно логічного змісту англійських слів, що хибно ототожнюються при перекладі на українську, позначається своєрідність класифікацій явищ, властивостей і відносин об'єктивного світу, характерних для семантики кожної мови. Так наприклад, англійське слово *artist* передає поняття про представника мистецтва у широкому змісті слова і, зокрема, про представників деяких конкретних видів мистецтва: *представник мистецтва, артист, художник узагалі, живописець, графік, майстер своєї справи*. Українське слово *артист* передає поняття насамперед про професійного актора, що відповідає англійським словам *actor* (про драматичного артиста, артиста кіно), *artiste* (про професійного музиканта, танцівника, артиста комедії, естради); особливо передаються сполучення артист *балету – ballet-dancer, артист опери – opera-singer*.

Ступінь семантичності розбіжностей виявляється неоднаково в різних частинах мови: найбільш специфічні значення прикметників і, нерідко ще більш, прислівників. Розбіжності в предметно-логічному змісті англійських і українських міжмовних омонімів у низці випадків пов'язані з розбіжностями в самому житті народів. У цьому випадку потрібні коментарі про реалії, без яких будь-які чисто мовні зіставлення будуть неповноцінними. У деяких

випадках неточне розуміння реалій стає не одиничним непорозумінням, а традиційною помилкою лексикографів, а звідси і багатьох перекладачів.

2. Переклад міжмовних омонімів з розбіжностями у стилістичному й експресивному забарвленні. Не можна цілком розуміти слово і правильно користуватися ним, не знаючи його функціонально-стилістичного й емоційно-експресивного забарвлення, а в низці випадків і обмежень у часі та місці його вживання. Неможна пройти повз часові і місцеві обмеження у вживанні міжмовних омонімів. Наприклад, українське слово *баталія* не тільки вживається у відмінних від англійського *battle* значеннях: воно зустрічається буквально в тому ж значенні, що й англійське слово *battle* (*битва, бій*), але тільки в мові XVIII – початку XI століття [36: 44—45]

3. Г. Прошина зазначає, що значна проблема в перекладі міжмовних омонімів – фразеологія. Вона вважає, що схожі на перший погляд ідіоми можуть мати різні, навіть протилежні значення, наприклад, *to pour oil on troubled waters* не відповідає українському *підливати масло у вогонь*, тому що має значення *утихомирювати, заспокоювати* [41: 140].

На думку дослідниці, в таких випадках до уваги потрібно брати не тільки денотативне, але й конотативне значення, що може бути різним для англійських та українських фразеологічних одиниць, наприклад, англійський еквівалент фрази *рятувати свою шкуру*, що в українській мові має здебільшого негативне значення, може використовуватися як у позитивному, так і в негативному значенні: *Clarke aroused loathing and contempt because he had turned informer to save his skin...* (негативне значення), *Betty saved Tim's skin by typing his report for him; without her help he could not have finished on time* (позитивне значення) [41: 141].

З огляду на це, досі немає однозначної відповіді на питання, як уникнути помилок, пов'язаних з міжмовними омонімами, незважаючи на значну кількість досліджень, проведених на цю тему. Насправді, перекладач часто сам вирішує, який еквівалент підібрати до того чи іншого слова. Тому,

зустрівши невідоме або багатозначне слово в тексті, якщо це можливо, слід звернутися до словника, що дозволить не лише уникнути помилок, а й підвищити знання лексики і екстралінгвістичну компетенцію.

На думку М. М. Пухлій, важливо також приділяти особливу увагу контексту, що дозволяє уникнути більшості помилок [63: URL].

За твердженням І. Хореа, спроба знайти синонімічні вирази для міжмовних омонімів може бути ефективним способом уникнути помилок при перекладі. Тим не менш, при усному перекладі набагато важче свідомо і постійно контролювати мовлення та бути здатним миттєво визначити, усвідомити та швидко знайти заміну слова, яке могло б бути проблематичним

На думку дослідниці, серед шляхів уникання помилок, пов'язаних з виокремленням міжмовних омонімів, є постійне розширення лексики перекладача та детальне вивчення міжмовних омонімів, що найбільш часто викликають проблеми при перекладі [57: 974–975].

За твердженням В. В. Акуленка, «виняткове значення для правильного розуміння значення слів має врахування їх системних зв'язків». Наприклад, якщо значення українського слова *роман* можна розуміти в протиставленні словам *повість*, *оповідання*, *новела* та ін. (де основою протиставлення служить ступінь охоплення розкритих життєвих явищ, а звідси – більша чи менша форма прозового твору), то англійське *romance* як термін літературознавства означає прозову або поетичну розповідь героїчно-пригодницького або романтично-любовного плану на противагу *novel* – прозаїчному реалістичному побутовому творові (основа протиставлення тут – ступінь реалістичності, «приземленості» сюжету) [68: 378].

В. Н. Комісаров розглядає наступні аспекти перекладу міжмовних омонімів:

1) семантичний аспект – перекладач може вибрати інший еквівалент псевдоінтернаціонального слова так само, як і при перекладі будь-якої іншої

лексики: *South Vietnam was a vast laboratory for the testing of weapons of counter-guerrilla warfare.* – Південний В'єтнам став полігоном для випробування зброї, що використовувалася у війні проти партизанів;

2) стилістичний аспект – перекладач повинен відмовитися від псевдоінтернаціонального слова заміну і знайти інший вихід, наприклад: *Davy took on Faraday as his assistant and thereby opened a scientific career for him.* – Деві взяв Фарадея до себе в асистенти і тим самим відкрив йому шлях до науки;

3) аспект суміжності – вибір еквівалента часто залежить від того, якій із стандартних комбінацій слів віддасть перевагу перекладач, щоб знайти формально схожу заміну: *The reason for including only minor gestures of reforms in the program...* – Причина включення в програму лише жалюгідної подоби реформ...;

4) прагматичний фактор – перекладачеві необхідно відмовитися від формального еквівалента на користь більш явного чи зрозумілого варіанту: *The American Revolution was a close parallel to the wars of national liberation in the colonial and semi-colonial countries.* – Війна за незалежність в Америці була прямим прототипом національно-визвольних воєн в колоніальних і напівколоніальних країнах [29: 84–87].

Таким чином, проблема відтворення міжмовних омонімів англійської та української мов у текстах мас-медійного дискурсу полягає здебільшого в умінні їх розпізнавати та зумовлюється найчастіше недостатнім рівнем знання обох мов перекладачем та невмінням аналізувати контекст, в якому використовується та чи інша лексична одиниця. Міжмовна омонімія у площині англійської та української мов спостерігається не лише серед окремих слів, а і у площині фразеології, коли фразеологізми, що містять компоненти – міжмовні омоніми можуть помилково розумітися перекладачем, а отже, з помилками відтворюватися у перекладі. Перекладач повинен вирішувати, який відповідник підібрати до кожного конкретного

слова, з огляду на контекст, в якому таке слово вживається; у деяких випадках ефективним способом уникання помилок при перекладі міжмовних омонімів може стати спроба знайти для них синонімічні вирази. Важливим для перекладача також є постійне розширення лексики перекладача та детальне вивчення міжмовних омонімів, що найбільш часто викликають проблеми при перекладі.

Висновки до розділу 1

1. Міжмовна омонімія розуміється як часткове явище омонімії, це – наявність лексики двох і більше мов, які співвідносяться у плані вираження до міри ототожнення і які розрізняються в плані змісту. Існують різні причини появи міжмовних омонімів, серед яких – системні (запозичення декількома мовами слова з однієї і тієї ж мови із певними змінами у плані значення) і ситуативні (випадкові збіги, перенесення значення тощо). Міжмовні омоніми у сучасному мовознавстві та перекладознавстві класифікують за такими критеріями, як еволюція значення та галузь розбіжностей.

2. Мас-медійний дискурс – це зв'язний, вербальний або невербальний, усний чи письмовий текст у сукупності з прагматичними, соціокультурними, психологічними й іншими факторами, виражений ЗМІ, взятий в аспекті подій, що представляє собою дію, що бере участь в соціокультурній взаємодії і відбиває механізм свідомості комунікантів. Прагматичним завданням мас-медійного дискурсу є привернення уваги аудиторії до проблеми суспільного, соціального або громадського характеру та викликання в неї певної реакції на цю проблему; відповідно, комуніканти у мас-медійному дискурсі – це журналісти та масова аудиторія. Його основними характеристиками є масовість, регулярність, здатність швидко проникати у найвіддаленіші райони, територіальна необмеженість, актуальність, інформативність і

різноманітність тематики. Проблеми перекладу текстів мас-медійного дискурсу пов'язані із розумінням перекладачем тексту на всіх його рівнях, подоланням розбіжностей між мовою оригіналу та мовою перекладу, відтворенням стилістичних характеристик тексту, урахуванням при перекладі характеристик цільової аудиторії текстів оригіналу та перекладу.

3. Основною проблемою відтворення при перекладі міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу у площині англійської та української мов є уміння їх розпізнавати, що зумовлюється найчастіше недостатнім рівнем знання обох мов перекладачем та невмінням аналізувати контекст, в якому використовується та чи інша лексична одиниця. Міжмовна омонімія у площині англійської та української мов спостерігається як серед окремих слів, так і у площині фразеології, і перекладач повинен творчо, самостійно вирішувати, який відповідник підібрати до кожного конкретного слова або ж удатися до пошуку синонімічних виразів.

РОЗДІЛ 2

МІЖМОВНІ ОМОНІМИ У ТЕКСТАХ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО МАС-МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ: ЛІНГВІСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

2.1 Міжмовні омоніми, що мають семантичні відмінності в англійській та українській мовах, в англійськомовному мас-медійному дискурсі

Міжмовні омоніми, що використовуються в англійськомовному мас-медійному дискурсі, розподілено в роботі на три групи: такі, що мають відмінності у плані семантики, структурні відмінності та стилістичні відмінності. До першої групи міжмовних омонімів належать такі, що мають різницю лише в семантичному наповненні, зокрема, в денотативному значенні, у варіативності значень (моносемантичні та полісемантичні одиниці) та в конотативному значенні.

2.1.1 Різниця в денотативному значенні. Якщо значення співвідноситься з данним референтом і вказує на поняття, воно є денотативним. Денотативне значення може змінитися в історичних періодах, тобто діяхронно, а у синхронному плані воно стійке і постійне. Воно досить спільне для усіх носіїв мови, хоча останні мають про нього неоднакову уяву. Денотативне значення пов'язане безпосередньо з денотатом – об'єктом визначення.

В аналізованому матеріалі визначено декілька груп міжмовних омонімів, які мають різницю в денотативному значенні. Перша група – слова, які мають по одному денотативному значенню, що повністю не співпадають в англійській та українській мовах:

– *barrister* (17) «адвокат, що допущений до судового засідання і здійснює публічне судовий розгляд справ у суді вищого рівня» (MW: URL) та українське *бариста* «фахівець з приготування кави, кав'ярник» (СУ: URL) як слова різного походження: *At the sentencing hearing on 27 February, Pell's defence barrister, Robert Richter, had argued Pell's sentence should be on the "lower end" because there were "no aggravating circumstances" to one of the offences* (TG: URL).

– *momentum* (31) «властивість рухомого тіла, яке воно має в силу своєї маси і руху, і що дорівнює добутку маси і швидкості тіла» (MW: URL) та *момент* «1) те саме, що мить; 2) певний проміжок часу, етап у житті, у розвитку чого-небудь» (СУ: URL): *The governor's decision brings California in line with Colorado, Oregon, and Pennsylvania – all of which have governor-issued moratoria – and adds momentum to a national movement working to end capital punishment* (TG: URL).

– *mayor* (39) «посадова особа, обрана чи призначена на посаду керівника чи номінального керівника міста або району» (MW: URL) та *майор* «офіцерське звання в армії, наступне після звання капітана, а також особа, що має це звання» (СУ: URL): *He was the third former mayor of Newark since the 1960s to be convicted in federal court* (TG: URL).

– *resin* (81) «будь-які різні тверді або напівтверді аморфні легкоплавкі природні органічні речовини, які зазвичай є прозорими або напівпрозорими і жовтуватого-коричневими, утворюються особливо в рослинних виділеннях, розчинні в органічних розчинниках (таких як ефір), але не у воді, є електричними непровідниками і використовуються переважно при виробництві лаків, друкарських фарб, пластмас, і в медицині» (MW: URL) та *резина* «еластична речовина, яка не пропускає води, повітря і виготовляється шляхом вулканізації каучуку; гума» (СУ: URL): *Inside they find 745 kilos of drugs, a mix of herbal cannabis, cannabis resin and amphetamine* (DM: URL);

– *legal* (94) «пов'язаний із законом» (MW: URL) та *легальний* «визнаний, дозволений законом; який має законну силу; узаконений» (CY: URL): *The \$8 million-a-year program that provides legal orientation to immigrants in deportation proceedings is on hold pending review, according to the U.S. Department of Justice, which oversees immigration courts* (DM: URL);

– *academic* (98) «пов'язаний з академією або школою, особливо з вищою освітою» (MW: URL) та *академічний* «той, що стосується академії; здійснюваний нею» (CY: URL): *Spanish Health Minister Carmen Monton resigned on Tuesday after reports of irregularities in how she obtained an academic degree, becoming the second minister to quit since Prime Minister Pedro Sanchez took office in June* (DM: URL).

Друга група лексичних одиниць, які мають відмінності в денотативному значенні, це – такі одиниці, що мають більше одного значення в одній з мов, однак жодне із цих значень не співпадає із їх значенням в іншій. Наприклад, виявлено такі багатозначні одиниці англійської мови, що не мають співпадіння у семантиці із мовними одиницями української мови:

– *department* (3) «1) окрема сфера; 2) функціональний або територіальний підрозділ» (MW: URL) та *департамент* «відділ у складі вищої державної установи або певний самостійний орган управління» (CY: URL): *It was the Justice Department's largest ever college admissions prosecution, a sprawling investigation that involved 200 agents nationwide and resulted in charges against 50 people in six states* (NYT: URL)

– *major* (46) «1) більший у гідності, рангу, важливості або інтересі; 2) помітний за значенням чи масштабом» (MW: URL) та *майор* «офіцерське звання в армії, наступне після звання капітана, а також особа, що має це звання» (CY: URL): *And leading Moscow experts say an “over-dependence on autopilot” on commercial flights is an issue that should be addressed by all major airlines* (DM: URL);

– *record* (63) «1) зафіксувати у письмовій формі; 2) зареєструвати (звук, візуальні зображення, дані тощо) на носій (наприклад, на диск або магнітну стрічку) у відтворюваній формі» (MW: URL) та *рекорд* «найвище досягнення, здобуте в чому-небудь» (CY: URL): *From spring 2020, all adults in England will be considered to have agreed to be an organ donor when they die, unless they have recorded a decision to “opt out” to reduce the number of people who die waiting on the donor list* (DM: URL);

– *council* (77) «1) збори або засідання для консультацій або обговорення; 2) група, обрана або призначена як консультативний або законодавчий орган» (MW: URL) та *консул* «урядова особа, що представляє й захищає інтереси своєї держави та її громадян у якомусь пункті іншої держави» (CY: URL): *A council of the remaining nobles of Westeros in King's Landing voted for Bran after a suggestion and major speech from Tyrion Lannister on the value of having a king who was both infinitely wise and incapable of having terrible offspring* (DM: URL);

– *correct* (90) «1) зробити правильним; 2) дисциплінувати або покарати (когось) за певну провину або провал» (MW: URL) та *коректний* «який тактовно та ввічливо поводитьься з людьми; ввічливий» (CY: URL): *The Obama administration said Friday it's making progress trying to correct a tax-form error that affected 820,000 customers of HealthCare.gov* (DM: URL).

Відповідно, моносемантичне англійське слово може мати полісемантичний український омонім, однак у жодному із значень такого українського слова не представлена семантика англійського, наприклад:

– *solid* (61) «цілісний, без внутрішніх порожнин» (MW: URL) та *солідний* «1) добре зроблений, міцний; 2) такий, що відзначається поважністю, серйозністю (про людину); статечний» (CY: URL): *He is unable to eat solid food, therefore has to be fed through a tube, and is on ten different medications to stop his heart deteriorating* (DM: URL);

– *replica* (76) «точне відтворення (наприклад, картини), виконане тим самим художником, копія, точна у всіх деталях» (MW: URL) та *репліка* «1) коротке висловлювання, зауваження одного співбесідника іншому з нагоди чого-небудь; 2) відповідь або заперечення, зауваження однієї дійової особи іншій у сценічному діалозі» (CY: URL): *The actress even had a number of Iron Throne replicas on display at her Thrones-themed party, as evidenced on her Instagram story* (DM: URL).

Третій випадок наявності відмінності семантики серед міжмовних омонімів, що використовуються у сучасному англomовному мас-медійному дискурсі – це багатозначні лексичні одиниці, в яких одне із значень співпадає, але у конкретному контексті мається на увазі саме та значення, що є відмінним, наприклад:

– *athletic* (1) «1) пов'язаний з атлетикою, спортом; 2) той, що використовується атлетами; 3) той, що має струнку та сильну статуру» (MW: URL) не відповідає українському *атлетичний* «1) пов'язаний з атлетикою; 2) атлетичної статури» (CY: URL) у значенні «спортивний» у словосполученні *athletic coaches: Also implicated were top college athletic coaches, who were accused of accepting millions of dollars to help admit undeserving students to a wide variety of colleges, from the University of Texas at Austin to Wake Forest and Georgetown, by suggesting they were top athletes* (NYT: URL);

– *to doctor* (4) «1) надавати медичне лікування; 2) адаптуватися або модифікувати для бажаного результату шляхом зміни або спеціального лікування; 3) змінювати з метою введення в оману» (MW: URL) не має омоніма-дієслова та у третьому значенні не відповідає українському іменнику *доктор* «1) особа з вищою медичною освітою, яка лікує хворих; 2) вищий учений ступінь, який присуджується на підставі захисту дисертації, а також особа, якій присуджено цей ступінь» (CY: URL), тобто, українське слово-омонім не має такого значення: *In many of the cases, prosecutors said,*

the students were not aware that their parents were doctoring their test scores and lying to get them into school (NYT: URL).

– *remark* (9) «1) акт зауваження; 2) вираження думки або судження; 3) згадка про те, що заслуговує на увагу або зауваження» (MW: URL) відповідає українському *ремарка* «1) авторська примітка в тексті п'єси, що містить стислу характеристику обставин дії, зовнішності та поведінки дійових осіб; 2) взагалі примітка чи зауваження кого-небудь» (СУ: URL) лише як номінація акту зауваження, що не відповідає наступному контексту: *In his sentencing remarks Kidd said Pell's offending had "a significant and long lasting impact" on the complainant's wellbeing* (TG: URL);

– *attack* (10) «1) акт нападу фізичною силою або недружніми словами; 2) військова чи антагоністична дія; 3) наступу з метою отримання переваги у спорті та іграх» (MW: URL) і українське *атака* «1) навальний напад війська на ворога; вирішальний етап наступу; 2) рішуча дія, спрямована проти кого-небудь або на досягнення якої-небудь мети» (СУ: URL) збігаються лише у першому значенні: *In my view, the first episode in the priest's sacristy involved a brazen and forceful sexual attack on the two victims* (TG: URL);

– *sense* (18) «1) сенс, переданий або закладений; 2) здатність сприймати за допомогою органів почуттів; 3) свідомість або раціональність» (MW: URL) та українське *сенс* «1) суть чого-небудь; зміст; 2) розумна підстава; рація; 3) мета, основне призначення чого-небудь» (СУ: URL), які співпадають лише в одному із значень, що не характерне для значення слова в наступному контексті: *I filmed women without their consent and shared it in a chatroom, and while I was doing so I didn't feel a great sense of guilt* (TG: URL);

– *act* (19) «здійснення певної дії; 2) формальний продукт законодавчого органу; 3) відображення поведінки» (MW: URL) та українське *акт* «1) окремий прояв якої-небудь діяльності; дія, подія, вчинок; 2) закінчена частина театральної вистави, драматичного твору; дія; 3) писаний указ, грамота, постанова державного, суспільного значення» (СУ: URL)

збігаються лише у деяких зі значень: “*It is a groundless rumour,*” *it said, adding, “We’ll take all legal measures against those who are found to have committed unlawful acts”* (TG: URL);

– *proportion* (20) «1) гармонійне відношення частин один до одного або до цілого; 2) належна або рівна частка; 3) відношення однієї частини до іншої або до цілого по відношенню до величини, кількості або ступеня» (MW: URL) та українська *пропорція* «1) співвідношення частин цілого між собою; 2) у літературі, архітектурі та мистецтві – розмірне співвідношення частин твору; один з основних засобів композиції» (СУ: URL) не збігається у другому значенні слова: *Molka – secretly filmed images of a sexual nature that often end up online – has reached epidemic proportions in South Korea* (TG: URL);

– *school* (28) «1) організація, яка надає навчання; 2) група осіб, які мають спільну доктрину або слідує за одним і тим же вчителем (як у філософії, теології або медицині)» (MW: URL) та українське *школа* «1) навчальний заклад, який здійснює загальну освіту і виховання молодого покоління; 2) напрям у науці, мистецтві, літературі, суспільно-політичній думці» (СУ: URL), перші значення яких мають різний обсяг, оскільки українська школа обмежена рівнем середньої освіти: *The coaches worked at such schools as Stanford, Georgetown, Wake Forest, the University of Southern California and University of California, Los Angeles* (TG: URL);

– *capital* (30) «1) головний за значенням або впливом; 2) такий, що карається смертю; 3) такий, що включає страту» (MW: URL) та *капітальний* «1) дуже важливий, основний, головний; 2) ґрунтовний, важливий, солідний» (СУ: URL), що використовується у наступному контексті у третьому значенні англomовного слова, яке не знаходить відображення в семантиці українського слова *капітальний*: *California’s governor is set to issue a moratorium on capital punishment in the US’s most populous state, providing a reprieve for hundreds of inmates sentenced to death* (TG: URL);

– *focus* (53) «1) центр діяльності, залучення або уваги; 2) спрямована увага» (MW: URL) та *фокус* «1) точка, в якій збираються, перетинаються відбиті сферичним дзеркалом або заломлені лінзою паралельні промені, потоки; 2) місце, в якому найяскравіше, найсильніше виявляється будь-яка властивість, дія, ознака чого-небудь тощо; головна точка чого-небудь; 3) спритний прийом, трюк, що вражає глядачів своєю уявною надприродністю; ґрунтується на обмані зору завдяки вправності і швидкості рухів виконавця, а також на спеціальних пристосуваннях та маловідомих хімічних і фізичних явищах» (СУ: URL), де лише частково збігаються друге значення англійського слова та друге значення українського: *The continued emphasis on patience, friendship, a strong community focus, and considering the needs of others, are as important today as they were when the group was founded all those years ago* (DM: URL);

– *list* (59) «1) проста серія слів або цифр (наприклад, імена осіб або об'єктів); 2) загальна кількість, яку слід враховувати або включати» (MW: URL) та *лист* «1) орган повітряного живлення і газообміну рослин у вигляді тонкої, звичайно зеленої пластинки; 2) тонкий, щільний шматок або шар якого-небудь матеріалу (паперу, заліза, фанери і т. ін.)» (СУ: URL), де значення «список» не представлено в семантиці українського слова *лист*: *The youngster, from Peterborough, Cambridgeshire, was put on the heart transplant list on Christmas Eve last year with his heart function at only 14 per cent* (DM: URL);

– *detail* (79) «1) розширене звернення або увага до окремих предметів; 2) частина цілого» (MW: URL) та *деталь* «1) окремий факт; подробиця; 2) складова частина механізму, машини і т.ін.» (СУ: URL), де перше значення англійського слова не представлено в українському: *“We will keep you informed of the broadcast time,” it added, without giving further details* (СУ: URL);

– *regular* (83) «1) такий, що утворюється, проводиться, планується або виконується відповідно до встановлених або встановлених правил або дисципліни; 2) звичайний» (MW: URL) та *регулярний* «1) який відбувається, здійснюється, проводиться систематично, рівномірно, через певні проміжки часу; 2) який має встановлену постійну організацію і систематичний курс військового навчання (про армію, військо)» (СУ: URL), значення «звичайний» не представлене в семантиці слова *регулярний*: *Kyle Naughton has revealed he left Tottenham for Swansea to play regular football* (DM: URL);

– *orientation* (95) «1) акт або процес орієнтування або орієнтації; 2) звичайно загальний або тривалий напрямок мислення, схильності або інтересу» (MW: URL) та *орієнтація* «1) дія за значенням орієнтуватися; 2) уміння розібратися в якихось обставинах, у навколишній обстановці; 3) спрямування поглядів, діяльності залежно від конкретних умов; розрахунок на кого-, що-небудь у діяльності» (СУ: URL), де слово *орієнтація* не представляє собою значення спрямованості: *Greek Prime Minister Alexis Tsipras said on Tuesday it was important for Turkey to remain part of the NATO security alliance and continue its orientation toward Europe despite current tensions between the two countries* (DM: URL).

Таким чином, міжмовні омоніми, що мають різницю в денотативному значенні, розділяються на такі, значення який повністю не співпадають, та на такі, які мають співпадіння значень, що однак, не відповідає конкретному контексту, в якому вживається така лексична одиниця.

2.1.2 Моносемантичні слова та полісемантичні слова. У випадку, коли міжмовними омонімами у мас-медійному дискурсі виступають моно- та полісемантичні слова, спостерігається така ситуація, коли жодне із значень слова однієї мови не співпадає із значенням слова іншої мови у певному контексті.

Наприклад, коли багатозначним словом виступає англomовне слово, а однозначним – українськомовне, то точка перетину значень між одним із значень англomовної та значенням українськомовної одиниці існує, однак у контексті використовується саме те значення, що не має відповідності у семантиці українськомовного слова, наприклад:

– *address* (21; 30) «1) місце, де можна поспілкуватися з особою або організацією; 2) розташування (як у пам'яті комп'ютера), де зберігається конкретна інформація; 3) формальне спілкування, промова» (MW: URL) в останньому значенні повністю відмінне від українського *адреса* «позначення місця проживання чи перебування кого-небудь або місцезнаходження чого-небудь» (CY: URL): *But in a televised nationwide address on Monday night Maduro accused the White House of launching an imperialist “electromagnetic attack”* (TG: URL); *If it is accompanied by other action, then we are looking at something more significant – it may provide some breathing space for the state to meaningfully address the huge systemic problems in its capital punishment system* (TG: URL);

– *jury* (12) «1) організація осіб, які присягнулися виносити вердикт з певних питань; 2) комітет з оцінювання та присудження призів на конкурсі чи виставці» (MW: URL) та однозначне українське *журі* «група осіб, зазвичай спеціалістів, яка оцінює учасників на конкурсах, змаганнях, виставках і т. ін., та вирішує питання про присудження відзнак і премій» (CY: URL): *Certainly you were confident your victims would not complain... the offending which the jury has found you have engaged in was, on any view, breathtakingly arrogant* (TG: URL);

– *extraordinary* (14) «1) такий, що виходить за рамки звичайного; 2) такий, що використовуються для спеціальної функції чи служби» (MW: URL) та українське *екстраординарний* «відмінний від звичайного; винятковий, незвичайний» (СУ: URL) збігаються у першому значенні англійського слова: “*There has been extraordinary and widespread publicity and public comment which has surrounded you for a number of years,*” Kidd said (TG: URL);

– *dock* (16) «1) будь-який з родів грубих бур'янистих рослин сімейства гречки з довгими коренями, які іноді використовуються в їжі; 2) тверда частина хвоста тварини без волосся; 3) зазвичай штучний басейн або корпус для прийому суден, обладнаний засобами контролю висоти води; 4) місце у кримінальному суді, де ув'язнений стоїть або сидить під час судового розгляду» (MW: URL) та українське *док* «портова споруда для ремонту суден, а іноді і їх будування» (СУ: URL): *Pell was led to and from the dock through a back entrance of the court* (TG: URL);

– *league* (22) «1) об'єднання націй або інших політичних суб'єктів для спільної мети; 2) особи або групи, об'єднані спільними інтересами або цілями; 3) неформальний союз» (MW: URL) та українське *ліга* «об'єднання окремих осіб, організацій, держав; асоціація» (СУ: URL): *Maduro alleged the US had conducted the attack – in league with “puppets and clowns” from the Venezuelan opposition – to create “a state of despair, of widespread want and of conflict” that would justify a foreign intervention* (TG: URL);

– *catalogue* (24) “1) список, реєстр; 2) повне перерахування елементів, систематизованих з описами» (MW: URL) та українське *каталог* «список, перелік книжок, рукописів, картин і т. ін., складений у певному порядку, щоб полегшити їх розшук; реєстр» (СУ: URL): “*These parents are a catalogue of wealth and privilege,*” Andrew Lelling, the US attorney for the district of Massachusetts, said in a press conference on Tuesday morning (TG: URL);

– *latency* (34) «1) якість або стан прихованості; 2) стадія психосексуального розвитку після фалічного етапу, що триває приблизно від п'яти до шести років до початку статевого дозрівання і під час якої сексуальні спонукання часто виявляються бездіяльними; 3) затримка» (MW: URL) та *латентність* «якість, що характеризується тим, що не виявляється зовнішньо; прихованість» (CY: URL) співпадають лише у першому значенні англійськомовного слова: *The affected users are able to access Gmail, but are seeing error messages, high latency, and/or other unexpected behavior* (TG: URL);

– *public* (35; 93) «1) те, що піддається загальному огляду; 2) що стосуються або впливають на всіх людей або всю територію нації чи держави» (MW: URL), *publicly* (56) «у спосіб, доступний для спостереження громадськістю» (MW: URL) та *публічний* «1) який відбувається в присутності публіки, людей; прилюдний; 2) призначений для широкого відвідування, користування; громадський» (CY: URL): *Living in Brick Towers, a public housing project, he found himself running for the city council against a longtime incumbent tied to the Newark political machine* (TG: URL); *As head of state, the Queen remains publicly neutral when it comes to political matters and does not express her views on issues* (DM: URL); *Beatings and deaths triggered by false incendiary messages in India, WhatsApp's biggest market with more than 200 million users, caused a public relations nightmare, sparking calls from authorities for immediate action* (DM: URL);

– *magnet* (37) «1) тіло, що має властивість притягувати залучати залізо і створювати зовнішнє для себе магнітне поле; 2) щось, що приваблює» (MW: URL) та *магніт* «тіло, що має властивість притягати до себе або відштовхувати від себе деякі інші тіла» (CY: URL): *Public education is the use of public dollars to educate our children at the schools that are best equipped to do so – public schools, magnet schools, charter schools, Baptist schools, Jewish schools* (TG: URL);

– *mistress* (38) «1) жінка, яка має владу або власність; 2) жінка, крім дружини, з якою одружений чоловік має тривалі сексуальні стосунки» (MW: URL) та *micic* «ввічлива назва заміжньої жінки в англійців і американців, що вживається звичайно перед прізвищем або ім'ям» (CY: URL): *Two years later, James went to prison on charges connected to the city selling land to his mistress* (TG: URL);

– *designer* (47) «1) той, хто створює і часто виконує плани проекту або будівництва; 2) той, хто створює і виробляє новий стиль продукту його або дизайн» (MW: URL) та *дизайнер* «фахівець з дизайну» (CY: URL): *Separately, aviation expert and former designer at Sukhoi Design Bureau, Vadim Lukashevich, said: “I believe that this catastrophe is a consequence of a set of mistakes of pilots that began from the moment when lightning hit the plane”* (DM: URL);

– *business* (51) «1) зазвичай комерційна або торговельна діяльність, задіяна як засіб існування; 2) серйозна діяльність, що вимагає часу і зусиль і, як правило, без відволікань» (MW: URL) та *бізнес* «комерційна, біржова або підприємницька діяльність як джерело наживи в капіталістичному світі» (CY: URL): *When Richard Branson introduced unlimited holidays at Virgin Management in 2014, he said “staff can take off whenever they want for as long as they want” but warned to “not let their absence in any way damage the business”* (DM: URL);

– *modern* (54) «1) те, що стосуються, або характерне для нинішнього або найближчого минулого; 2) щось з використанням останніх методів або ідей; 3) те, що стосуються модернізму» (MW: URL) та *модерн* «декадентський напрямок у буржуазному мистецтві і літературі кінця XIX – початку XX ст.; модернізм» (CY: URL): *As we look for new answers in the modern age, I for one prefer the tried and tested recipes, like speaking well of each other and respecting different points of view* (DM: URL);

– *nation* (55) «1) громада людей, що складається з однієї або декількох національностей і мають більш-менш визначену територію та уряд; 2) плем'я

або об'єднання племен» (MW: URL) та *нація* «конкретно-історична форма спільності людей, об'єднаних єдиною мовою і територією, глибокими внутрішніми економічними зв'язками, певними рисами культури і характеру» (CY: URL): *In her Christmas address the Queen touched on the same theme, telling the nation: “Even with the most deeply held differences, treating the other person with respect and as a fellow human being is always a good first step towards greater understanding”* (DM: URL);

– *capital* (66) «1) запас накопичених товарів, особливо в певний час, на відміну від доходів, отриманих протягом певного періоду; 2) місто, що служить місцем засідання уряду» (MW: URL) та *капітал* «вартість, що дає її власникові-капіталістові додаткову вартість унаслідок визиску робочої сили найманих робітників» (CY: URL): *In contrast, Tyrion Lannister (Peter Dinklage) was seen examining the rubble during Dany's reign of terror over the capital* (DM: URL);

– *character* (71) «1) один з атрибутів або особливостей, які складають і вирізняють індивіда; 2) одна з осіб у драмі або романі» (MW: URL) та *характер* «сукупність визначальних властивостей, ознак якого-небудь предмета, фізичного або психічного явища, його типові риси» (CY: URL): *Elsewhere Sophie Turner paid tribute to Sansa Stark, whose fate appeared to be significantly brighter than Danys' as the show reached its climax with the character being named Queen of the North* (DM: URL);

– *gallantly* (78) «1) ефектно в плані одягу або поведінки; 2) ввічливо і детально, уважно, особливо по відношенню до жінок» (MW: URL) та *галантно* «вишукано чемно, люб'язно» (CY: URL): *He defied his twin sister Cersei and fought gallantly with his former enemies the Starks against the army of the dead* (DM: URL);

– *speaker* (85) «1) той, який говорить; 2) головуєчий на зборах; 3) мікрофон» (MW: URL) та *спікер* «голова палати парламенту в ряді країн» (CY: URL): *In essence it is a portable speaker for a laptop, notebook or MP3*

player that turns any flat surface onto which it is placed into a huge resonating sounding board (DM: URL);

– *selection* (88) «1) акт або процес вибору; 2) природний або штучний процес, який призводить до виживання та поширення деяких організмів, в результаті чого успадковані риси тих, хто вижив» (MW: URL) та *селекція* «виведення нових або поліпшення існуючих порід свійських тварин та рослин штучним відбором і схрещенням» (СУ: URL): *No gender selection worries here. It's decision time. What do you want to be, a girl or a boy?* (DM: URL);

– *reason* (97) «1) заява, що пропонується для пояснення або обґрунтування; 2) раціональне обґрунтування або мотив» (MW: URL) та *резон* «достатня підстава, причина, розумний привід до чого-небудь» (СУ: URL): *Sydney FC captain Alex Brosque says Steve Corica's appointment as coach was the reason why he decided to stay on this year* (DM: URL);

– *paper* (99) «1) аркуш паперу; 2) аркуш паперу, що містить письмове або друковане твердження» (MW: URL) та *папір* «матеріал для писання, друку, малювання і т. ін., виготовлений з ганчіркової, деревної та іншої маси» (СУ: URL): *It's not only the question on everyone's lips, but it's also the title of a research discussion paper published by the Reserve Bank of Australia on Monday* (DM: URL);

– *order* (100) «1) група людей, об'єднана формально; 2) звання, клас чи спеціальна група в громаді або суспільстві; 3) письмова вимога виплатити комусь гроші» (MW: URL) та *ордер* «письмове розпорядження» (СУ: URL): *Instagram is to give up its chronological order for photo and video feeds because too many people miss posts, opting instead for an order based on users' preferences, the company has said* (DM: URL).

У мас-медійному дискурсі спостерігається і наступна ситуація, коли однозначним є англійськомовне слово, однак воно не співпадає за семантикою із жодним значенням українського, незважаючи на певне

наближення, наприклад, *loyal* (74) «непохитний у вірності» (MW: URL) та *лояльний* «1) який тримається в межах законності (іноді лише формально); 2) той, що коректно, доброзичливо ставиться до кого-, чого-небудь» (СУ: URL) спільні значенням прихильності до когось, однак ці значення не є еквівалентними: *The death of Daenerys at the hands of Jon Snow and loyal dragon Drogon's reaction touched the hearts of viewers* (DM: URL).

Таким чином, зазвичай міжмовні омоніми – моносемантичні та полісемантичні слова – у мас-медійному дискурсі – це такі слова, що мають певні спільні значення, однак ці значення не співпадають у певному контексті.

2.1.3. Різні конотації. Конотативне значення – це відносна комунікативна цінність мовної одиниці, яка часто знаходиться поза концептуальним змістом.

Як додатковий зміст мовної одиниці, конотація існує у вигляді паралельних семантичних відтінків, які накладені на основне значення. Вона відбиває різні експресивні, емоційні та оцінювальні обертони і може надавати певного описового відтінку всьому вислову.

У першу чергу, конотації стосуються вираження оцінки – позитивної або негативної. Розглянемо іменники *advocate* (36) «1) той, хто виступає за справу іншого; 2) той, хто захищає або підтримує причину або пропозицію; 3) той, хто підтримує або сприяє інтересам тієї чи іншої справи або групи» (MW: URL) та *адвокат* «1) юрист, що захищає обвинуваченого або веде якусь справу в суді, а також дає поради з правових питань; захисник, оборонець; 2) про людину, що заступається за кого-небудь, захищає когось» (СУ: URL): *Booker also distinguished himself as an advocate for charter schools* (TG: URL). Якщо в англійській мові цей іменник більш нейтральний, то в українській за допомогою цього іменника виражається негативне оціне

ставлення – *адвокат* як «захисник» розуміється як людина, яка захищає щось негативне.

Розглянемо наступне слово – *routine* (50) “1) регулярний порядок дій; 2) повторювана промова або формула; 3) відпрацьована частина (наприклад, розважального або спортивного конкурсу), яка може часто повторюватися» (MW: URL) та *рутина* «побоювання змін, відсутність почуття нового, слідування шаблону, віджилим правилам і звичкам» (СУ: URL): *I try to keep as healthy as I can. With travelling, it's hard to work out, I travel across the world but try to keep my routine...* (DM: URL) В англійській мові *routine* – іменник нейтральний за оцінним значенням, у той час, як в українській *рутина* сприймається як щось неприємне через його монотонність.

До конотативних також належать певні відтінки з *comforting* (64) «такий, що надає сили та спокою» (MW: URL) та *комфорт* «найзручніші побутові умови, сукупність побутових вигод; вигоди, затишок» (СУ: URL) відрізняються тим, що англійське *comforting* стосується емоційного стану, в той час, як українське *комфорт* – іменник, що більше стосується навколишнього, матеріального оточення: *I see it as it's comforting to know that your child has helped to save someone else – and in a way they're living on* (DM: URL).

Англійський прикметник *brutal* (69) «той, кому не вистачає розуму, чутливості або співчуття» (MW: URL) має в українській мові омонім *брутальний* «грубий; жорстокий (про вдачу, поведження і т.ін.)» (СУ: URL): *Millions stayed up late to watch as the show came to an end after nine years, eight season and hundreds of brutal deaths, but many were underwhelmed by its final episode, which included plenty of shock moments and one unfortunate editing gaffe* (DM: URL). Однак, як видно із значень цих омонімів, *brutal* – загальноживане слово, у той час, як *брутальний* має експресивне конотативне значення.

Наступний приклад – *engineer* (70) «1) конструктор або будівельник; 2) особа, яка керує або контролює двигун або пристрій» (MW: URL) та *інженер* «фахівець у якій-небудь галузі техніки з вищою технічною освітою» (СУ: URL): *The actress also admitted the ending made her long for her sound engineer father, who died of cancer in 2016* (DM: URL). В англійській мові наведене слово стосується будь-якого конструктора взагалі, у той час, як в українській це – обов’язково людина, що має певну освіту.

Не еквівалентними є і значення іменника *protector* (73) «той, хто захищає когось» (MW: URL) та українського *протектор* «1) покровитель, захисник; 2) потовщена зовнішня частина автомобільної покришки, що захищає пневматичну шину від пошкоджень» (СУ: URL), оскільки в українській мові слово має явний відтінок запозичення: *Elsewhere Sansa Stark was declared Queen in the North, with Winterfell maintaining its traditional independence – making Bran the “lord of the Six Kingdoms and the protector of the realm”* (DM: URL).

Прикметники *final* (82) «такий, що наближається до кінця: останній у серії, процесі або прогресі» (MW: URL) та *фінальний* «такий, що стосується фіналу, який є фіналом; завершальний» (СУ: URL) відрізняються тим, що в українській мові *фінальний* більш тісно пов’язаний із фіналом змагань чи іншої події, у той час, як англійське *final* – ознака закінчення будь-яого: *Fiorentina look to have avoided relegation to the second division by the skin of their teeth, mathematically needing just a point from their final league game to remain in the Italian top-flight* (DM: URL).

Отже, виявлено, що міжмовні омоніми мас-медійного дискурсу, що мають різні конотації в англійській та українській мові, можуть відрізнятися не лише наявністю оцінних конотацій, а і здатністю нести в собі інші ознаки, прямо не закладені у денотативному значенні.

2.2 Міжмовні омоніми, що мають структурні відмінності в англійській та українській мовах, в англійськомовному мас-медійному дискурсі

Друга група міжмовних омонімів, що використовуються в англомовному мас-медійному дискурсі – це такі одиниці, що мають відмінності в англійській та українській мовах на структурному рівні.

У першу чергу, до таких одиниць належать слова, що мають схоже звучання, однак належать до різних частин мови та мають різне значення, наприклад:

– дієслово *career* (45) «опускатися стрімголов, на максимальній швидкості» (MW: URL) та іменник *car'era* «1) швидке, успішне просування в службовій, суспільній, науковій та ін. діяльності; досягнення слави, вигоди тощо; 2) рід занять» (CY: URL): *Newly released footage shows the plane (top) bouncing as it careered along the runway before bursting into flames* (DM: URL);

– дієслово *mimic* (25) «1) близько наслідувати; 2) насміхатися наслідуванням» (MW: URL) та український іменник *міміка* «рухи м'язів обличчя, які виражають внутрішній душевний стан людини» (CY: URL) які не мають спільник рис ні семантично, ні функціонально: *A student in the admissions scandal submits a handwriting sample for a test taker to mimic* (TG: URL);

– дієслово *match* (26) «1) успішно зустріти антагоніста; 2) забезпечити відповідним партнером; 3) поміститися разом або зробити придатним для установки разом» (MW: URL) та український іменник *матч* «спортивне змагання між двома командами або окремими учасниками за певною програмою» (CY: URL), що не мають смільних семантичних або функціональних ознак: *In the charging documents, prosecutors produced a handwriting sample a student was asked to submit so that a fraudulent test-taker could try to match it* (TG: URL).

– дієслово *racketeer* (29) «отримання доходу від незаконної діяльності, зазвичай з елементами залякування» (MW: URL) та іменник *рекетир* «той, хто займається здирництвом, погрожуючи насильством» (CY: URL): *John Vandemoer, the former head sailing coach at Stanford, also pleaded guilty on Tuesday to racketeering conspiracy* (TG: URL);

– дієслово *tolerate* (42) «1) дозволяти бути якимось або щось робити без заборони, перешкод або протиріч; 2) терпіти або чинити опір дії (щось, наприклад, лікам або їжі) без серйозних побічних ефектів або дискомфорту» (MW: URL) та прикметник *толерантний* «поблажливий, терпимий до чийхось думок, поглядів, вірувань тощо» (CY: URL) не лише не збігаються в останньому значенні англійськомовного слова, але й мають різну сполучуваність із іншими членами речення: *The study showed the treatment was well-tolerated by patients, with some increased incidence of gout – due to slight increases in levels of uric acid in the blood – but no increased incidence of serious health conditions* (DM: URL).

– дієслово *document* (65) «1) надавати документальні докази; 2) забезпечити фактичну або істотну підтримку заяв або запропоновану гіпотезу» (MW: URL) та іменник *документ* «діловий папір, що посвідчує певний юридичний факт, підтверджує право на що-небудь, служить доказом чого-небудь» (CY: URL): *The dramatic moment dragon's fire engulfed the Iron Throne and melted the chair was also documented in an eye-catching still from the episode* (DM: URL);

– дієслово *triumph* (68) «1) отримати перемогу; 2) отримати честь від тріумфу» (MW: URL) та іменник *тріумф* «видатний, блискучий успіх, перемога; торжество» (CY: URL): *As the show triumphed rulers who led by love and not by fear, the men in the north raised their swords for their new queen in an epic snap* (DM: URL);

– дієслово *discuss* (86) «1) говорити про щось; 2) детально представити для розгляду» (MW: URL) та іменник *дискусія* «широке публічне

обговорення якого-небудь спірного питання» (СУ: URL): *Government officials have met to discuss contingency plans for a possible national rail strike* (DM: URL);

– дієслово *stress* (87) «1) піддавати фізичному або психологічному стресу; 2) наголошувати» (MW: URL) та іменник *stress* «стан організму, що виявляється у формі напруження або специфічних пристосувальних реакцій у відповідь на дію несприятливих зовнішніх або внутрішніх факторів» (СУ: URL): *California Republicans stress immigration support* (DM: URL);

– дієслово *limit* (92) «призначити певні обмеження» (MW: URL) та іменник *limit* «норма, в межах якої дозволяється користуватися чим-небудь, використовувати щось» (СУ: URL): *Facebook Inc's WhatsApp is launching a test to limit forwarding messages that will apply to all users, the messaging app said on Thursday* (DM: URL);

– іменник *official* (2; 48) «1) той, хто керує офісом; 2) той, хто керує правилами гри або спорту, особливо суддя або арбітр» (MW: URL) не має українського омоніма-іменника, однак нагадує прикметник *офіціальний* «1) який запроваджується, регулюється урядом, урядовою установою або службовою особою; урядовий, службовий; 2) витриманий відповідно до встановлених правил, формальностей; 3) позбавлений невимушеності, безпосередності; холодновічливий, стриманий, діловий» (СУ: URL): *The parents included the television star Lori Loughlin and her husband, the fashion designer Mossimo Giannulli; the actress Felicity Huffman; and William E. McGlashan Jr., a partner at the private equity firm TPG, officials said* (NYT: URL); *A British marketing manager visiting his girlfriend in Chicago was locked in a cell for 24 hours and banned from the US for life, after immigration officials found a month-old text saying: "I am moving to be with you"* (DM: URL);

– прикметник *chief* (8) як прикметник у значенні «1) той, що має присвоєний найвищий чин або звання; 2) найбільшого значення чи впливу» (MW: URL) має омонімічний іменник *шеф* «1) начальник установи,

підприємства, відділу тощо; 2) особа чи організація, яка здійснює шефство над ким-, чим-небудь» (СУ: URL), однак їх функціональні характеристики повністю не збігаються: *Chief judge Peter Kidd said the sentence carried a real possibility that Pell would not live to be released* (TG: URL);

– прикметник *direct* (44) «1) такий, що переходить від однієї точки до іншої у часі або просторі без відхилення або переривання; 2) той, що характеризується тісним логічним, причинним або наслідковим зв'язком» (MW: URL) та іменник *директор* «керівник підприємства, установи або навчального закладу» (СУ: URL): *An expert claimed that the experienced captain Denis Evdokimov, hospitalised as a result of the crash, had never previously manually flown the Sukhoi Superjet 100 in so-called “direct mode”* (DM: URL);

– прикметник *saucy* (49) «1) такий, що подається з або має консистенцію соусу; 2) грубий, зазвичай живий і грайливий» (MW: URL) та іменник *saucy* «1) рідка приправа до страви; 2) те, що супроводжує або доповнює основне, головне» (СУ: URL): *Demi commanded attention in the saucy bikini, which was connected with thin white straps, buckled together with gold fasteners* (DM: URL).

До міжмовних омонімів у площині англійської та української мови, що представлені в англійськомовному мас-медійному дискурсі, також належать такі одиниці, що є різними за своїм призначенням. Наприклад, англломовне *magistrate* «чиновник, якому доручено керувати законами» (MW: URL) не відповідає українському *магістрат* «1) у Литві, Польщі й на Україні (до другої половини XIX ст.), а також у деяких західноєвропейських країнах – орган міського самоврядування; муніципалітет; 2) будинок міського управління» (СУ: URL) не співпадають за значеннями, однак у метонімічному значенні можуть бути взаємовідповідними, при цьому в українській мові це слово зберігає відтінок запозичення, не застосовуючись на позначення жодних українських реалій: *Huffman appeared in court in Los*

Angeles on Tuesday afternoon, where a magistrate judge said she could be released on a \$250,000 bond (TG: URL).

Незначні структурні відмінності спостерігаються також між одиницями *group* (27) «1) дві або більше фігури, що утворюють повну одиницю в композиції; 2) низка осіб, які зібралися разом або мають певні об'єднуючі відносини» (MW: URL) та *група* «1) кілька осіб, тварин або предметів, що знаходяться разом, близько один біля одного; 2) сукупність предметів, речовин, явищ і т. ін., внутрішньо об'єднаних на основі спільності, подібності властивостей, ознак і т. ін.; 3) сукупність осіб, об'єднаних спільною метою, ідеєю, працею і т. ін.» (СУ: URL): *An American woman captured by Kurdish forces after fleeing the last pocket of land controlled by Islamic State says she “deeply regrets” travelling to Syria to join the terror group and has pleaded to be allowed to return to her family in Alabama* (TG: URL). В українській мові *терористична група* – термін юридичний, у той час, як у звичайному мовленні більш типовим є вираз *терористичне угруповання*.

Отже, структурні відмінності міжмовних омонімів у площині англійської та української мови полягають у більшості випадків у тому, що міжмовні омоніми належать до різних частин мови та не є омонімічними, якщо їх привести до однієї частини мови. Також структурними відмінностями таких одиниць в англійській та українській мовах є здатність до сполучення із іншими мовними одиницями в певному контексті.

2.3 Міжмовні омоніми, що мають стилістичні відмінності в англійській та українській мовах, в англійськомовному мас-медійному дискурсі

Стилістичні відмінності міжмовних омонімів мають два основні різновиди: діахронічні відмінності (сучасні слова та архаїзми) та відмінності у сфері термінологізації (звичайні слова та термінологія).

2.3.1 Сучасні слова та архаїзми. Архаїзм – це слово (термін), вираз (фраза), граматична форма, які застаріли й вийшли з загального вжитку і мають сучасний синонімічний аналог.

У площині англійської та української мов можливий варіант, коли слова одночасно запозичувалися до обох мов, однак в одній продовжують існувати і в теперішній час, а в іншій – вийшли з ужитку та позначають певні історичні поняття, наприклад:

– *recruit* (7) «1) поповнити новими членами; 2) відновити або поліпшити здоров'я, силу або інтенсивність» (MW: URL) – слово сучасне для англійської мови, у той час, як *рекрут* «солдат-новобранець» (СУ: URL) є архаїзмом для української мови: *The head coach of the Yale team, Rudolph Meredith, was bribed at least \$400,000 to recruit the student* (NYT: URL);

– *senior* (52) «1) людина старша за іншу; 2) особа з вищим статусом або званням» (MW: URL) та архаїзм *сеньйор* «1) у Західній Європі часів середньовіччя – феодал, який мав право власності на землю і повну владу (політичну, адміністративну, судову) на своїй території; 2) ввічливе називання, звертання до чоловіка в Іспанії та деяких інших країнах; називання будь-якої особи чоловічої статі або жартівливо-іронічне звертання до неї» (СУ: URL): *Senior psychology lecturer, Wendy Iredale, says several theories back unlimited holiday* (DM: URL).

Таким чином, розвиток лексичних одиниць, що позначаються міжмовними омонімами англійської та української мов, може характеризуватися переходом такої одиниці в одній мові до складу архаїзмів, що створює стилістичні відмінності міжмовних омонімів у площині англійської та української мов.

2.3.2 Звичайні слова та термінологія. Термінологія – це сукупність термінів, тобто слів або словосполучень, що висловлюють специфічні

поняття з певної галузі науки, техніки чи мистецтва, а також сукупність усіх термінів, наявних у тій чи іншій мові.

Наявність пар міжмовних омонімів «термін – нетермін» пояснюється тим, що термінології можуть запозичувати слова з інших мов, наділяючи їх термінологічними властивостями. В роботі виявлено такі приклади, коли англійськомовне слово є словом загальної лексики, а його український омонім – терміном:

– *conspiracy* (5) «акт змови, угода між змовниками» (MW: URL) є лексичною одиницею загальної англійської мови, у той час, як її омонім *конспірація* «заходи, яких уживає нелегальна організація для збереження в таємниці своєї діяльності, а також своїх членів; суворе дотримання таємниці» (СУ: URL) є юридичним терміном та терміном деяких інших наук: *Mr. Singer appeared in federal court in Boston on Tuesday afternoon and pleaded guilty to counts of money laundering conspiracy, conspiracy to defraud the United States, and obstruction of justice* (NYT: URL).

– *application* (6) як одиниця загальної лексики має значення «1) запит, петиція; 2) програма, яка виконує певне завдання або набір завдань; 3) здатність до практичного використання» (MW: URL) у жодному зі значень не співпадає з українським *апликація* «виготовлення орнаментів чи яких-небудь художніх зображень нашиванням або наклеюванням на що-небудь різнокольорових клаптиків тканини, паперу» (СУ: URL), що є терміном мистецтва: *Mr. Singer fabricated athletic “profiles” of students to submit with their applications, which contained teams the students had not played on and honors they had not won* (NYT: URL);

– *penalty* (11) «1) страждання особи, її прав або майна, яке визначене законом або судовим рішенням за вчинення злочину або публічне правопорушення; 2) страждання або сума, яка підлягає відшкодуванню, на яке особа погоджується у разі невиконання умов» (MW: URL) як одиниця загальної лексики та українська одиниця спортивної термінології *пенальті* «у

грі в футбол – штрафний удар з відстані в одинадцять метрів, який відбиває лише воротар без захисників; одинадцятиметровий удар» (СУ: URL): *Each of the five charges – one of sexual penetration of a minor under the age of 16 and four of an indecent act with a child under the age of 16 – carried a maximum penalty of 10 years' imprisonment* (TG: URL);

– *gravity* (15) «1) тверезість сприйняття; 2) тяжкість (вага); 3) гравітаційне тяжіння маси Землі, Місяця або планети для тіл біля або поблизу її поверхні» (MW: URL) та термін фізики *гравітація* «властивість усіх тіл взаємно притягатися; всесвітнє тяжіння» (СУ: URL): *This elevates the gravity of each of the offences* (TG: URL);

– *vocal* (32) «1) вимовлений голосом; 2) вираження своїх думок вільно і наполегливо» (MW: URL) та *вокал* «вокальне мистецтво» (СУ: URL) як мистецький термін: *Newsom has long been a vocal critic of capital punishment* (TG: URL);

– *manually* (43) «вручну, а не за допомогою механізмів» (MW: URL) та *мануальний* «лікування, що здійснюється руками» (СУ: URL) як термін медичної науки: *The horrific Moscow plane inferno which killed 41 was caused because the crew was so used to deploying autopilot that they made elementary errors when they had to fly manually* (DM: URL);

– *report* (57) «1) загальні розмови або те, що розповсюджується загальними бесідами; 2) зазвичай детальний звіт або виписка» (MW: URL) та *рапорт* «усне або письмове офіційне повідомлення про що-небудь вищій інстанції, керівництву» (СУ: URL) як юридичний термін: *But two years previously Buckingham Palace made an official complaint after it was reported that the monarch backed Brexit before the referendum* (DM: URL);

– *race* (58) «1) акт бігу; 2) сім'я, плем'я, люди чи нація, що належать до однієї спільноти» (MW: URL) та *рейс* «закінчена операція щодо переміщення вантажів або пасажирів транспортними засобами, а також рух цих засобів за визначеним маршрутом» (СУ: URL) як термін транспортної сфери: *Mother's*

race against time to find her son a new heart as doctors warn it's likely he will die before he turns two because of his crippling condition (DM: URL);

– *hospital* (60) «1) благодійна установа для нужденних, старих, немічних або молодих; 2) установа, де хворі або поранені отримують медичну або хірургічну допомогу» (MW: URL) та *госпіталь* «військова лікарня» (СУ: URL) як військовий термін: *Grayson is frequently in hospital fighting off infections as his other organs are under strain – meaning his family live in constant fear of his heart failing at any time* (DM: URL);

– *donate* (62) «1) сприяти громадській чи благодійній справі; 2) перенести (частинку, наприклад електрон) на інший атом або молекулу» (MW: URL) та *донат* як термін ММОППГ із значенням «оплата гравцем додаткових бонусів, унікальних предметів і інших благ, які будуть недоступні звичайним шляхом, без оплати реальними грошима» (СУ: URL): *It's horrible to think about what the parents of the donor will go through and having to make the decision after losing a child whether to donate their organs* (DM: URL);

– *tribute* (67) «1) щось дане або внесене добровільно, як належне або заслужене; 2) податок, що стягується за такі дії» (MW: URL) та *триб'ютом* «музичний альбом, що повністю складається з кавер-версій» (СУ: URL) як термін мистецтва (музики): *Elsewhere from the episode, a sweet snap documented Sir Brienne of Tarth (Gwendoline Christie) paying tribute to her late lover Jaime Lannister as she penned his heroic history in The Book of Brothers* (DM: URL);

– *mixture* (75) «акт, процес або продукт змішування» (MW: URL) та *мікстура* «рідинна суміш кількох лікувальних речовин» (СУ: URL), що є терміном медицини: *After 8 long seasons and we couldn't ask for a better ending than this. A mixture of emotions, with highs and lows but at the same time completely unravels and settles and mystery sets your heart at peace* (DM: URL);

– *trust* (80) «1) упевненість в опорі на характер, здібності, силу або правдивість когось або чогось; 2) майновий інтерес, яким володіє одна особа на користь іншого» (MW: URL) та економічний термін *траст* «система відносин, при якій майно, спочатку належить засновнику, передається в розпорядження довірчого власника (керуючого або попечителя), але прибуток з нього отримують вигодонабувачі (бенефіціари)» (CY: URL): “*All those paying members and their trust, and this is how you repay them,*” a viewer wrote on Weibo after the broadcast was postponed (DM: URL);

– *lift* (84) «1) дія або акт підйому; 2) пристрій (наприклад, ручка або засувка) для підйому» (MW: URL) та термін будівельної сфери і транспорту *ліфт* «технічна споруда з спеціальною кабіною для вертикального переміщення людей або вантажів» (CY: URL): *A disabled speaker had to be lifted from her wheelchair onto the stage before she spoke at the National Disability Summit in Melbourne* (DM: URL);

– *collection* (89) «1) акт або процес збору; 2) щось зібране» (MW: URL) та *колекція* «систематизоване зібрання однорідних предметів, що мають науковий, художній, історичний інтерес» (CY: URL) як мистецький термін: *Pope Francis has announced a special collection to help people in Ukraine suffering amid conflict “who thirst for peace and reconciliation”* (DM: URL);

– *obstruction* (91) «перешкода» (MW: URL) та *обструкція* «дія, демонстративно спрямована на зрив якого-небудь заходу, пропозиції і т.ін.» (CY: URL) як термін юридичної і політичної сфер: *Russian President Vladimir Putin was accused of “obfuscation and obstruction” over the investigation into the apparent shooting down of flight MH17 by Moscow-backed separatists in eastern Ukraine, as the UK stepped up calls for tougher sanctions* (DM: URL);

– *concern* (96) «1) виражений інтерес або відношення, що зазвичай виникають через особисті зв'язки або відносини; 2) організація або установа для бізнесу або виробництва» (MW: URL) та економічний термін *концерн* «об'єднання підприємств різних галузей промисловості, банків і т.ін. під

спільним фінансовим керівництвом» (CY: URL): *Local MP Vince Cable has expressed his concerns over Chelsea's possible temporary move to Twickenham* (DM: URL).

Таким чином, наведені дані свідчать, що у текстах англійськомовного мас-медійного дискурсу одиниці загальної лексики можуть мати міжмовні омоніми з українськомовними термінологічними одиницями, що пов'язано із специфікою поповнення термінологічної лексики української мови.

Проведене дослідження дозволяє отримати кількісну інформацію щодо частотності вживання в англійськомовному мас-медійному дискурсі окремих груп міжмовних омонімів у площині англійської та української мов (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Міжмовні омоніми у текстах англійськомовного мас-медійного дискурсу (у площині англійської та української мов)

Типи міжмовних омонімів	Кількість	%
1. Міжмовні омоніми, що мають семантичні відмінності	63	63%
різниця в денотативному значенні	29	29%
моносемантичні слова та полісемантичні слова	27	27%
різні конотації	7	7%
2. Міжмовні омоніми, що мають структурні відмінності	18	18%
3. Міжмовні омоніми, що мають стилістичні відмінності	19	19%
сучасні слова та архаїзми	2	2%
звичайні слова та термінологія	17	17%
Загалом	100	100%

Отже, у текстах мас-медійного дискурсу найбільша частка міжмовних омонімів – це такі лексичні одиниці, що мають семантичні відмінності (63%). Серед міжмовних омонімів, що мають семантичні відмінності, практично в

рівній мірі представлені міжмовні омоніми з різницею в денотативному значенні (29%) та моносемантичні і полісемантичні слова (27%), у той час, як частка лексичних одиниць, що мають в англійській та українській мовах різні конотації, є незначною (7%).

Менше представлені міжмовні омоніми, що мають стилістичні відмінності в англійській та українській мові (19%) та міжмовні омоніми, що характеризуються наявністю структурних відмінностей у зіставлюваних мовах (18%). Серед міжмовних омонімів, що мають стилістичні відмінності в англійській та українській мові, найбільш характерною групою є група «звичайні слова та термінологія» (17%), у той час, як діахронічні відмінності (група «сучасні слова та архаїзми») представлені у значно меншій мірі (2%).

Таким чином, при перекладі лексичних одиниць англійськомовного мас-медійного дискурсу, які мають міжмовні омоніми в українській мові, варто, перш за все, звертати увагу на їх семантику, хоча важливими аспектами також постають функціональні та стилістичні параметри.

Висновки до розділу 2

1. Міжмовні омоніми, що використовуються в англійськомовному мас-медійному дискурсі, належать до трьох типів: міжмовні омоніми, що мають семантичні відмінності в англійській та українській мовах; міжмовні омоніми, що мають структурні відмінності в англійській та українській мовах; та міжмовні омоніми, що мають стилістичні відмінності в англійській та українській мовах. Переважна більшість міжмовних омонімів – це такі лексичні одиниці, що мають семантичні відмінності (63%), тобто, різницю лише в семантичному наповненні, зокрема, в денотативному значенні, у варіативності значень (моносемантичні та полісемантичні одиниці) та в конотативному значенні. Серед міжмовних омонімів, що мають семантичні відмінності, практично в рівній мірі представлені міжмовні омоніми з

різницею в денотативному значенні (29%) та моносемантичні і полісемантичні слова (27%), у той час, як частка лексичних одиниць, що мають в англійській та українській мовах різні конотації, є незначною (7%).

2. Міжмовні омоніми, що мають структурні відмінності в англійській та українській мовах – це такі одиниці, що мають відмінності в англійській та українській мовах на структурному рівні. Їх частка в аналізованому матеріалі становить 18%. До таких одиниць належать слова, що мають схоже звучання, однак належать до різних частин мови та мають різне значення, або ж лексичні одиниці, які мають різну здатність до сполучення із іншими мовними одиницями в певному контексті.

3. Міжмовні омоніми, що мають стилістичні відмінності в англійській та українській мові (19%), – це такі одиниці, що мають два основні різновиди: діахронічні відмінності (сучасні слова та архаїзми) та відмінності у сфері термінологізації (звичайні слова та термінологія). Найбільш характерною групою є група «звичайні слова та термінологія» (17%), у той час, як діахронічні відмінності (група «сучасні слова та архаїзми») представлені у значно меншій мірі (2%).

РОЗДІЛ 3

ЗАСОБИ ПЕРЕКЛАДУ МІЖМОВНИХ ОМОНІМІВ У ПЛОЩИНІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ: НА ПРИКЛАДІ ТЕКСТІВ МАС-МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ

3.1 Лексичні трансформації як засіб англо-українського перекладу міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу

Оскільки міжмовні омоніми мас-медійного дискурсу фактично є лексичним явищем, їх відтворення при перекладі може відбуватися шляхом застосування лексичних перетворень, до яких належать буквальний переклад і транслітерація.

Буквальний переклад полягає у віднайденні повного лексичного відповідника одиниці, що перекладається. Його доцільність при відтворенні міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу зумовлюється тим, що деякі міжмовні омоніми є результатом випадкових збігів, а отже, вони не мають спільних значень. У свою чергу, лексичні одиниці, що іменують один і той же концепт у мові оригіналу та мові перекладу, розвивалися незалежно одна від одної, тому такі відповідники не мають спільних рис у їх формі:

– *momentum* – імпульс (31): *The governor’s decision brings California in line with Colorado, Oregon, and Pennsylvania – all of which have governor-issued moratoria – and adds momentum to a national movement working to end capital punishment* (TG: URL) – ‘Рішення губернатора наближує Каліфорнію до Колорадо, Орегона і Пенсільванії – всі вони мають такий мораторій, виданий губернатором, і додає імпульсу національному руху, що працює над припиненням застосування смертної кари’;

– *direct* – прямий (44): *An expert claimed that the experienced captain Denis Evdokimov, hospitalised as a result of the crash, had never previously manually flown the Sukhoi Superjet 100 in so-called “direct mode”* (DM: URL) –

‘Експерт стверджує, що досвідчений капітан Денис Євдокимов, госпіталізований в результаті аварії, ніколи раніше вручну не керував літаком «Сухой Суперджет 100» у так званому «прямому режимі»’;

– *official – чиновник* (48): *A British marketing manager visiting his girlfriend in Chicago was locked in a cell for 24 hours and banned from the US for life, after immigration officials found a month-old text saying: “I am moving to be with you”* (DM: URL) – ‘Британського менеджера з маркетингу, який відвідав свою подругу в Чикаго, кинули в камеру на 24 години, після чого йому заборонили в’їзд до США на все життя, оскільки чиновники з питань імміграції знайшли текст місячної давності, в якому він писав: «Я збираюся переїздити до тебе»’;

– *modern – сучасний* (54): *As we look for new answers in the modern age, I for one prefer the tried and tested recipes, like speaking well of each other and respecting different points of view* (DM: URL) – ‘Хоча у сучасному світі ми шукаємо нові відповіді, я все ж віддаю перевагу випробуваним і рецептам, таким, як бути ввічливими один з одним і поважати різні точки зору’;

– *list – список* (59): *The youngster, from Peterborough, Cambridgeshire, was put on the heart transplant list on Christmas Eve last year with his heart function at only 14 per cent* (DM: URL) – ‘Хлопчика з Пітерборо, Кембріджшир, внесли до списку на трансплантацію серця напередодні Різдва минулого року, коли його серце вже працювало лише на 14%’;

– *capital – столиця* (66): *In contrast, Tyrion Lannister (Peter Dinklage) was seen examining the rubble during Dany's reign of terror over the capital* (DM: URL) – ‘На противагу цьому, Тиріон Ланістер (Пітер Дінклейдж) зображений, оглядаючи льодові валуни, коли терор Дені правив столицею’;

– *loyal – вірний* (74): *The death of Daenerys at the hands of Jon Snow and loyal dragon Drogon's reaction touched the hearts of viewers* (DM: URL) – ‘Смерть Дейнеріс від рук Джона Сноу і реакція вірного дракона Дрогона розчулили серця глядачів’;

– *council – рада* (77): *A council of the remaining nobles of Westeros in King's Landing voted for Bran after a suggestion and major speech from Tyrion Lannister on the value of having a king who was both infinitely wise and incapable of having terrible offspring* (DM: URL) – ‘Рада решти дворян Вестероса в Королівському посаді проголосувала за Брана після його висунення та промови Тириона Ланністера про те, як важливо мати короля, який був би нескінченно мудрий і нездатний привести на світ страшне потомство’;

– *resin – смола* (81): *Inside they find 745 kilos of drugs, a mix of herbal cannabis, cannabis resin and amphetamine* (DM: URL) – ‘Всередині вони знайшли 745 кілограмів наркотиків, суміш трав'яного канабісу, смоли каннабісу та амфетаміну’;

– *correct – виправити* (90): *The Obama administration said Friday it's making progress trying to correct a tax-form error that affected 820,000 customers of HealthCare.gov* (DM: URL) – ‘У п’ятницю адміністрація Обама заявила, що досягає прогресу у спробі виправити помилку у формі податків, з якою зіткнулися 820 000 клієнтів сайту HealthCare.gov’;

– *reason – причина* (97): *Sydney FC captain Alex Brosque says Steve Corica's appointment as coach was the reason why he decided to stay on this year* (DM: URL) – ‘Капітан Сіднейського ФК Алекс Броск говорить, що призначення Стіва Коріки як тренера стало причиною того, що цього року він вирішив залишитися’.

Протилежний буквальному перекладу спосіб відтворення міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу – транслітерація. У такому випадку перекладач має справу з міжмовними омонімами, які мають спільне походження та є полісемантичними словами, у який одне із значень співпадає. До таких випадків належать:

– *magistrate – магістрат* (23): *Huffman appeared in court in Los Angeles on Tuesday afternoon, where a magistrate judge said she could be released on a \$250,000 bond* (TG: URL) – ‘У Лос-Анджелесі у вівторок у другій половині

дня Хаффман була викликана в суд, де суддя магістрату сказав, що вона може бути заставу 250 тис. доларів’;

– *replica – репліка (76): The actress even had a number of Iron Throne replicas on display at her Thrones-themed party, as evidenced on her Instagram story (DM: URL) – ‘Актриса навіть має декілька реплік Залізного Трону, які виставлялися на її тематичній вечірці, про що свідчить її сторі в «Інстаграм»’.*

Таким чином, лексичними способами передачі при перекладі міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу є буквальний переклад та застосування транслітерації. Буквальний переклад застосовується у випадках, коли міжмовні омоніми є результатом випадкових збігів між лексичними одиницями мови, транслітерація – у випадку спільного походження слів мови оригіналу та мови перекладу.

3.2 Застосування лексико-семантичних трансформацій при перекладі міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу

При відтворенні текстів мас-медійного дискурсу ключовим є переклад не окремого слова, а точне відтворення тексту та його зрозумілість для цільового читача. Така ситуація призводить до того, що при перекладі міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу можуть застосовуватися лексико-семантичні перекладацькі трансформації, до яких належать диференціація, модуляція, генералізація та конкретизація.

Застосування диференціації при передачі в українськомовних перекладах міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу зумовлене наявністю серед них значної кількості полісемантичних одиниць, які мають різні відповідники в українській мові. При цьому відповідники є лише частковими та задовільняють вимоги адекватності перекладу лише у відповідному контексті, наприклад, у складі окремих словосполучень:

– *athletic coach* – спортивний тренер (1): *Also implicated were top college athletic coaches, who were accused of accepting millions of dollars to help admit undeserving students to a wide variety of colleges, from the University of Texas at Austin to Wake Forest and Georgetown, by suggesting they were top athletes* (NYT: URL) – ‘Також були причетними виявилися вищі спортивні тренери коледжів, яких звинувачували в отриманні мільйонів доларів, за те, що вони приймали окремих студентів як топ-спортсменів, хоча ті заслуговують на стипендію, у різноманітних коледжах від Техаського університету в Остіні до Уейк-Форест і Джорджтауна’;

– *launders conspiracy* – змова з метою відмивання грошей (5): *Mr. Singer appeared in federal court in Boston on Tuesday afternoon and pleaded guilty to counts of money laundering conspiracy, conspiracy to defraud the United States, and obstruction of justice* (NYT: URL) – ‘У вівторок у другій половині дня пан Сінгер з’явився у федеральному суді в Бостоні і визнав себе винним у змові з метою відмивання грошей, змові з метою обману Сполучених Штатів і перешкоджанням правосуддю’;

– *chief judge* – головний суддя (8): *Chief judge Peter Kidd said the sentence carried a real possibility that Pell would not live to be released* (TG: URL) – ‘Головний суддя Пітер Кідд сказав, що в реальності вирок передбачає що Пелл не доживе до звільнення’;

– *sexual attack* – сексуальний напад (10): *In my view, the first episode in the priest’s sacristy involved a brazen and forceful sexual attack on the two victims* (TG: URL) – ‘На мій погляд, перший епізод у ризниці священика включав нахабний і насильницький сексуальний напад на двох жертв’;

– *penalty [...] imprisonment* – покарання [...] позбавлення волі (11): *Each of the five charges – one of sexual penetration of a minor under the age of 16 and four of an indecent act with a child under the age of 16 – carried a maximum penalty of 10 years’ imprisonment* (TG: URL) – ‘По кожному з п’яти звинувачень – одному щодо дії проникнення сексуального характеру по

відношенню до неповнолітнього молодше 16 років і чотирьом – розбещення неповнолітнього молодше до 16 років – Пелл отримав максимальне покарання у вигляді позбавлення волі на 10 років’;

– *unlawful acts* – *незаконні дії* (19): “It is a groundless rumour,” it said, adding, “We’ll take all legal measures against those who are found to have committed unlawful acts” (TG: URL) – ‘«Це безпідставні чутки,» – сказав він, і додав: «Ми приймемо всі юридичні заходи проти тих, хто, як встановлено, вчинив незаконні дії»’;

– *nationwide address* – *загальнонаціональне звернення* (21): *But in a televised nationwide address on Monday night Maduro accused the White House of launching an imperialist “electromagnetic attack”* (TG: URL) – ‘Але в телевізійному загальнонаціональному зверненні в понеділок ввечері Мадуро звинуватив Білий дім в імперіалістичній «електромагнітній атаці»’;

– *terror group* – *терористичне угруповання* (27): *An American woman captured by Kurdish forces after fleeing the last pocket of land controlled by Islamic State says she “deeply regrets” travelling to Syria to join the terror group and has pleaded to be allowed to return to her family in Alabama* (TG: URL) – ‘Американська жінка, захоплена курдськими військами після їх втечу з останнього шматку землі, яку контролювала Ісламська держава, заявила, що «глибоко шкодує», що поїхала до Сирії та приєдналася до терористичного угруповання і попросила дозволити повернутися до своєї родини в Алабамі’;

– *vocal critic* – *голосний критик* (32): *Newsom has long been a vocal critic of capital punishment* (TG: URL) – ‘Ньюсом вже давно є голосним критиком смертної кари’;

– *mayor of [...]* – *мер [...]* (39): *He was the third former mayor of Newark since the 1960s to be convicted in federal court* (TG: URL) – ‘Він був третім колишнім мером Ньюарка з 1960-х років, якого було засуджено в федеральному суді’;

– *senior* [...] *lecturer* – старший викладач [...] (52): *Senior psychology lecturer, Wendy Iredale, says several theories back unlimited holiday* (DM: URL) – ‘Старший викладач психології Венді Іредале говорить, що є кілька теорій у підтримку вільного графіку’;

– *paying tribute* – платячи данину (67): *Elsewhere from the episode, a sweet snap documented Sir Brienne of Tarth (Gwendoline Christie) paying tribute to her late lover Jaime Lannister as she penned his heroic history in The Book of Brothers* (DM: URL) – ‘В іншому кадрі цього епізоду, зображено, як Сір Брієнна Тарт (Гвендолін Крісті), платячи данину її колишньому коханню Джейме Ланністеру, вписує його героїчну історію у Книгу Братства’;

– *brutal death* – жорстока смерть (69): *Millions stayed up late to watch as the show came to an end after nine years, eight season and hundreds of brutal deaths, but many were underwhelmed by its final episode, which included plenty of shock moments and one unfortunate editing gaffe* (DM: URL) – ‘Мільйони глядачів не лягали спати, щоб спостерігати, як шоу підходить до кінця після дев'яти років, восьми сезонів і сотень жорстоких смертей, але багато хто з них був незадоволений заключним епізодом, який включав велику кількість шокуючих моментів і один кіноляп’;

– *protector of the realm* – захисник королівства (73): *Elsewhere Sansa Stark was declared Queen in the North, with Winterfell maintaining its traditional independence – making Bran the “lord of the Six Kingdoms and the protector of the realm”* (DM: URL) – ‘Сансу Старк проголосили королевою Півночі, а Вінтерфелл зберіг свою традиційну незалежність – роблячи Брана «володарем шести королівств і захисником королівства»’;

– *mixture of emotions* – суміш емоцій (75): *After 8 long seasons and we couldn't ask for a better ending than this. A mixture of emotions, with highs and lows but at the same time completely unravels and settles and mystery sets your heart at peace* (DM: URL) – ‘Після 8 довгих сезонів, і ми не могли й бажати кращого кінця, ніж це. Суміш емоцій, із злетами та падіннями, але в той же

час повністю розкриває і створює нову таємницю, налаштовує ваше серце на мир’;

– *fought gallantly* – благородно воював (78): *He defied his twin sister Cersei and fought gallantly with his former enemies the Starks against the army of the dead* (DM: URL) – ‘Він кинув виклик своїй сестрі-близнюку Серсеї і благородно воював разом зі своїми колишніми ворогами Старками проти армії мертвих’;

– *final game* – заключна гра (82): *Fiorentina look to have avoided relegation to the second division by the skin of their teeth, mathematically needing just a point from their final league game to remain in the Italian top-flight* (DM: URL) – ‘Фіорентіна намагається уникнути переходу до другого дивізіону всіма своїми силами, математично, щоб залишитися в італійському топі, їй потрібне лише одне очко у заклучній грі’;

– *regular football* – звичайний футбол (83): *Kyle Naughton has revealed he left Tottenham for Swansea to play regular football* (DM: URL) – ‘Кайл Наугтон розповів, що він перейшов із «Тотенхему» до «Свенсі», щоб грати у звичайний футбол’;

– *portable speaker* – портативний динамік (85): *In essence it is a portable speaker for a laptop, notebook or MP3 player that turns any flat surface onto which it is placed into a huge resonating sounding board* (DM: URL) – ‘По суті, це портативний динамік для ноутбука або MP3-плеєра, який перетворює будь-яку плоску поверхню, на яку його можна помістити, у величезну резонансну звукову плату’;

– *gender selection* – гендерний відбір (88): *No gender selection worries here. It’s decision time. What do you want to be, a girl or a boy?* (DM: URL) – ‘Жодних хвилювань щодо гендерного відбору. Це час рішень. Ким ти хочеш бути, дівчиною чи хлопцем?’;

– *legal orientation* – правова орієнтація (94): *The \$8 million-a-year program that provides legal orientation to immigrants in deportation proceedings*

is on hold pending review, according to the U.S. Department of Justice, which oversees immigration courts (DM: URL) – ‘Згідно з інформацією Департаменту юстиції США, який контролює імміграційні суди, програма на 8 мільйонів доларів на рік, що забезпечує правову орієнтацію іммігрантам у процесі депортації, перебуває на стадії призупинення’;

– *academic degree – науковий ступінь (98): Spanish Health Minister Carmen Monton resigned on Tuesday after reports of irregularities in how she obtained an academic degree, becoming the second minister to quit since Prime Minister Pedro Sanchez took office in June (DM: URL) – ‘У вівторок Міністр охорони здоров'я Іспанії Кармен Монтон пішла у відставку після повідомлень про порушення нею процедури отримання наукового ступеню, ставши другим міністром, який покинув роботу після того, як у червні Педро Санчес обійняв посаду прем'єр-міністра’;*

– *chronological order – хронологічний порядок (100): Instagram is to give up its chronological order for photo and video feeds because too many people miss posts, opting instead for an order based on users' preferences, the company has said (DM: URL) – ‘Платформа «Інстаграм» відмовляється від хронологічного порядку для фото- та відеофайлів, тому що надто багато людей пропускають повідомлення, відаючи перевагу фільтрацію на основі уподобань користувачів, повідомляє компанія’.*

Застосування диференціації також може диктуватися більш широким контекстом, зокрема, реченням, відповідно до змісту якого визначається значення конкретного міжмовного омоніма. Така ситуація спостерігається у наступних випадках:

– *application – заява (6): Mr. Singer fabricated athletic “profiles” of students to submit with their applications, which contained teams the students had not played on and honors they had not won (NYT: URL) – ‘Пан Сінгер сфабрикував спортивні «профілі» учнів, подавав їхні заяви, що містили перелік команд, у яких учні не грали, і відзнаки, яких вони не отримували’;*

– *breach* – порушення (13): *He said any breach of this trust should be seen by the law as “grave”* (TG: URL) – ‘Він сказав, що будь-яке порушення цієї довіри має розглядатися законом як «критичне»’;

– *extraordinary* – надзвичайний (14): *“There has been extraordinary and widespread publicity and public comment which has surrounded you for a number of years,” Kidd said* (TG: URL) – ‘Кідд сказав: «Справа характеризувалася надзвичайними поширеністю та публічністю, були розмовами серед членів суспільства, які оточували вас протягом років»’;

– *gravity* – тяжкість (15) *This elevates the gravity of each of the offences* (TG: URL) – ‘Це збільшує тяжкість кожного з злочинів’;

– *dock* – лава підсудних (16): *Pell was led to and from the dock through a back entrance of the court* (TG: URL) – ‘Пелла привели на лаву підсудних і відвели з неї через задній вхід суду’;

– *public* – громадський (35): *Living in Brick Towers, a public housing project, he found himself running for the city council against a longtime incumbent tied to the Newark political machine* (TG: URL) – ‘Живучи в «Цегляних вежах», громадському проєкті по забезпеченню житлом, він потрапив до міської ради, змагаючись із її давнім керівником, прив'язаним до політичної машини Ньюарка’;

– *advocate* – захисник (36): *Booker also distinguished himself as an advocate for charter schools* (TG: URL) – ‘Букер також відзначився як захисник чартерних шкіл’;

– *designer* – конструктор (47): *Separately, aviation expert and former designer at Sukhoi Design Bureau, Vadim Lukashevich, said: “I believe that this catastrophe is a consequence of a set of mistakes of pilots that began from the moment when lightning hit the plane”* (DM: URL) – ‘Окремо висловився експерт з авіації і колишній конструктор конструкторського бюро «Сухого» Вадим Лукашевич: «Я вважаю, що ця катастрофа є наслідком безлічі

помилоч пілотів, які почалися з того моменту, коли блискавка вдарила в літак»’;

– *focus* – *зосередженість* (53): *The continued emphasis on patience, friendship, a strong community focus, and considering the needs of others, are as important today as they were when the group was founded all those years ago* (DM: URL) – ‘Незмінний акцент на терпіння, дружбу, сильна зосередженість на суспільстві та врахуванні потреб інших є настільки ж важливими сьогодні, як і тоді, коли група була тільки заснована’;

– *hospital* – *лікарня* (60): *Grayson is frequently in hospital fighting off infections as his other organs are under strain – meaning his family live in constant fear of his heart failing at any time* (DM: URL) – ‘Грейсон часто потрапляє до лікарні через інфекції, оскільки інші його органи знаходяться під постійною небезпекою – це означає, що його сім'я живе в постійному страху, що його серце в будь-який час може зупинитися’;

– *triumph* – *торжествувати* (68): *As the show triumphed rulers who led by love and not by fear, the men in the north raised their swords for their new queen in an epic snap* (DM: URL) – ‘У серіалі торжествували правителі, які керувалися любов'ю, а не страхом, і воїни півночі в епічному кадрі підняли свої мечі за нову королеву’;

– *character* – *персонаж* (71): *Elsewhere Sophie Turner paid tribute to Sansa Stark, whose fate appeared to be significantly brighter than Danys' as the show reached its climax with the character being named Queen of the North* (DM: URL) – ‘А Софі Тернер віддала належне Сансі Старк, чия доля виявилася значно яскравішою, ніж доля Дані, оскільки, коли шоу досягло свого апогею, її персонаж отримав титул Королеви Півночі’;

– *trust* – *довіра* (80): *“All those paying members and their trust, and this is how you repay them,” a viewer wrote on Weibo after the broadcast was postponed* (DM: URL) – ‘«Всі ці платні членства і довіра аудиторії, і так ви за них

відплатили», – написав глядач на сайті «Вейбо» після того, як трансляцію відклали».

При відтворенні міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу досить часто використовується також трансформація модуляції. Її доцільність пояснюється тим фактом, що у деяких випадках англомовні слова, що є міжмовними омонімами, не мають повних еквівалентів в українській мові, однак в українській мові наявні лексичні одиниці, що є логічно пов'язаними з ними, наприклад:

– *department* – *міністерство* (3) як локалізована до українських реалій назва організації подібного типу: *It was the Justice Department's largest ever college admissions prosecution, a sprawling investigation that involved 200 agents nationwide and resulted in charges against 50 people in six states* (NYT: URL) – ‘Це було найбільше обвинувачення коледжу Міністерством юстиції, розслідування, в якому взяли участь 200 агентів по всій країні і призвело до висунення звинувачень проти 50 осіб у шести штатах’;

– *doctoring* – *змінювали* (4) як передача засобів покращення результатів тестів учнів: *In many of the cases, prosecutors said, the students were not aware that their parents were doctoring their test scores and lying to get them into school* (NYT: URL) – ‘Як стверджують прокурори, у багатьох випадках студенти не знали, що їхні батьки змінювали їм бали за тести і брехали для того, щоб їх діти потрапили до навчального закладу’;

– *proportions* – *масштаби* (20) як виразник засобу вимірювання пропорційності шкоди: *Molka – secretly filmed images of a sexual nature that often end up online – has reached epidemic proportions in South Korea* (TG: URL) – ‘«Молка» – таємно зняті зображення сексуального характеру, що часто поширюються в Інтернеті, – досягла масштабів епідемії в Південній Кореї’;

– *league* – *союз* (22) як засіб, яким людт обєднуютьсє: *Maduro alleged the US had conducted the attack – in league with “puppets and clowns” from the*

Venezuelan opposition – to create “a state of despair, of widespread want and of conflict” that would justify a foreign intervention (TG: URL) – ‘Мадуро стверджував, що США провели атаку – в союзі з «маріонетками» та «клоунами» з боку венесуельської опозиції – щоб створити «країну відчаю, потреби і конфлікту», що виправдало б іноземне втручання’;

– *to match – підробити* (26) як процес нелегального створення копії: *In the charging documents, prosecutors produced a handwriting sample a student was asked to submit so that a fraudulent test-taker could try to match it* (TG: URL) – ‘У документах звинувачення прокурори подали зразок рукописного тексту, який студента просили надати, щоб несправжній студент міг його підробити’;

– *capital – смертна* (30) як характеристика результату покарання: *California’s governor is set to issue a moratorium on capital punishment in the US’s most populous state, providing a reprieve for hundreds of inmates sentenced to death* (TG: URL) – ‘Губернатор Каліфорнії має намір видати мораторій на смертну кару в найбільш густонаселеному штаті США, забезпечивши порятунок для сотень засуджених до смерті’;

– *magnet – показовий* (37) як причина привабливості школи: *Public education is the use of public dollars to educate our children at the schools that are best equipped to do so – public schools, magnet schools, charter schools, Baptist schools, Jewish schools* (TG: URL) – ‘Громадська освіта – це використання державних доларів для виховання дітей у школах, які найкраще підходять для цього – державні школи, взірцеві школи, чартерні школи, баптистські школи, єврейські школи’;

– *saucy – відверте* (49) як причина сексуальності одягу: *Demi commanded attention in the saucy bikini, which was connected with thin white straps, buckled together with gold fasteners* (DM: URL) – ‘Демі привернула увагу відвертим бікіні, оздобленим тонкими білими ременями із золотими застібками’;

– *business* – *організація* (51) як фізичне середовище функціонування бізнесу: *When Richard Branson introduced unlimited holidays at Virgin Management in 2014, he said “staff can take off whenever they want for as long as they want” but warned to “not let their absence in any way damage the business”* (DM: URL) – ‘Коли в 2014 році Річард Бренсон запровадив у «Вірджін Менеджмент» вільний графік, він сказав, що «співробітники можуть відпочивати, коли захочуть, і так довго, як захочуть», але попередив, що «їх відсутність не повинна будь-яким чином завдати шкоди організації»’;

– *nation* – *народ* (55) як об’єднання різних етносів: *In her Christmas address the Queen touched on the same theme, telling the nation: “Even with the most deeply held differences, treating the other person with respect and as a fellow human being is always a good first step towards greater understanding”* (DM: URL) – ‘У своїй різдвяній промові королева торкнулася тієї самої теми, сказавши народу: «Навіть при найглибших відмінностях, ставлення до іншої людини з повагою, як і співчуття до людини завжди є гарним першим кроком на шляху до глибшого розуміння»’;

– *publicly* – *офіційно* (56) як результат публічного виголошення позиції: *As head of state, the Queen remains publicly neutral when it comes to political matters and does not express her views on issues* (DM: URL) – ‘Як глава держави, королева офіційно залишається нейтральною, коли мова йде про політичні питання, і не висловлює своїх поглядів з окремих питань’;

– *arc* – *поворот* (72) як результат руху за аркоподібним напрямом: *But fans were predictably divided about the outcome, and indeed a season that has been mired by editing gaffes, shaky screenplays and disappointing story arcs* (DM: URL) – ‘Але шанувальники передбачувано розділилися в думках щодо фіналу сезону, який і справді грішив кіноляпами, хиткими сценаріями і розчаровуючими сюжетними поворотами’;

– *obstruction* – *перешкоджання* (91) як процес створення перешкоди: *Russian President Vladimir Putin was accused of “obfuscation and obstruction”*

over the investigation into the apparent shooting down of flight MH17 by Moscow-backed separatists in eastern Ukraine, as the UK stepped up calls for tougher sanctions (DM: URL) – ‘Президента Російської Федерації Володимира Путіна звинувачено в «заплутуванні та перешкоджанні» розслідуванню очевидного обстрілу літака рейсу МН17 про-московськими сепаратистами на сході України, і Великобританія активізувала заклики до жорсткіших санкцій’;

– *public* – *суспільний* (93) як характеристика складової частини публічності: *Beatings and deaths triggered by false incendiary messages in India, WhatsApp's biggest market with more than 200 million users, caused a public relations nightmare, sparking calls from authorities for immediate action* (DM: URL) – ‘Побиття та смерті, спричинені сфабрикованими запальними повідомленнями в Індії, найбільшому ринку «Ватсап» з більш ніж 200 мільйонами користувачів, викликали погіршення суспільних відносин, через що органи влади закликали до негайних дій’.

Застосування трансформації генералізації дозволяє передати міжмовні омоніми, які мають реальні відповідники у мові перекладу на вищому рівні, тобто, якщо системи взагалі співпадають, однак різними є їх складові. Генералізація при відтворенні міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу використовується в таких випадках:

– *jury* – *суд присяжних* (12) як спільнота таких осіб: *Certainly you were confident your victims would not complain... the offending which the jury has found you have engaged in was, on any view, breathtakingly arrogant* (TG: URL) – ‘Звичайно, ви були впевнені, що ваші жертви не поскаржаться... правопорушення, які, як виявив суд присяжних, ви здійснили, були, на будь-який погляд, надзвичайно зарозумілим’;

– *barrister* – *захисник* (17) як загальне слово для характеристики групи осіб, що займаються захистом на суді: *At the sentencing hearing on 27 February, Pell's defence barrister, Robert Richter, had argued Pell's sentence should be on the “lower end” because there were “no aggravating circumstances”*

to one of the offences (TG: URL) – ‘Під час проголошення вироку 27 лютого захисник Пелла Роберт Ріхтер стверджував, що вирок повинен бути «м’якшим», оскільки «жодних обтяжливих обставин» не було в жодному із правопорушень’;

– *school* – *навчальний заклад* (28) як сукупність шкіл, університетів та інших закладів освіти: *The coaches worked at such schools as Stanford, Georgetown, Wake Forest, the University of Southern California and University of California, Los Angeles* (TG: URL) – ‘Тренери працювали в таких навчальних закладах, як Стенфордський, Джорджтаунський, Уейк-Форестський університети, Університет Південної Каліфорнії та Каліфорнійський університет, Лос-Анджелес’;

– *career* – *з’їжджати* (45) як загальна характеристика дії, описаної англійськомовним словом: *Newly released footage shows the plane (top) bouncing as it careered along the runway before bursting into flames* (DM: URL) – ‘Нещодавно випущені кадри показують, що літак (на фото вище) підстрибує, коли він з’їжджав вздовж злітно-посадкової смуги перед тим, як загорітися’;

– *major* – *великий* (46), де змінюється ступінь порівняння прикметника, через що він отримує більш загальне значення: *And leading Moscow experts say an “over-dependence on autopilot” on commercial flights is an issue that should be addressed by all major airlines* (DM: URL) – ‘А провідні московські експерти стверджують, що «надмірне покладання на автопілот» на комерційних рейсах є проблемою, яку мають вирішити всі великі авіакомпанії’;

– *routine* – *графік* (50) як іменування сукупності рутинних операцій: *I try to keep as healthy as I can. With travelling, it's hard to work out, I travel across the world but try to keep my routine...* (DM: URL) – ‘Я намагаюся вести максимально здоровий спосіб життя. Через подорожі мені часто важко

займатися спортом, я подорожую по всьому світу, але намагаюся дотримуватися своїх графіків...’;

– *donate* – *віддати* (62) як більш загальна назва для пожертвування коштів чи інших засобів: *It's horrible to think about what the parents of the donor will go through and having to make the decision after losing a child whether to donate their organs* (DM: URL) – ‘Дуже жахливо думати про те, через що пройдуть батьки донора, змушені після того, як втратять дитину, приймати рішення, чи віддати комусь її органи’.

Трансформація конкретизації передбачає заміну міжмовного омоніму – родового поняття українським видовим поняттям, що, у випадку передачі міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу дозволяє уточнити інформацію, яка передається окремими лексичними одиницями, наприклад:

– *address* – *вирішувати* (33), як конкретний спосіб взаємодії із проблемами, що виникають перед людиною: *If it is accompanied by other action, then we are looking at something more significant – it may provide some breathing space for the state to meaningfully address the huge systemic problems in its capital punishment system* (TG: URL) – ‘Якщо він супроводжуватиметься іншими діями, то ми бачимо щось більш важливе – це може забезпечити певний простір для штату, в якому він зможе осмислено вирішувати величезні системні проблеми смертної кари’;

– *mistress* – *коханка* (38), що дозволяє уточнити сферу діяльності такої жінки: *Two years later, James went to prison on charges connected to the city selling land to his mistress* (TG: URL) – ‘Через два роки Джеймс потрапив у в'язницю за звинуваченням, пов'язаним з продажем земель міста коханці’;

– *study* – *дослідження* (41) як засіб вивчення певного аспекту проблеми: *Study leader Professor Kausik Ray said: “Bempedoic acid could be another addition to the arsenal of cholesterol-lowering treatments available to patients”* (DM: URL) – ‘Керівник дослідження професор Каусік Рей розповів:

«Бемпедова кислота може бути ще одним доповненням до доступного пацієнтам комплексного лікування, що знижує рівень холестерину»»;

– *record* – *задокументувати* (63), тобто, не просто запис, а запис в офіційний документ: *From spring 2020, all adults in England will be considered to have agreed to be an organ donor when they die, unless they have recorded a decision to “opt out” to reduce the number of people who die waiting on the donor list* (DM: URL) – ‘З весни 2020 року всі дорослі в Англії вважатимуться такими, що погодилися стати донором органів у разі смерті, якщо вони не задокументували рішення про відмову від цього, що дозволить скоротити кількість людей, які помирають, не встигнувши отримати необхідні органи»;

– *engineer* – *режисер* (70), що дозволяє уточнити сферу діяльності людини з технічною освітою: *The actress also admitted the ending made her long for her sound engineer father, who died of cancer in 2016* (DM: URL) – ‘Актриса також визнала, що закінчення не дочекався її батько, звукорежисер, який помер від раку в 2016 році»;

– *paper* – *публікація* (99), більш конкретне визначення призначення твору на папері: *It's not only the question on everyone's lips, but it's also the title of a research discussion paper published by the Reserve Bank of Australia on Monday* (DM: URL) – ‘Це питання не лише у всіх на устах, але це також назва наукової публікації Резервного банку Австралії, виданої в понеділок’.

Таким чином, лексико-семантичні трансформації, що використовуються при відтворенні в українськомовних перекладах міжмовних омонімів англійськомовного мас-медійного дискурсу, дозволяють через незначні зміни у значенні лексичної одиниці передати значення всього речення, що містить такий міжмовний омонім. У випадку диференціації зміни значення є незначними, оскільки перекладач обирає один із часткових відповідників відповідно до контексту. Більші зміни передбачають модуляція, генералізація та конкретизація, що являють собою заміну причини наслідком і навпаки або розширення / звуження значення

відповідно. Останні трансформації покликані передати не форму, а зміст висловлювання, адаптуючи його для українськомовного читача.

3.3 Граматичні трансформації як засіб перекладу міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу

Міжмовні омоніми англійськомовного мас-медійного дискурсу, якщо їх розглядати у контексті, постають частиною висловлювання, а отже, їх відтворення не може відбуватися взагалі без змін на граматичному рівні. Перетворення на граматичному рівні, що відбуваються при відтворенні українською мовою міжмовних омонімів англійськомовного медійного дискурсу, включають граматичні заміни, додавання та вилучення.

Граматичні заміни, що відбуваються під час процесу перекладу, передбачають, у першу чергу, зміну частини мови, наприклад:

– іменник *remarks* – дієприслівник *коментуючи* (9): *In his sentencing remarks Kidd said Pell's offending had "a significant and long lasting impact" on the complainant's wellbeing* (TG: URL) – ‘Коментуючи вирок, суддя Кідд сказав, що протиправна дія Пелла мала «значний і тривалий вплив» на життя потерпілого’;

– Participle II *tolerated* – дієслово *переносилося* (42): *The study showed the treatment was well-tolerated by patients, with some increased incidence of gout – due to slight increases in levels of uric acid in the blood – but no increased incidence of serious health conditions* (DM: URL) – ‘Дослідження показало, що лікування добре переносилося пацієнтами, з певним підвищенням частоти виникнення подагри – через незначне збільшення рівня сечової кислоти в крові – але не збільшилася частота серйозних захворювань’;

– герундій *comforting* – дієслово *заспокоює* (64): *I see it as it's comforting to know that your child has helped to save someone else – and in a way they're living on* (DM: URL) – ‘На мою думку, думка про те, що ваша дитина

допомогла врятувати когось іншого – і таким чином продовжує жити далі – заспокоює’;

– дієслово *discuss* – іменник *обговорення* (86): *Government officials have met to discuss contingency plans for a possible national rail strike* (DM: URL) – ‘Урядові чиновники зустрілися для обговорення планів на випадок надзвичайних ситуацій через можливість національного страйку на залізниці’;

– дієслово *limit* – іменник *обмеження* (92): *Facebook Inc's WhatsApp is launching a test to limit forwarding messages that will apply to all users, the messaging app said on Thursday* (DM: URL) – ‘У четвер у додатку «Ватсап», що належить до «Фейсбук Інкорпорейтед», повідомили про запуск тестового обмеження переадресації повідомлень, які будуть застосовуватися до всіх користувачів’.

Іншим досить розповсюдженим прикладом граматичної заміни є заміна категорії числа іменника, наприклад:

– одинна *latency* – множина *затримки* (34): *The affected users are able to access Gmail, but are seeing error messages, high latency, and/or other unexpected behavior* (TG: URL) – ‘Постраждали користувачі можуть отримати доступ до Gmail, але можуть стикатися з повідомленнями про помилки, значними затримками та / або іншими варіантами несподіваної поведінки’;

– одинна *race* – множина *перегони* (58): *Mother's race against time to find her son a new heart as doctors warn it's likely he will die before he turns two because of his crippling condition* (DM: URL) – ‘Перегони матері з часом з метою знайти для свого сина нове серце, хоча лікарі застерігали, що він, з огляду на його стан, швидше за все, помре ще до того, як йому виповниться два роки’;

– множина *concerns* – одинна *стурбованість* (96): *Local MP Vince Cable has expressed his concerns over Chelsea's possible temporary move to Twickenham* (DM: URL) – ‘Місцевий депутат Вінс Кейбл висловив свою

стурбованість з приводу можливого тимчасового переїзду «Челсі» в Твікенем’.

Оскільки значна частина одиниць, що належать до міжмовних омонімів, належать до категорії дієслів, досить розповсюдженим явищем є заміна категорії часу дієслова, наприклад:

– інфінітив *to recruit* – минулий час *прийняв* (7): *The head coach of the Yale team, Rudolph Meredith, was bribed at least \$400,000 to recruit the student* (NYT: URL) – ‘Головний тренер команди «Єлю», Рудольф Мередіт, отримав принаймні 40. тис. дол. за те, що прийняв студента’;

– інфінітив *to mimic* – минулий час *імітував* (25): *A student in the admissions scandal submits a handwriting sample for a test taker to mimic* (TG: URL) – ‘Студент – учасник скандалу зі вступом подає зразок рукописного тексту, щоб той, хто буде здавати тест, імітував його почерк’.

До граматичних заміन належить також заміна пасивного стану активним, наприклад, *to be lifted – підняти*(84): *A disabled speaker had to be lifted from her wheelchair onto the stage before she spoke at the National Disability Summit in Melbourne* (DM: URL) – ‘Перед тим, як промовець з обмеженими можливостями виступив на Національному саміті з питань інвалідності в Мельбурні, його потрібно було підняти з інвалідного крісла на сцену’.

Трансформація додавання, яка використовується при відтворенні міжмовних омонімів англійськомовного мас-медійного дискурсу українською мовою, часто зумовлена необхідністю пояснення окремих аспектів висловлювання для того, щоб зробити його зрозумілим для читача:

– *stress – наголошувати на необхідності* (87): *California Republicans stress immigration support* (DM: URL) – ‘Каліфорнійські республіканці наголошують на необхідності імміграційної підтримки’;

– *collection – збір засобів* (89): *Pope Francis has announced a special collection to help people in Ukraine suffering amid conflict “who thirst for peace*

and reconciliation” (DM: URL) – ‘Папа Франциск оголосив спеціальний збір засобів, щоб допомогти людям в Україні, що страждають на тлі конфлікту, тим, «хто прагне миру і примирення»’;

– *orientation* – вектор спрямованості (95): *Greek Prime Minister Alexis Tsipras said on Tuesday it was important for Turkey to remain part of the NATO security alliance and continue its orientation toward Europe despite current tensions between the two countries* (DM: URL) – ‘Прем'єр-міністр Греції Олексій Ципрас заявив у вівторок, що важливо, щоб Туреччина залишалася частиною безпекового альянсу НАТО і підтримувала вектор спрямованості на Європу, незважаючи на поточну напруженість між двома країнами’.

Додавання також може мати стилістичну мету, зокрема, посилення висловлювання засобами додавання прислівників або часток, наприклад:

– *catalogue* – наче каталог (24): “*These parents are a catalogue of wealth and privilege,*” *Andrew Lelling, the US attorney for the district of Massachusetts, said in a press conference on Tuesday morning* (TG: URL) – ‘«Ці батьки – наче каталог багатства і привілеїв», – сказав Ендрю Лелінг, американський прокурор округу Массачусетс на прес-конференції зранку у вівторок’;

– *details* – жодних подробиць (79): “*We will keep you informed of the broadcast time,*” *it added, without giving further details* (DM: URL) – ‘«Ми проінформуємо Вас про час трансляції», – додав він, не надавши жодних подробиць’.

Менш часто застосовується трансформація вилучення. Вона є доцільною з огляду на те, що окремі міжмовні омоніми можуть поставати частинами сталих виразів на позначення абстрактних понять. У таких випадках абстрактне слово вилучається зі збереженням головного слова, наприклад, *sense of guilt* (18): *I filmed women without their consent and shared it in a chatroom, and while I was doing so I didn't feel a great sense of guilt* (TG: URL) – ‘Я знімав жінок без їхньої згоди і розповсюджував ці відео в чаті, і коли я робив це, я не дуже відчував провину’.

Таким чином, граматичні перекладацькі трансформації, що застосовуються при відтворенні українською мовою міжмовних омонімів англійськомовного мас-медійного дискурсу, включають граматичні заміни, додавання та вилучення. Граматичні заміни у такому випадку зумовлені граматичними відмінностями між мовою оригіналу та мовою перекладу, у той час, як додавання та вилучення обумовлені прагматично та є рішенням перекладача, який має на меті найбільш адекватний переклад тексту.

3.4 Цілісне перетворення при перекладі міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу

Лексико-граматичні перекладацькі трансформації, що застосовуються при відтворенні українською мовою міжмовних омонімів англійськомовного мас-медійного дискурсу, представлені трансформацією цілісного перетворення, яка дозволяє передати значення англійськомовного міжмовного омоніму українськомовною описовою фразою, наприклад:

– *racketeering* – змова з метою отримання грошей (29): *John Vandemoer, the former head sailing coach at Stanford, also pleaded guilty on Tuesday to racketeering conspiracy* (TG: URL) – ‘Джон Вандемор, колишній головний тренер з яхтингу в Стенфорді, у вівторок також визнав себе винним у змові з метою отримання грошей’;

– *manually* – на ручному управлінні (43): *The horrific Moscow plane inferno which killed 41 was caused because the crew was so used to deploying autopilot that they made elementary errors when they had to fly manually* (DM: URL) – ‘Причиною страшної катастрофи московського літака, в якій загинула 41 особа, стало те, що екіпаж так звик до розгортання автопілота, що вони допускали елементарні помилки, коли їм доводилося літати на ручному управлінні’;

– *reported* – з’явилися новини (57): *But two years previously Buckingham Palace made an official complaint after it was reported that the monarch backed Brexit before the referendum* (DM: URL) – ‘Але два роки тому Букінгемський палац подав офіційну скаргу після того, як з’явилися новини про те, що монарша особа перед референдумом підтримала ідею Брекситу’.

У результаті проведеного аналізу отримано кількісну інформацію щодо частотності перекладацьких трансформацій, які застосовуються при відтворенні українською мовою міжмовних омонімів англійськомовного медійного дискурсу, представлену у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Перекладацькі трансформації при відтворенні українською мовою міжмовних омонімів англійськомовного медійного дискурсу

Трансформації	Кількість	%
1. Лексичні трансформації	13	13%
буквальний переклад	11	11%
транслітерація	2	2%
2. Лексико-семантичні трансформації	63	63%
диференціація	36	36%
модуляція	14	14%
генералізація	7	7%
конкретизація	6	6%

Продовження таблиці 3.1

Трансформації	Кількість	%
3. Граматичні трансформації	21	21%
граматичні заміни	15	15%
додавання	5	5%
вилучення	1	1%
4. Лексико-граматичні трансформації	3	3%
цілісне перетворення	3	3%
Загалом	100	100%

Таким чином, основним засобом відтворення українською мовою міжмовних омонімів англійськомовного медійного дискурсу є лексико-семантичні трансформації (63%), які передбачають зміну в семантиці лексичної одиниці. Найбільш розповсюдженою трансформацією у цій групі є диференціація (36%) як засіб віднайдення такого слова, яке лише частково покриває значення міжмовного омоніму в мові оригіналу. Менш розповсюджені модуляція (14%), генералізація (7%) та конкретизація (6%).

Наступною за частотністю групою перекладацьких трансформацій є граматичні (21%), представлені здебільшого граматичними замінами (15%), викликаними розбіжностями між мовою оригіналу та мовою перекладу. У цій групі представлені також додавання (5%) та вилучення (1%).

Лексичні перекладацькі трансформації складають 13% проаналізованих випадків. Найчастіше це – буквальний переклад (11%), тобто, віднайдення еквіваленту міжмовного омоніма. Транслітерація (2%) застосовується у випадках, коли лексичні одиниці мають спільне походження.

Група лексико-граматичних перекладацьких трансформацій представлена лише цілісним перетворенням (3%), що дозволяє передати значення англійськомовного міжмовного омоніму українськомовною описовою фразою.

Висновки до розділу 3

1. Лексичними способами (13%) передачі при перекладі міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу є буквальний переклад та застосування транслітерації. Буквальний переклад (11%) застосовується у випадках, коли міжмовні омоніми є результатом випадкових збігів між лексичними

одинами мови, транслітерація (2%) – у випадку спільного походження слів мови оригіналу та мови перекладу.

2. Лексико-семантичні трансформації (63%), що використовуються при відтворенні в українськомовних перекладах міжмовних омонімів англійськомовного мас-медійного дискурсу, дозволяють через незначні зміни у значенні лексичної одиниці передати значення всього речення, що містить такий міжмовний омонім. У випадку диференціації (36%) зміни значення є незначними, оскільки перекладач обирає один із часткових відповідників відповідно до контексту. Більші зміни передбачають модуляція (14%), генералізація (7%) та конкретизація (6%), що являють собою заміну причини наслідком і навпаки або розширення / звуження значення відповідно, покликані передати не форму, а зміст висловлювання, адаптуючи його для українськомовного читача.

3. Граматичні перекладацькі трансформації (21%), що застосовуються при відтворенні українською мовою міжмовних омонімів англійськомовного мас-медійного дискурсу, включають граматичні заміни, додавання та вилучення. Граматичні заміни (15%) у такому випадку зумовлені граматичними відмінностями між мовою оригіналу та мовою перекладу, у той час, як додавання (5%) та вилучення (1%) обумовлені прагматично та є рішенням перекладача, який має на меті найбільш адекватний переклад тексту.

4. Лексико-граматичні перекладацькі трансформації, що застосовуються при відтворенні українською мовою міжмовних омонімів англійськомовного мас-медійного дискурсу, представлені трансформацією цілісного перетворення (3%), яка дозволяє передати значення англійськомовного міжмовного омоніму українськомовною описовою фразою.

ВИСНОВКИ

Міжмовна омонімія – це часткове явище омонімії, наявність лексики двох і більше мов, які співвідносяться у плані вираження до міри ототожнення і які розрізняються в плані змісту. Причини виникнення міжмовних омонімів поділяються на системні та ситуативні. Системні причини передбачають запозичення декількома мовами слова з однієї і тієї ж мови із певними змінами у плані значення, ситуативні – випадкові збіги, перенесення значення тощо. Критеріями класифікації міжмовних омонімів є еволюція значення та галузь розбіжностей.

Мас-медійний дискурс – це зв'язний, вербальний або невербальний, усний чи письмовий текст у сукупності з прагматичними, соціокультурними, психологічними й іншими факторами, виражений ЗМІ, взятий в аспекті подій, що представляє собою дію, що бере участь в соціокультурній взаємодії і відбиває механізм свідомості комунікантів. Мас-медійний дискурс налаштований привернення уваги аудиторії до проблеми суспільного, соціального або громадського характеру та викликання в неї певної реакції на цю проблему. Основні характеристики мас-медійного дискурсу включають масовість, регулярність, здатність швидко проникати у найвіддаленіші райони, територіальна необмеженість, актуальність, інформативність і різноманітність тематики.

Міжмовні омоніми мас-медійного дискурсу є окремою перекладознавчою проблемою, оскільки їх передача вимагає уміння їх розпізнавати, що зумовлюється найчастіше недостатнім рівнем знання обох мов перекладачем та невмінням аналізувати контекст, в якому використовується та чи інша лексична одиниця. Перекладач повинен творчо, самостійно вирішувати, який відповідник підібрати до кожного конкретного слова або ж удатися до пошуку синонімічних виразів.

У текстах мас-медійного дискурсу найбільша частка міжмовних омонімів – це такі лексичні одиниці, що мають семантичні відмінності (63%), тобто, різницю лише в семантичному наповненні, зокрема, в денотативному значенні, у варіативності значень (моносемантичні та полісемантичні одиниці) та в конотативному значенні. У цій групі практично в рівній мірі представлені міжмовні омоніми з різницею в денотативному значенні (29%) та моносемантичні і полісемантичні слова (27%).

Менше представлені міжмовні омоніми, що мають стилістичні відмінності в англійській та українській мові (19%) та міжмовні омоніми, що характеризуються наявністю структурних відмінностей у зіставляваних мовах (18%). Серед міжмовних омонімів, що мають стилістичні відмінності в англійській та українській мові, найбільш характерною групою є група «звичайні слова та термінологія» (17%), у той час, як діахронічні відмінності (група «сучасні слова та архаїзми») представлені у значно меншій мірі (2%).

Основним засобом відтворення українською мовою міжмовних омонімів англійськомовного медійного дискурсу є лексико-семантичні трансформації (63%), які передбачають зміну в семантиці лексичної одиниці. Найбільш розповсюдженою трансформацією у цій групі є диференціація (36%) як засіб віднайдення такого слова, яке лише частково покриває значення міжмовного омоніму в мові оригіналу. Наступною за частотністю групою перекладацьких трансформацій є граматичні (21%), представлені здебільшого граматичними замінами (15%). Лексичні перекладацькі трансформації складають 13% проаналізованих випадків. Найчастіше це – буквальний переклад (11%), тобто, віднайдення еквіваленту міжмовного омоніма. Група лексико-граматичних перекладацьких трансформацій представлена лише цілісним перетворенням (3%), що дозволяє передати значення англійськомовного міжмовного омоніму українськомовною описовою фразою.

У загальному вигляді найбільш розповсюджені такі засоби англо-українського перекладу міжмовних омонімів у текстах мас-медійного дискурсу є диференціація (36%), граматичні заміни (15%), модуляція (14%) та буквальний переклад (11%). Застосування диференціації при передачі в українськомовних перекладах міжмовних омонімів мас-медійного дискурсу зумовлене наявністю серед них значної кількості полісемантичних одиниць, які мають різні відповідники в українській мові. Граматичні заміни, що відбуваються під час процесу перекладу, передбачають зміну частини мови та заміни граматичних категорій, викликані розбіжностями між мовою оригіналу та мовою перекладу. Доцільність модуляції пояснюється тим фактом, що у деяких випадках англомовні слова, що є міжмовними омонімами, не мають повних еквівалентів в українській мові, однак в українській мові наявні лексичні одиниці, що є логічно пов'язаними з ними. Буквальний переклад зумовлюється тим, що деякі міжмовні омоніми є результатом випадкових збігів, а отже, вони не мають спільних значень. У свою чергу, лексичні одиниці, що іменують один і той же концепт у мові оригіналу та мові перекладу, розвивалися незалежно одна від одної, тому такі відповідники не мають спільних рис у їх формі.

До перспектив подальших розвідок належить лінгвістичне та перекладознавче осмислення проблеми міжмовних омонімів. Зокрема, у руслі мовознавства необхідним є вироблення додаткових критеріїв класифікації міжмовних омонімів та аналіз їх функціонування у текстах, що належать до дискурсів різних типів. З перекладозначої точки зору, подальшого вивчення потребують засоби та стратегії передачі міжмовних омонімів при перекладі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азнаурова Э. С. Прагматика текстов различных функциональных стилей // Общественно-политический и научный текст как предмет обучения иностранным языкам. Москва: Наука, 1984. С. 3—17.
2. Акоп'янц Н. М., Ворожбіт Ю. Лексико-стилістичні особливості перекладу англомовних текстів ЗМІ на українську мову // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. пр. Сер.: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. 2016. № 13 (1185). С. 59—63.
3. Арнольд И. В. Стилистика современного английского языка. (Стилистика декодирования). Москва: Просвещение, 1990. 300 с.
4. Балалыкина Э. А. Роль межъязыковой паронимии в сопоставительном изучении русского языка // Русский язык за рубежом. 1991. № 3. С. 26—38.
5. Бархударов Л. С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории перевода. Москва: Междунар. отношения, 1975. 239 с.
6. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Академія, 2004. 344 с.
7. Бикова К. В. Газетний дискурс як об'єкт дослідження. URL: http://www.essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/30823/1/Bikova_gazetniy%20diskurs.pdf (дата звернення: 25.11.2018).
8. Білецька О. О. Переклад інформаційно-новинних текстів у контексті міжкультурної комунікації // Молодий учений. 2016. № 3 (30). С. 638—642.
9. Богушевич Д. Г. Способы устранения омонимии. Вопросы общего и романо-германского языкознания. Москва: Высшая школа, 1976. 355 с.
10. Брухаль Я. Б. Комунікативний підхід до вивчення публіцистичного дискурсу // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Серія Філологічні науки. 2014. Кн. 2. С. 23—28.

11. Будагов Р. А. Человек и его язык. Москва: Издательство Московского университета, 1974. 264 с.
12. Виноградов В. С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). Москва: Издательство института общего среднего образования РАО, 2001. 224 с.
13. Вірчак Г. О. Міжмовна омонімія як проблема перекладу. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/30827/1/Virchak%20_mizhmovna_omonimiya.pdf (дата звернення: 28.11.2018).
14. Власова К. А. «Ложные друзья переводчика» как одно из препятствий для достижения эквивалентности перевода. URL: https://kpfu.ru/staff_files/F2126559481/Lozhnye.druzya.perevodchika.kak.pdf (дата звернення: 28.11.2018).
15. Гальперин И. Р. Информативность единиц языка. Москва: Высшая школа, 1970. 265 с.
16. Герус О. І. Застосування дискурс-аналітичного підходу у дослідженні комерційної реклами // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2017. № 39. С. 101—109.
17. Гомина А. В. Ложные друзья переводчика. URL: <https://docplayer.ru/55581632-Issledovatel'skaya-rabota-lozhnye-druzya-perevodchika.html> (дата звернення: 28.11.2018).
18. Дейк ван Т. А. Язык. Познание. Коммуникация / пер. с англ.; сост. В. В. Петров; под ред. В. Гарасимова. Москва: Прогресс, 1989. 310 с.
19. Дубичинский В. В. Лексические параллели в лексикографической практике // Современные проблемы лексикографии. 1992. № 5. С. 52—58.
20. Дутка О. Омонімія в колі сучасних наукових проблем. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?c21com=2&i21dbn=ujrn&p21dbn=ujrn&image_file_download=1&Image_file_name=PDF/spml_2014_19_8.pdf (дата звернення: 15.11.2018).

21. Желтухина М.Р. Тропологическая суггестивность масс-медиального дискурса: о проблеме речевого воздействия тропов в языке СМИ. Москва: ИЯ РАН; Волгоград: Изд-во ВФ МУПК, 2003. 656 с.
22. Заславская Н. В. К проблеме создания словаря межъязыковых омонимов (на материале русского и украинского языков) // Современные проблемы лексикографии. Харьков, 1992. С 23—25
23. Заславська Н. В. Обережно: міжмовні омоніми // Культура мови. URL: <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine28-20.pdf> (дата звернення: 15.11.2018).
24. Звегинцев В. А. О цельноформленности единиц текста // Известия АН СССР. Сер. литературы и языка. 1980. Т. 39. № 1. С. 13—21.
25. Ивкина Е. Н. Проблема «ложных друзей переводчика» в практике обучения переводу. URL: http://library.isu.ru/ru/resources/e-library/conf_works_ISU/Prof_Soderzhanie/Prof-63.pdf (дата звернення: 28.11.2018).
26. Капуш А. В. «Хибні друзі перекладача» в міжмовному та внутрішньомовному контексті (на матеріалі сучасної німецької мови). URL: <http://studentam.net.ua/content/view/8449/97/> (дата звернення: 15.11.2018).
27. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. Москва: Наука, 2004. 477 с.
28. Кияк Т. Р. «Фальшиві друзі перекладача» як проблема міжкультурної комунікації // Наукові записки: Збірник наукових праць / за ред. В. Ожогана. 2010. №89 (1). С. 17—20.
29. Комиссаров В. Н., Коралова А. Л. Практикум по переводу с английского языка на русский. Москва: Высшая школа, 1990. 127 с.
30. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця: «Нова Книга», 2001. 448 с.
31. Крупнов В. Н. Пособие по социально-политической и официально-деловой лексике. Москва: Высшая школа, 1984. 248 с.

32. Куёк Ф. А. Языковые средства газетного дискурса: лексико-семантический и прагматический аспект. Дисс. Краснодар, 2005. Автореферат. 16 с.

33. Кучерова О. О. Плани змісту та повідомлення британського газетного новинного дискурсу (початок ХХІ століття). Дис. Київ, 2005. Автореферат. 20 с.

34. Лойко В. В. До питання маніпуляції суспільною свідомістю у політичному дискурсі ЗМІ. URL: http://eprints.zu.edu.ua/5275/1/vip_57_38.pdf (дата звернення: 25.11.2018).

35. Микоян А. С. Проблемы перевода текстов СМИ: учебное пособие. Москва: Изд-во МГУ, 2008. 401 с

36. Мірошніченко В. М. Проблеми перекладу «хибних друзів» перекладача з англійської мови на українську // Восточно-Европейский журнал передовых технологий. 2011. №2/10 (50). С. 43—48.

37. Павлик Н. В. Лінгвостильові параметри україномовного газетного дискурсу // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. 2016. Випуск Х. С. 95—102.

38. Павлова Л. И. Курс перевода. Минск: МГЛИИЯ 1982. 346 с.

39. Пасенчук Н. В. Поняття дискурсу як комунікативної події та текстової категорії. URL: http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/123456789/3962/1/4.Поняття_дискурсу_як_комунікативної_події_та_текстової_категорії.pdf (дата звернення: 25.11.2018).

40. Поповська К. Стратегії і тактики відтворення українського газетного тексту англійською мовою // Мовні і концептуальні картини світу. 2014. № 50 (2). С. 252—257.

41. Прошина З. Г. Теория перевода (с английского языка на русский и с русского языка на английский). 3-е изд., перераб. Владивосток: Изд-во Дальневост. ун-та, 2008. 276 с.

42. Скороходько Э. Ф. Вопросы перевода английской научно-технической литературы. Киев: Издательство Киевского университета, 1963. 91 с.
43. Токарева И. И. Функциональная структура газетного текста // Лингвистические единицы разных уровней в языке и речи: Сб. ст. / отв. ред. А. В. Юрин. Краснодар: Изд. Краснодарского ун-та, 1988. С. 33—45.
44. Турчина А. А. Лексична міжмовна омонімія у слов'янських мовах // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. 2012. № 17. С. 121—126.
45. Тырыгина В. А. “Letter to the Editor”: реализация диалога в масс-медийном дискурсе // Вестник МГЛУ. 2012. № 6 (639). С. 249—258.
46. Тютеебаева А. М. Моделирование перевода телевизионных информационно-новостных текстов. Дисс. Алматы, 2014. 150 с.
47. Уилер М. Лингвострановедение и лексика. Москва: Наука, 1977. 465 с.
48. Хорошун О. О. Дискурс засобів масової інформації: характерні особливості. URL: [http://eprints.zu.edu.ua/11424/1/дискурс засобів масової інформації характерні особливості.pdf](http://eprints.zu.edu.ua/11424/1/дискурс_засобів_масової_інформації_характерні_особливості.pdf) (дата звернення: 25.11.2018).
49. Черниш О. Сутнісні характеристики понять «медіа дискурс» та «медіа текст» у сучасній медіалінгвістиці. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/9782/1/13coashp.pdf> (дата звернення: 25.11.2018).
50. Чуба Г. Міжмовна омонімія як джерело помилок при вивченні української мови студентами-поляками // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2015. № 11. С. 90—96.
51. Alba-Juez L. Perspectives on Discourse Analysis: Theory and Practice. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 2009. 400 p.
52. Devito J. A. Essentials of Human Communication. Singapore: Pearson Education, Inc., 2011. 256 p.

53. Dijk T.A. van Cognitive Processing of Literature Discourse // *Poetics Today*. 1979. No 1. P. 143—160.
54. Faiz S. A. Mass media discourse: A critical analysis research agenda // *Pertanika J. Soc. Sci. & Hum.* 2014. Vol. 22 (S). P. 1—16.
55. Fromkin V., Rodman R., Hyams N. *An Introduction to Language*. 7th ed. Stamford: Heinle, 2003. 604 p.
56. Homulo L. Translator's False Friends in Belles-lettres Style // *ULIM. Symposia professorum: Materialele sesiuni șt. din 21 octombrie 2005* / ed. by L. Corghenci. Chisinau: ULIM, 2006. P. 75—87.
57. Horea I. The Threat of «False Friends» in Learning English // *The Journal of the Faculty of Economics (Economic Science Series)*. 2007. Vol II. P. 971—975.
58. Karaman B. I. *Polysemy in Natural Language: Case Studies on the Structural Description of Polysemous Lexemes in English, German and Turkish*. Surrey: University of Surrey, 2003. 304 p.
59. McQuail D. Mass communication and the public interest: Towards social theory for media structure and performance // *Communication theory today* / ed. by D. Crowley, D. Mitchell. Cambridge: Polity, 1994. P. 235—253.
60. Mills S. *Discourse*. London and New York: Routledge, 2004. 177 p.
61. Parfenyuk N., Zukow W. Etymology and semantics of the term discourse in modern humanities // *Journal of Health Sciences*. 2014. Vol. 4 (4). P. 151—160.
62. Preda A. Lexical ambiguity revisited: on homonymy and polysemy. URL: <http://www.upm.ro/ldmd/LDMD-01/Lds/Lds%2001%20C0.pdf> (дата звернення: 15.11.2018).
63. Pukhliy M. M. English-Ukrainian translator's false friends. URL: <http://konfist.fl.kpi.ua/sites/default/files/pukhliy.pdf>.
64. Rahmati F. Semantic shift, homonyms, synonyms and auto-antonyms // *WALIA Journal*. 2015. Vol. 31 (S3). P. 81—85.

65. Watkins F. C., Dillingham W. B., Hiers J. Practical English Handbook. 11th ed. Boston, 2001. 360 p.
66. Wimmer R. D., Dominick J. R. Mass media research. 7th. ed. New York: Cengage Learning, 2012. 154 p.

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

67. Арутюнова Н. Д. Дискурс // Лингвистический энциклопедический словарь / гл. ред. В. Н. Ярцева. Москва: Сов. Энциклопедия, 1990. С. 136–137.
68. Акуленко В. В. О ложных друзьях переводчика // Англо-русский и русско-английский словарь «ложных друзей переводчика» / под ред. В. В. Акуленко. Москва: Советская энциклопедия, 1969. С. 371—384.
69. Бельчиков Ю. А., Панюшева М. С. Словарь паронимов современного русского языка. Москва: Наука, 1994. 568 с.
70. Нелюбин Л. Л. Толковый переводоведческий словарь. 3-е изд., перераб. Москва: Флинта: Наука, 2003. 320 с.
71. Hartmann R., Stork F. C. Dictionary of Language and Linguistics. London: Applied Science publishers Limited, 1976. 356 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

- (NYT) – The New York Times. URL: <https://www.nytimes.com/>.
- (TG) – The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/>.
- (DM) – Daily Mail. URL: <https://www.dailymail.co.uk/home/>.

ДОДАТОК

Міжмовні омоніми в контексті та їх переклад

№	Речення	Переклад
1.	<i>Also implicated were top college <u>athletic</u> coaches, who were accused of accepting millions of dollars to help admit undeserving students to a wide variety of colleges, from the University of Texas at Austin to Wake Forest and Georgetown, by suggesting they were top athletes (NYT: URL).</i>	Також були причетними виявилися вищі <u>спортивні</u> тренери коледжів, яких звинувачували в отриманні мільйонів доларів, за те, що вони приймали окремих студентів як топ-спортсменів, хоча ті заслуговують на стипендію, у різноманітних коледжах від Техаського університету в Остіні до Уейк-Форест і Джорджтауна.
2.	<i>The parents included the television star Lori Loughlin and her husband, the fashion designer Mossimo Giannulli; the actress Felicity Huffman; and William E. McGlashan Jr., a partner at the private equity firm TPG, <u>officials</u> said (NYT: URL).</i>	Як повідомили <u>чиновники</u> , такими батьками були телезірка Лорі Лофлін та її чоловік, модельєр Моссімо Джаннуллі; актриса Фелісіті Хаффман; і Вільям Е. Макглашан молодший, партнер приватної інвестиційної компанії TPG.
3.	<i>It was the Justice <u>Department's</u> largest ever college admissions prosecution, a sprawling investigation that involved 200 agents nationwide and resulted in charges against 50 people in six</i>	Це було найбільше обвинувачення коледжу <u>Міністерством</u> юстиції, розслідування, в якому взяли участь 200 агентів по всій країні і призвело до висунення звинувачень проти 50 осіб у шести

	<i>states (NYT: URL).</i>	штатах.
4.	<i>In many of the cases, prosecutors said, the students were not aware that their parents were <u>doctoring</u> their test scores and lying to get them into school (NYT: URL).</i>	Як стверджують прокурори, у багатьох випадках студенти не знали, що їхні батьки <u>змінювали</u> їм бали за тести і брехали для того, щоб їх діти потрапили до навчального закладу.
5.	<i>Mr. Singer appeared in federal court in Boston on Tuesday afternoon and pleaded guilty to counts of money laundering <u>conspiracy</u>, conspiracy to defraud the United States, and obstruction of justice (NYT: URL).</i>	У вівторок у другій половині дня пан Сінгер з'явився у федеральному суді в Бостоні і визнав себе винним у <u>змові</u> з метою відмивання грошей, змові з метою обману Сполучених Штатів і перешкоджанням правосуддю.
6.	<i>Mr. Singer fabricated athletic “profiles” of students to submit with their <u>applications</u>, which contained teams the students had not played on and honors they had not won (NYT: URL).</i>	Пан Сінгер сфабрикував спортивні «профілі» учнів, подавав їхні <u>заяви</u> , що містили перелік команд, у яких учні не грали, і відзнаки, яких вони не отримували.
7.	<i>The head coach of the Yale team, Rudolph Meredith, was bribed at least \$400,000 to <u>recruit</u> the student (NYT: URL).</i>	Головний тренер команди «Єлю», Рудольф Мередіт, отримав принаймні 40. тис. дол. за те, що <u>прийняв</u> студента.
8.	<i><u>Chief judge Peter Kidd</u> said the sentence carried a real possibility that Pell would not live to be released (TG: URL).</i>	<u>Головний</u> суддя Пітер Кідд сказав, що в реальності вирок передбачає що Пелл не доживе до звільнення.

9.	<i>In his sentencing <u>remarks</u> Kidd said Pell's offending had "a significant and long lasting impact" on the complainant's wellbeing (TG: URL).</i>	Коментуючи вирок, суддя Кідд сказав, що протиправна дія Пелла мала «значний і тривалий вплив» на життя потерпілого.
10.	<i>In my view, the first episode in the priest's sacristy involved a brazen and forceful sexual <u>attack</u> on the two victims (TG: URL).</i>	На мій погляд, перший епізод у ризниці священика включав нахабний і насильницький сексуальний <u>напад</u> на двох жертв.
11.	<i>Each of the five charges – one of sexual penetration of a minor under the age of 16 and four of an indecent act with a child under the age of 16 – carried a maximum <u>penalty</u> of 10 years' imprisonment (TG: URL).</i>	По кожному з п'яти звинувачень – одному щодо дії проникнення сексуального характеру по відношенню до неповнолітнього молодше 16 років і чотирьом – розбещення неповнолітнього молодше до 16 років – Пелл отримав максимальне <u>покарання</u> у вигляді позбавлення волі на 10 років.
12.	<i>Certainly you were confident your victims would not complain... the offending which the <u>jury</u> has found you have engaged in was, on any view, breathtakingly arrogant (TG: URL).</i>	Звичайно, ви були впевнені, що ваші жертви не поскаржаться... правопорушення, які, як виявив <u>суд присяжних</u> , ви здійснили, були, на будь-який погляд, надзвичайно зарозумілим.
13.	<i>He said any <u>breach</u> of this trust should be seen by the law as "grave" (TG: URL).</i>	Він сказав, що будь-яке <u>порушення</u> цієї довіри має розглядатися законом як «критичне».

14.	<i>“There has been <u>extraordinary</u> and <u>widespread</u> publicity and public comment which has surrounded you for a number of years,” Kidd said (TG: URL).</i>	Кідд сказав: «Справа характеризувалася <u>надзвичайними</u> поширеністю та публічністю, були розмовами серед членів суспільства, які оточували вас протягом років».
15.	<i>This elevates the <u>gravity</u> of each of the offences (TG: URL).</i>	Це збільшує <u>тяжкість</u> кожного з злочинів.
16.	<i>Pell was led to and from the <u>dock</u> through a back entrance of the court (TG: URL).</i>	Пелла привели на <u>лаву підсудних</u> і відвели з неї через задній вхід суду.
17.	<i>At the sentencing hearing on 27 February, Pell’s defence <u>barrister</u>, Robert Richter, had argued Pell’s sentence should be on the “lower end” because there were “no aggravating circumstances” to one of the offences (TG: URL).</i>	Під час проголошення вироку 27 лютого <u>захисник</u> Пелла Роберт Ріхтер стверджував, що вирок повинен бути «м’якішим», оскільки «жодних обтяжливих обставин» не було в жодному із правопорушень.
18.	<i>I filmed women without their consent and shared it in a chatroom, and while I was doing so I didn’t feel a great <u>sense</u> of guilt (TG: URL).</i>	Я знімав жінок без їхньої згоди і розповсюджував ці відео в чаті, і коли я робив це, я не дуже відчував провину.
19.	<i>“It is a groundless rumour,” it said, adding, “We’ll take all legal measures against those who are found to have committed unlawful <u>acts</u>” (TG: URL).</i>	«Це безпідставні чутки,» – сказав він, і додав: «Ми приймемо всі юридичні заходи проти тих, хто, як встановлено, вчинив незаконні дії».
20.	<i>Molka – secretly filmed images of a</i>	«Молка» – таємно зняті

	<i>sexual nature that often end up online – has reached epidemic proportions in South Korea</i> (TG: URL).	зображення сексуального характеру, що часто поширюються в Інтернеті, – досягла <u>масштабів</u> епідемії в Південній Кореї.
21.	<i>But in a televised nationwide <u>address</u> on Monday night Maduro accused the White House of launching an imperialist “electromagnetic attack”</i> (TG: URL).	Але в телевізійному загальнонаціональному <u>зверненні</u> в понеділок ввечері Мадуро звинуватив Білий дім в імперіалістичній «електромагнітній атаці».
22.	<i>Maduro alleged the US had conducted the attack – in <u>league</u> with “puppets and clowns” from the Venezuelan opposition – to create “a state of despair, of widespread want and of conflict” that would justify a foreign intervention</i> (TG: URL).	Мадуро стверджував, що США провели атаку – в <u>союзі</u> з «маріонетками» та «клоунами» з боку венесуельської опозиції – щоб створити «країну відчаю, потреби і конфлікту», що виправдало б іноземне втручання.
23.	<i>Huffman appeared in court in Los Angeles on Tuesday afternoon, where a <u>magistrate</u> judge said she could be released on a \$250,000 bond</i> (TG: URL).	У Лос-Анджелесі у вівторок у другій половині дня Хаффман була викликана в суд, де суддя <u>магістрату</u> сказав, що вона може бути заставу 250 тис. доларів.
24.	<i>“These parents are a <u>catalogue</u> of wealth and privilege,” Andrew Lelling, the US attorney for the district of Massachusetts, said in a press conference on Tuesday morning</i> (TG: URL).	«Ці батьки – <u>наче каталог</u> багатства і привілеїв», – сказав Ендрю Лелінг, американський прокурор округу Массачусетс на прес-конференції зранку у вівторок.

25.	<i>A student in the admissions scandal submits a handwriting sample for a test taker to <u>mimic</u> (TG: URL).</i>	Студент – учасник скандалу зі вступом подає зразок рукописного тексту, щоб той, хто буде здавати тест, <u>імітував</u> його почерк.
26.	<i>In the charging documents, prosecutors produced a handwriting sample a student was asked to submit so that a fraudulent test-taker could try to <u>match</u> it (TG: URL).</i>	У документах звинувачення прокурори подали зразок рукописного тексту, який студента просили надати, щоб несправжній студент міг його <u>підробити</u> .
27.	<i>An American woman captured by Kurdish forces after fleeing the last pocket of land controlled by Islamic State says she “deeply regrets” travelling to Syria to join the terror <u>group</u> and has pleaded to be allowed to return to her family in Alabama (TG: URL).</i>	Американська жінка, захоплена курдськими військами після їх втечу з останнього шматку землі, яку контролювала Ісламська держава, заявила, що «глибоко шкодує», що поїхала до Сирії та приєдналася до терористичного <u>угруповання</u> і попросила дозволити повернутися до своєї родини в Алабамі.
28.	<i>The coaches worked at such <u>schools</u> as Stanford, Georgetown, Wake Forest, the University of Southern California and University of California, Los Angeles (TG: URL).</i>	Тренери працювали в таких <u>навчальних закладах</u> , як Стенфордський, Джорджтаунський, Уейк-Форестський університети, Університет Південної Каліфорнії та Каліфорнійський університет, Лос-Анджелес.
29.	<i>John Vandemoer, the former head</i>	Джон Вандемор, колишній

	<i>sailing coach at Stanford, also pleaded guilty on Tuesday to racketeering conspiracy (TG: URL).</i>	головний тренер з яхтингу в Стенфорді, у вівторок також визнав себе винним у змові з метою отримання грошей.
30.	<i>California's governor is set to issue a moratorium on <u>capital</u> punishment in the US's most populous state, providing a reprieve for hundreds of inmates sentenced to death (TG: URL).</i>	Губернатор Каліфорнії має намір видати мораторій на <u>смертну</u> кару в найбільш густонаселеному штаті США, забезпечивши порятунок для сотень засуджених до смерті.
31.	<i>The governor's decision brings California in line with Colorado, Oregon, and Pennsylvania – all of which have governor-issued moratoria – and adds <u>momentum</u> to a national movement working to end capital punishment (TG: URL).</i>	Рішення губернатора наближує Каліфорнію до Колорадо, Орегона і Пенсільванії – всі вони мають такий мораторій, виданий губернатором, і додає <u>імпульсу</u> національному руху, що працює над припиненням застосування смертної кари.
32.	<i>Newsom has long been a <u>vocal</u> critic of capital punishment (TG: URL).</i>	Ньюсом вже давно є <u>голосним</u> критиком смертної кари.
33.	<i>If it is accompanied by other action, then we are looking at something more significant – it may provide some breathing space for the state to meaningfully <u>address</u> the huge systemic problems in its capital punishment system (TG: URL).</i>	Якщо він супроводжуватиметься іншими діями, то ми бачимо щось більш важливе – це може забезпечити певний простір для штату, в якому він зможе осмислено <u>вирішувати</u> величезні системні проблеми смертної кари.
34.	<i>The affected users are able to access</i>	Постраждалі користувачі можуть

	<i>Gmail, but are seeing error messages, high <u>latency</u>, and/or other unexpected behavior (TG: URL).</i>	отримати доступ до Gmail, але можуть стикатися з повідомленнями про помилки, значними <u>затримками</u> та / або іншими варіантами несподіваної поведінки.
35.	<i>Living in Brick Towers, a <u>public</u> housing project, he found himself running for the city council against a longtime incumbent tied to the Newark political machine (TG: URL).</i>	Живучи в «Цегляних вежах», <u>громадському</u> проєкті по забезпеченню житлом, він потрапив до міської ради, змагаючись із її давнім керівником, прив'язаним до політичної машини Ньюарка.
36.	<i>Booker also distinguished himself as an <u>advocate</u> for charter schools (TG: URL).</i>	Букер також відзначився як <u>захисник</u> чартерних шкіл.
37.	<i>Public education is the use of public dollars to educate our children at the schools that are best equipped to do so – public schools, <u>magnet</u> schools, charter schools, Baptist schools, Jewish schools (TG: URL).</i>	Громадська освіта – це використання державних доларів для виховання дітей у школах, які найкраще підходять для цього – державні школи, <u>взірцеві</u> школи, чартерні школи, баптистські школи, єврейські школи.
38.	<i>Two years later, James went to prison on charges connected to the city selling land to his <u>mistress</u> (TG: URL).</i>	Через два роки Джеймс потрапив у в'язницю за звинуваченням, пов'язаним з продажем земель міста <u>коханці</u> .
39.	<i>He was the third former <u>mayor</u> of</i>	Він був третім колишнім <u>мером</u>

	<i>Newark since the 1960s to be convicted in federal court (TG: URL).</i>	Ньюарка з 1960-х років, якого було засуджено в федеральному суді.
40.	<i>A <u>trial</u> led by Imperial College London shows the daily pills can also be taken alongside statins for those who cannot get their cholesterol low enough using statins alone (DM: URL).</i>	<u>Випробування</u> , проведене ученими Імперського коледжу в Лондоні, показує, що ці таблетки для щоденного прийому можна також використовувати разом із статинами для пацієнтів, хто не може отримати достатньо низький рівень холестерину за допомогою лише статинів.
41.	<i><u>Study</u> leader Professor Kausik Ray said: “Bempedoic acid could be another addition to the arsenal of cholesterol-lowering treatments available to patients” (DM: URL).</i>	Керівник <u>дослідження</u> професор Каусік Рей розповів: «Бемпедова кислота може бути ще одним доповненням до доступного пацієнтам комплексного лікування, що знижує рівень холестерину».
42.	<i>The study showed the treatment was <u>well-tolerated</u> by patients, with some increased incidence of gout – due to slight increases in levels of uric acid in the blood – but no increased incidence of serious health conditions (DM: URL).</i>	Дослідження показало, що лікування добре <u>переносилося</u> пацієнтами, з певним підвищенням частоти виникнення подагри – через незначне збільшення рівня сечової кислоти в крові – але не збільшилася частота серйозних захворювань.
43.	<i>The horrific Moscow plane inferno</i>	Причиною страшної катастрофи

	<i>which killed 41 was caused because the crew was so used to deploying autopilot that they made elementary errors when they had to fly <u>manually</u> (DM: URL).</i>	московського літака, в якій загинула 41 особа, стало те, що екіпаж так звик до розгортання автопілота, що вони допускали елементарні помилки, коли їм доводилося літати <u>на ручному управлінні</u> .
44.	<i>An expert claimed that the experienced captain Denis Evdokimov, hospitalised as a result of the crash, had never previously manually flown the Sukhoi Superjet 100 in so-called “<u>direct mode</u>” (DM: URL).</i>	Експерт стверджує, що досвідчений капітан Денис Євдокимов, госпіталізований в результаті аварії, ніколи раніше вручну не керував літаком «Сухой Суперджет 100» у так званому « <u>прямому режимі</u> ».
45.	<i>Newly released footage shows the plane (top) bouncing as it <u>careered</u> along the runway before bursting into flames (DM: URL).</i>	Нещодавно випущені кадри показують, що літак (на фото вище) підстрибує, коли він <u>з’їжджав</u> вздовж злітно-посадкової смуги перед тим, як загорітися.
46.	<i>And leading Moscow experts say an “over-dependence on autopilot” on commercial flights is an issue that should be addressed by all <u>major airlines</u> (DM: URL).</i>	А провідні московські експерти стверджують, що «надмірне покладання на автопілот» на комерційних рейсах є проблемою, яку мають вирішити всі <u>великі</u> авіакомпанії.
47.	<i>Separately, aviation expert and former <u>designer</u> at Sukhoi Design Bureau, Vadim Lukashevich, said: “I</i>	Окремо висловився експерт з авіації і колишній <u>конструктор</u> конструкторського бюро «Сухого»

	<i>believe that this catastrophe is a consequence of a set of mistakes of pilots that began from the moment when lightning hit the plane” (DM: URL).</i>	Вадим Лукашевич: «Я вважаю, що ця катастрофа є наслідком безлічі помилок пілотів, які почалися з того моменту, коли блискавка вдарила в літак».
48.	<i>A British marketing manager visiting his girlfriend in Chicago was locked in a cell for 24 hours and banned from the US for life, after immigration <u>officials</u> found a month-old text saying: “I am moving to be with you” (DM: URL).</i>	Британського менеджера з маркетингу, який відвідав свою подругу в Чикаго, кинули в камеру на 24 години, після чого йому заборонили в’їзд до США на все життя, оскільки <u>чиновники</u> з питань імміграції знайшли текст місячної давності, в якому він писав: «Я збираюся переїздити до тебе».
49.	<i>Demi commanded attention in the <u>saucy</u> bikini, which was connected with thin white straps, buckled together with gold fasteners (DM: URL).</i>	Демі привернула увагу <u>відвертим</u> бікіні, оздобленим тонкими білими ременями із золотими застібками.
50.	<i>I try to keep as healthy as I can. With travelling, it's hard to work out, I travel across the world but try to keep my <u>routine</u>... (DM: URL)</i>	Я намагаюся вести максимально здоровий спосіб життя. Через подорожі мені часто важко займатися спортом, я подорожую по всьому світу, але намагаюся дотримуватися своїх <u>графіків</u> ...
51.	<i>When Richard Branson introduced unlimited holidays at Virgin</i>	Коли в 2014 році Річард Бренсон запровадив у «Вірджін

	<i>Management in 2014, he said “staff can take off whenever they want for as long as they want” but warned to “not let their absence in any way damage the <u>business</u>” (DM: URL).</i>	Менеджмент» вільний графік, він сказав, що «співробітники можуть відпочивати, коли захочуть, і так довго, як захочуть», але попередив, що «їх відсутність не повинна будь-яким чином завдати шкоди <u>організації</u> ».
52.	<i><u>Senior</u> psychology lecturer, Wendy Iredale, says several theories back unlimited holiday (DM: URL).</i>	<u>Старший</u> викладач психології Венді Іредале говорить, що є кілька теорій у підтримку вільного графіку.
53.	<i>The continued emphasis on patience, friendship, a strong community <u>focus</u>, and considering the needs of others, are as important today as they were when the group was founded all those years ago (DM: URL).</i>	Незмінний акцент на терпіння, дружбу, сильна <u>зосередженість</u> на суспільстві та врахуванні потреб інших є настільки ж важливими сьогодні, як і тоді, коли група була тільки заснована.
54.	<i>As we look for new answers in the <u>modern</u> age, I for one prefer the tried and tested recipes, like speaking well of each other and respecting different points of view (DM: URL).</i>	Хоча у <u>сучасному</u> світі ми шукаємо нові відповіді, я все ж віддаю перевагу випробуваним і рецептам, таким, як бути ввічливими один з одним і поважати різні точки зору.
55.	<i>In her Christmas address the Queen touched on the same theme, telling the <u>nation</u>: “Even with the most deeply held differences, treating the other person with respect and as a</i>	У своїй різдвяній промові королева торкнулася тієї самої теми, сказавши <u>народу</u> : «Навіть при найглибших відмінностях, ставлення до іншої людини з

	<i>fellow human being is always a good first step towards greater understanding” (DM: URL).</i>	повагою, як і співчуття до людини завжди є гарним першим кроком на шляху до глибшого розуміння».
56.	<i>As head of state, the Queen remains <u>publicly</u> neutral when it comes to political matters and does not express her views on issues (DM: URL).</i>	Як глава держави, королева <u>офіційно</u> залишається нейтральною, коли мова йде про політичні питання, і не висловлює своїх поглядів з окремих питань.
57.	<i>But two years previously Buckingham Palace made an official complaint after it was <u>reported</u> that the monarch backed Brexit before the referendum (DM: URL).</i>	Але два роки тому Букінгемський палац подав офіційну скаргу після того, як <u>з’явилися новини про те</u> , що монарша особа перед референдумом підтримала ідею Брексіту.
58.	<i>Mother's <u>race</u> against time to find her son a new heart as doctors warn it's likely he will die before he turns two because of his crippling condition (DM: URL).</i>	<u>Перегони</u> матері з часом з метою знайти для свого сина нове серце, хоча лікарі застерігали, що він, з огляду на його стан, швидше за все, помре ще до того, як йому виповниться два роки.
59.	<i>The youngster, from Peterborough, Cambridgeshire, was put on the heart transplant <u>list</u> on Christmas Eve last year with his heart function at only 14 per cent (DM: URL).</i>	Хлопчика з Пітерборо, Кембріджшир, внесли до <u>списку</u> на трансплантацію серця напередодні Різдва минулого року, коли його серце вже працювало лише на 14%.
60.	<i>Grayson is frequently in <u>hospital</u> fighting off infections as his other</i>	Грейсон часто потрапляє до <u>лікарні</u> через інфекції, оскільки

	<i>organs are under strain – meaning his family live in constant fear of his heart failing at any time (DM: URL).</i>	інші його органи знаходяться під постійною небезпекою – це означає, що його сім'я живе в постійному страху, що його серце в будь-який час може зупинитися.
61.	<i>He is unable to eat <u>solid</u> food, therefore has to be fed through a tube, and is on ten different medications to stop his heart deteriorating (DM: URL).</i>	Він не в змозі з'їсти <u>тверду</u> їжу, тому його треба годувати через трубку, і йому колють десять різних препаратів, щоб зупинити погіршення стану серця.
62.	<i>It's horrible to think about what the parents of the donor will go through and having to make the decision after losing a child whether to <u>donate</u> their organs (DM: URL).</i>	Дуже жахливо думати про те, через що пройдуть батьки донора, змушені після того, як втратять дитину, приймати рішення, чи <u>віддати</u> комусь її органи.
63.	<i>From spring 2020, all adults in England will be considered to have agreed to be an organ donor when they die, unless they have <u>recorded</u> a decision to “opt out” to reduce the number of people who die waiting on the donor list (DM: URL).</i>	З весни 2020 року всі дорослі в Англії вважатимуться такими, що погодилися стати донором органів у разі смерті, якщо вони не <u>задокументували</u> рішення про відмову від цього, що дозволить скоротити кількість людей, які помирають, не встигнувши отримати необхідні органи.
64.	<i>I see it as it's <u>comforting</u> to know that your child has helped to save someone else – and in a way they're living on (DM: URL).</i>	На мою думку, думка про те, що ваша дитина допомогла врятувати когось іншого – і таким чином продовжує жити далі – <u>заспокоює</u> .

65.	<i>The dramatic moment dragon's fire engulfed the Iron Throne and melted the chair was also <u>documented</u> in an eye-catching still from the episode (DM: URL).</i>	Драматичний момент, коли вогонь дракона охопив Залізний Трон і розтопив його, також був <u>зафіксований</u> у винятковому кадрі з епізоду.
66.	<i>In contrast, Tyrion Lannister (Peter Dinklage) was seen examining the rubble during Dany's reign of terror over the <u>capital</u> (DM: URL).</i>	На противагу цьому, Тиріон Ланістер (Пітер Дінклейдж) зображений, оглядаючи льодові валуни, коли терор Дені правив <u>столицею</u> .
67.	<i>Elsewhere from the episode, a sweet snap documented Sir Brienne of Tarth (Gwendoline Christie) paying <u>tribute</u> to her late lover Jaime Lannister as she penned his heroic history in The Book of Brothers (DM: URL).</i>	В іншому кадрі цього епізоду, зображено, як Сір Брієнна Тарт (Гвендолін Крісті), платячи <u>данину</u> її колишньому коханню Джейме Ланністеру, вписавши його героїчну історію у Книгу Братства.
68.	<i>As the show <u>triumphed</u> rulers who led by love and not by fear, the men in the north raised their swords for their new queen in an epic snap (DM: URL).</i>	У серіалі <u>торжествували</u> правителі, які керувалися любов'ю, а не страхом, і воїни півночі в епічному кадрі підняли свої мечі за нову королеву.
69.	<i>Millions stayed up late to watch as the show came to an end after nine years, eight season and hundreds of <u>brutal</u> deaths, but many were underwhelmed by its final episode, which included plenty of shock</i>	Мільйони глядачів не лягали спати, щоб спостерігати, як шоу підходить до кінця після дев'яти років, восьми сезонів і сотень <u>жорстоких</u> смертей, але багато хто з них був незадоволений

	<i>moments and one unfortunate editing gaffe (DM: URL).</i>	заключним епізодом, який включав велику кількість шокуючих моментів і один кіноляп.
70.	<i>The actress also admitted the ending made her long for her sound engineer father, who died of cancer in 2016 (DM: URL).</i>	Актриса також визнала, що закінчення не дочекався її батько, звукорежисер, який помер від раку в 2016 році.
71.	<i>Elsewhere Sophie Turner paid tribute to Sansa Stark, whose fate appeared to be significantly brighter than Danys' as the show reached its climax with the <u>character</u> being named Queen of the North (DM: URL).</i>	А Софі Тернер віддала належне Сансі Старк, чия доля виявилася значно яскравішою, ніж доля Дані, оскільки, коли шоу досягло свого апогею, її <u>персонаж</u> отримав титул Королеви Півночі.
72.	<i>But fans were predictably divided about the outcome, and indeed a season that has been mired by editing gaffes, shaky screenplays and disappointing story <u>arcs</u> (DM: URL).</i>	Але шанувальники передбачувано розділилися в думках щодо фіналу сезону, який і справді грішив кіноляпами, хиткими сценаріями і розчаровуючими сюжетними <u>поворотами</u> .
73.	<i>Elsewhere Sansa Stark was declared Queen in the North, with Winterfell maintaining its traditional independence – making Bran the “lord of the Six Kingdoms and the <u>protector of the realm</u>” (DM: URL).</i>	Сансу Старк проголосили королевою Півночі, а Вінтерфелл зберіг свою традиційну незалежність – роблячи Брана «володарем шести королівств і <u>захисником</u> королівства».
74.	<i>The death of Daenerys at the hands</i>	Смерть Дейнеріс від рук Джона

	<i>of Jon Snow and <u>loyal</u> dragon Drogon's reaction touched the hearts of viewers (DM: URL).</i>	Сноу і реакція <u>вірного</u> дракона Дрогона розчулили серця глядачів.
75.	<i>After 8 long seasons and we couldn't ask for a better ending than this. A <u>mixture</u> of emotions, with highs and lows but at the same time completely unravels and settles and mystery sets your heart at peace (DM: URL).</i>	Після 8 довгих сезонів, і ми не могли й бажати кращого кінця, ніж це. <u>Суміш</u> емоцій, із злетами та падіннями, але в той же час повністю розкриває і створює нову таємницю, налаштовує ваше серце на мир.
76.	<i>The actress even had a number of Iron Throne <u>replicas</u> on display at her Thrones-themed party, as evidenced on her Instagram story (DM: URL).</i>	Актриса навіть має декілька <u>реплік</u> Залізного Трону, які виставлялися на її тематичній вечірці, про що свідчить її сторі в «Інстаграм».
77.	<i>A <u>council</u> of the remaining nobles of Westeros in King's Landing voted for Bran after a suggestion and major speech from Tyrion Lannister on the value of having a king who was both infinitely wise and incapable of having <u>terrible</u> offspring (DM: URL).</i>	<u>Рада</u> решти дворян Вестероса в Королівському посаді проголосувала за Брана після його висунення та промови Тириона Ланністера про те, як важливо мати короля, який був би нескінченно мудрий і нездатний привести на світ страшне потомство.
78.	<i>He defied his twin sister Cersei and fought <u>gallantly</u> with his former enemies the Starks against the army of the dead (DM: URL).</i>	Він кинув виклик своїй сестрі-близнюку Серсеї і <u>благородно</u> воював разом зі своїми колишніми ворогами Старками проти армії

		мертвих.
79.	<i>“We will keep you informed of the broadcast time,” it added, without giving further <u>details</u> (DM: URL).</i>	«Ми проінформуємо Вас про час трансляції», – додав він, не надавши <u>жодних подробиць</u> .
80.	<i>“All those paying members and their <u>trust</u>, and this is how you repay them,” a viewer wrote on Weibo after the broadcast was postponed (DM: URL).</i>	«Всі ці платні членства і <u>довіра</u> аудиторії, і так ви за них відплатили», – написав глядач на сайті «Вейбо» після того, як трансляцію відклали.
81.	<i>Inside they find 745 kilos of drugs, a mix of herbal cannabis, cannabis <u>resin</u> and amphetamine (DM: URL).</i>	Всередині вони знайшли 745 кілограмів наркотиків, суміш трав'яного канабісу, <u>смоли</u> каннабісу та амфетаміну.
82.	<i>Fiorentina look to have avoided relegation to the second division by the skin of their teeth, mathematically needing just a point from their <u>final</u> league game to remain in the Italian top-flight (DM: URL).</i>	Фіорентіна намагається уникнути переходу до другого дивізіону всіма своїми силами, математично, щоб залишитися в італійському топі, їй потрібно лише одне очко у <u>заключній</u> грі.
83.	<i>Kyle Naughton has revealed he left Tottenham for Swansea to play <u>regular</u> football (DM: URL).</i>	Кайл Наугтон розповів, що він перейшов із «Тотенхему» до «Свенсі», щоб грати у <u>звичайний</u> футбол.
84.	<i>A disabled speaker had to be <u>lifted</u> from her wheelchair onto the stage before she spoke at the National Disability Summit in Melbourne (DM: URL).</i>	Перед тим, як промовець з обмеженими можливостями виступив на Національному саміті з питань інвалідності в Мельбурні, його потрібно було <u>підняти</u> з

		інвалідного крісла на сцену.
85.	<i>In essence it is a portable <u>speaker</u> for a laptop, notebook or MP3 player that turns any flat surface onto which it is placed into a huge resonating sounding board (DM: URL).</i>	По суті, це портативний <u>динамік</u> для ноутбука або MP3-плеєра, який перетворює будь-яку плоску поверхню, на яку його можна помістити, у величезну резонансну звукову плату.
86.	<i>Government officials have met to <u>discuss</u> contingency plans for a possible national rail strike (DM: URL).</i>	Урядові чиновники зустрілися для <u>обговорення</u> планів на випадок надзвичайних ситуацій через можливість національного страйку на залізниці.
87.	<i>California Republicans <u>stress</u> immigration support (DM: URL).</i>	Каліфорнійські республіканці <u>наголошують на необхідності</u> імміграційної підтримки.
88.	<i>No gender <u>selection</u> worries here. It's decision time. What do you want to be, a girl or a boy? (DM: URL)</i>	Жодних хвилювань щодо гендерного <u>відбору</u> . Це час рішень. Ким ти хочеш бути, дівчиною чи хлопцем?
89.	<i>Pope Francis has announced a special <u>collection</u> to help people in Ukraine suffering amid conflict "who thirst for peace and reconciliation" (DM: URL).</i>	Папа Франциск оголосив спеціальний <u>збір засобів</u> , щоб допомогти людям в Україні, що страждають на тлі конфлікту, тим, «хто прагне миру і примирення».
90.	<i>The Obama administration said Friday it's making progress trying to <u>correct</u> a tax-form error that affected 820,000 customers of</i>	У п'ятницю адміністрація Обама заявила, що досягає прогресу у спробі <u>виправити</u> помилку у формі податків, з якою зіткнулися

	<i>HealthCare.gov (DM: URL).</i>	820 000 клієнтів сайту HealthCare.gov.
91.	<i>Russian President Vladimir Putin was accused of “obfuscation and obstruction” over the investigation into the apparent shooting down of flight MH17 by Moscow-backed separatists in eastern Ukraine, as the UK stepped up calls for tougher sanctions (DM: URL).</i>	Президента Російської Федерації Володимира Путіна звинувачено в «заплутуванні та <u>перешкоджанні</u> » розслідуванню очевидного обстрілу літака рейсу МН17 про-московськими сепаратистами на сході України, і Великобританія активізувала заклики до жорсткіших санкцій.
92.	<i>Facebook Inc's WhatsApp is launching a test to <u>limit</u> forwarding messages that will apply to all users, the messaging app said on Thursday (DM: URL).</i>	У четвер у додатку «Ватсапп», що належить до «Фейсбук Інкорпорейтед», повідомили про запуск тестового <u>обмеження</u> переадресації повідомлень, які будуть застосовуватися до всіх користувачів.
93.	<i>Beatings and deaths triggered by false incendiary messages in India, WhatsApp's biggest market with more than 200 million users, caused a <u>public</u> relations nightmare, sparking calls from authorities for immediate action (DM: URL).</i>	Побиття та смерті, спричинені сфабрикованими запальними повідомленнями в Індії, найбільшому ринку «Ватсап» з більш ніж 200 мільйонами користувачів, викликали погіршення <u>суспільних</u> відносин, через що органи влади закликали до негайних дій.
94.	<i>The \$8 million-a-year program that</i>	Згідно з інформацією

	<i>provides <u>legal</u> orientation to immigrants in deportation proceedings is on hold pending review, according to the U.S. Department of Justice, which oversees immigration courts (DM: URL).</i>	Департаментом юстиції США, який контролює імміграційні суди, програма на 8 мільйонів доларів на рік, що забезпечує <u>правову</u> орієнтацію іммігрантам у процесі депортації, перебуває на стадії призупинення.
95.	<i>Greek Prime Minister Alexis Tsipras said on Tuesday it was important for Turkey to remain part of the NATO security alliance and continue its <u>orientation</u> toward Europe despite current tensions between the two countries (DM: URL).</i>	Прем'єр-міністр Греції Олексій Ципрас заявив у вівторок, що важливо, щоб Туреччина залишалася частиною безпекового альянсу НАТО і підтримувала <u>вектор спрямованості</u> на Європу, незважаючи на поточну напруженість між двома країнами.
96.	<i>Local MP Vince Cable has expressed his <u>concerns</u> over Chelsea's possible temporary move to Twickenham (DM: URL).</i>	Місцевий депутат Вінс Кейбл висловив свою <u>стурбованість</u> з приводу можливого тимчасового переїзду «Челсі» в Твікенем.
97.	<i>Sydney FC captain Alex Brosque says Steve Corica's appointment as coach was the <u>reason</u> why he decided to stay on this year (DM: URL).</i>	Капітан Сіднейського ФК Алекс Броск говорить, що призначення Стіва Коріки як тренера стало <u>причиною</u> того, що цього року він вирішив залишитися ї.
98.	<i>Spanish Health Minister Carmen Monton resigned on Tuesday after reports of irregularities in how she obtained an <u>academic</u> degree,</i>	У вівторок Міністр охорони здоров'я Іспанії Кармен Монтон пішла у відставку після повідомлень про порушення нею

	<i>becoming the second minister to quit since Prime Minister Pedro Sanchez took office in June (DM: URL).</i>	процедури отримання <u>наукового</u> ступеню, ставши другим міністром, який покинув роботу після того, як у червні Педро Санчес обійняв посаду прем'єр-міністра.
99.	<i>It's not only the question on everyone's lips, but it's also the title of a research discussion <u>paper</u> published by the Reserve Bank of Australia on Monday (DM: URL).</i>	Це питання не лише у всіх на устах, але це також назва наукової <u>публікації</u> Резервного банку Австралії, виданої в понеділок.
100.	<i>Instagram is to give up its chronological <u>order</u> for photo and video feeds because too many people miss posts, opting instead for an order based on users' preferences, the company has said (DM: URL).</i>	Платформа «Інстаграм» відмовляється від хронологічного <u>порядку</u> для фото- та відеофайлів, тому що надто багато людей пропускають повідомлення, відаючи перевагу фільтрацію на основі уподобань користувачів, повідомляє компанія.